

DET KONGELIGE
JUSTIS- OG POLITIDEPARTEMENT

Ot.prp. nr. 46

(2008–2009)

Om lov om endringer i aksjeloven og
allmennaksjeloven mv. (gjennomføring av
aksjonærrettighetsdirektivet i
norsk rett mv.)

Innhold

1	Hovedinnholdet i proposisjonen	5			
2	Bakgrunnen for lovforslaget	7			
2.1	Direktiv 2007/36/EF	7			
2.2	Høringen	7			
3	Forslag til gjennomføring av direktiv 2007/36/EF i norsk rett	9			
3.1	Virkeområdet for regler som gjennomfører direktivets krav – særlig om unoterte allmennaksjeselskaper	9			
3.1.1	Direktivets virkeområde	9			
3.1.2	Forslaget i høringsbrevet	9			
3.1.3	Høringsinstansenes syn	9			
3.1.4	Departementets vurdering	10			
3.2	Prinsippet om likebehandling	12			
3.3	Fristen for innkalling til generalforsamling	12			
3.3.1	Gjeldende rett	12			
3.3.2	Artikkel 5 nr. 1 i direktivet	12			
3.3.3	Forslaget i høringsbrevet	12			
3.3.4	Høringsinstansenes syn	12			
3.3.5	Departementets vurdering	14			
3.4	Fremgangsmåten ved innkalling til generalforsamling	14			
3.4.1	Gjeldende rett	14			
3.4.2	Artikkel 5 nr. 2 i direktivet	15			
3.4.3	Forslaget i høringsbrevet	15			
3.4.4	Høringsinstansenes syn	15			
3.4.5	Departementets vurdering	16			
3.5	Innholdet i innkallingen til generalforsamling	17			
3.5.1	Gjeldende rett	17			
3.5.2	Artikkel 5 nr. 3 i direktivet	18			
3.5.3	Forslaget i høringsbrevet	18			
3.5.4	Høringsinstansenes syn	18			
3.5.5	Departementets vurdering	18			
3.6	Krav om at informasjon som gjelder generalforsamlingen, skal gjøres tilgjengelig for aksjeeierne på selskapets internettsider	19			
3.6.1	Gjeldende rett	19			
3.6.2	Artikkel 5 nr. 4 i direktivet	19			
3.6.3	Forslaget i høringsbrevet	20			
3.6.4	Høringsinstansenes syn	20			
3.6.5	Departementets vurdering	21			
3.7	Retten til å føye punkter til generalforsamlingens dagsorden og til å fremsette forslag til beslutninger	22			
3.7.1	Gjeldende rett	22			
3.7.2	Artikkel 6 i direktivet	22			
3.7.3	Forslaget i høringsbrevet	22			
3.7.4	Høringsinstansenes syn	23			
3.7.5	Departementets vurdering	25			
3.8	Retten til å delta og stemme på generalforsamlingen, herunder om omsetningsbegrensninger i en periode før generalforsamlingen og om en registreringsdato før generalforsamlingen	26			
3.8.1	Gjeldende rett	26			
3.8.2	Artikkel 7 nr. 1 til 3 i direktivet	27			
3.8.3	Forslaget i høringsbrevet	27			
3.8.4	Høringsinstansenes syn	27			
3.8.5	Departementets vurdering	29			
3.9	Bevis for status som aksjeeier	30			
3.10	Deltakelse på generalforsamlingen ved hjelp av elektroniske hjelpemidler	30			
3.10.1	Gjeldende rett	30			
3.10.2	Artikkel 8 i direktivet	30			
3.10.3	Forslaget i høringsbrevet	30			
3.10.4	Høringsinstansenes syn	31			
3.10.5	Departementets vurdering	31			
3.11	Retten til å stille spørsmål	32			
3.12	Stemmegivning ved fullmakt	32			
3.13	Formaliteter i forbindelse med oppnevning av fullmektig	32			
3.14	Stemmegivning før generalforsamlingen	33			
3.15	Avskaffelse av visse hindringer for effektiv utøvelse av stemmeretten	34			
3.16	Avstemningsresultater	34			
4	Forenklinger i aksjelovens og allmennaksjelovens regler om utsendelse til aksjeeierne av dokumenter som skal behandles på generalforsamlingen	35			
4.1	Gjeldende rett	35			
4.2	Forslaget i høringsbrevet	35			

4.3	Høringsinstansenes syn	36	6.5	Merknader til regler om ikraftsetting og overgangsregler	42
4.3.1	Departementets vurdering	37			
5	Økonomiske og administrative konsekvenser	38		Forslag til lov om endringer i aksjeloven og allmennaksjeloven mv. (gjennomføring av aksjonærrettighetsdirektivet i norsk rett mv.)	44
6	Merknader til de enkelte bestemmelsene	39		Vedlegg	
6.1	Merknader til endringene i aksjeloven	39	1	Europaparlaments- og rådsdirektiv 2007/36/EF av 11. juli 2007 om utøvelsen av visse rettigheter for aksjeeiere i børsnoterte selskaper	48
6.2	Merknader til endringene i allmennaksjeloven	39			
6.3	Merknader til endringene i forsikringsavtaleloven	42			
6.4	Merknader til endringene i verdipapirhandelloven	42			

DET KONGELIGE
JUSTIS- OG POLITIDEPARTEMENT

Ot.prp. nr. 46

(2008–2009)

Om lov om endringer i aksjeloven og allmennaksjeloven mv. (gjennomføring av aksjonærrettighetsdirektivet i norsk rett mv.)

*Tilråding fra Justis- og politidepartementet av 27. mars 2009,
godkjent i statsråd samme dag.
(Regjeringen Stoltenberg II)*

1 Hovedinnholdet i proposisjonen

Proposisjonen inneholder forslag om endringer i lov 13. juni 1997 nr. 44 om aksjeselskaper (aksjeloven) og lov 13. juni 1997 nr. 45 om allmennaksjeselskaper (allmennaksjeloven). Det foreslås også to mindre endringer i verdipapirhandelloven.

For det første gjennomfører lovforslaget Europaparlaments- og Rådsdirektiv 2007/36/EF av 11. juli 2007 om utøvelse av visse aksjeeierrettigheter i selskaper med aksjer som er notert på regulert markedsplass. Se punkt 3 i proposisjonen. Direktivet faller inn under EØS-avtalen artikkel 77, jf. vedlegg XXII, om selskapsrett. Direktivet ble bindende for Norge ved EØS-komiteens beslutning 25. april 2008 (beslutning nr. 59/2008) om å innlemme direktivet i EØS-avtalen, jf. vedlegg XXII punkt 10g, jf. Stortingets vedtak 3. desember 2008 og St.prp. nr. 77 (2007-2008) og Innst. S. nr. 52 (2008-2009).

Direktiv 2007/36/EF omfatter bare selskaper med aksjer som er opptatt til notering på regulert markedsplass i EØS-området (noterte selskaper). Departementet foreslår likevel at en del av direktivets regler gjennomføres i allmennaksjeloven med virkning for alle allmennaksjeselskaper, uten at det skiller mellom noterte og unoterte selskaper. Dette gjelder for det første de reglene i direktivet som i hovedsak bare innebærer enkelte presiseringer og

klargjøringer i forhold til gjeldende rett. Tilsvarende presiseringer og klargjøringer foreslås også i aksjeloven. For det andre foreslås det at enkelte nye ordninger som selskapene kan velge om de vil gjennomføre eller ikke, også innføres for alle allmennaksjeselskaper, se blant annet punkt 3.10 og 3.14 om elektronisk deltakelse på generalforsamlingen og om forhåndsstemmer. Noen av direktivets regler foreslås gjennomført bare med virkning for de noterte selskapene, blant annet kravet til at selskapet må ha en hjemmeside på internett der nærmere bestemt selskapsinformasjon er tilgjengelig for aksjeeierne, jf. punkt 3.6. Slike særregler for noterte selskaper foreslås gjennomført hovedsakelig ved forskrift til allmennaksjeloven, og i proposisjonen her foreslås nødvendige forskriftshjemler i den forbindelse.

I tillegg til å gjennomføre reglene i direktiv 2007/36/EF inneholder proposisjonen forslag til en forenkling av reglene i aksjeloven og allmennaksjeloven om utsendelse av dokumenter til generalforsamlingen, se punkt 4 i proposisjonen. Denne delen av forslaget følger opp Regjeringens målsetting om å redusere de administrative byrdene for næringslivet. I hovedsak går forenklingen ut på at selskapene skal kunne fastsette i sine vedtekter at når doku-

menter som gjelder saker som skal behandles på generalforsamlingen, er gjort tilgjengelige for aksjeeierne på selskapets nettsider, gjelder ikke lovens krav om at dokumentene skal sendes til hver enkelt aksjeeier.

I proposisjonen er også inntatt en mindre retting av en inkurie i forsikringsavtaleloven, som ikke har noen sammenheng med de øvrige forslagene i proposisjonen

2 Bakgrunnen for lovforslaget

2.1 Direktiv 2007/36/EF

Direktiv 2007/36/EF følger opp Kommisjonens handlingsplan fra mai 2003, KOM (2003) 84 om modernisering av selskapsretten. Formålet med direktivet er å legge forholdene best mulig til rette for at aksjeeierne i børsnoterte selskaper kan være representert på generalforsamlingen og avgi sin stemme. Videre gis regler som tar sikte på at aksjeeierne kan utøve reell innflytelse på generalforsamlingen.

Artikkel 1 angir direktivets formål og virkeområde, mens *artikkel 2* inneholder noen definisjoner. *Artikkel 3* presiserer at direktivet er et minimumsdirektiv. Det vil si at medlemsstatene kan pålegge selskapene ytterligere forpliktelser til fremme av slike rettigheter for aksjeeierne som er omhandlet i direktivet. Direktivet oppstiller følgende regler om generalforsamlingen og aksjeeiernes rettigheter:

Artikkel 4 krever likebehandling av aksjeeierne, innenfor hver aksjeklasse.

Artikkel 5 nr. 1 til 3 inneholder regler om innkallingen til generalforsamling.

Artikkel 5 nr. 4 krever at selskapene skal ha en hjemmeside på internett, der informasjon om generalforsamlingen er tilgjengelig for aksjeeierne.

Artikkel 6 regulerer aksjeeiernes rett til å føye punkter til dagsordenen på generalforsamlingen og til å legge frem forslag til beslutninger.

Artikkel 7 setter grenser for hva slags krav og begrensninger som kan knyttes til utøvelsen av stemmeretten, og har regler om at utøvelsen av stemmeretten skal knyttes til aksjeinnehavet på en bestemt registreringsdato forut for generalforsamlingen.

Artikkel 8 åpner for at selskapene kan gi aksjeeierne adgang til å delta og stemme på generalforsamlingen ved bruk av elektroniske hjelpemidler.

Artikkel 9 omhandler aksjeeiernes rett til å stille spørsmål på generalforsamlingen.

Artikkel 10 regulerer aksjeeiernes rett til å utnevne en fullmektig til å delta og stemme på generalforsamlingen, mens *artikkel 11* regulerer formaliteter i den forbindelse.

Artikkel 12 åpner for at selskapene kan gi aksje-

eierne anledning til å avgi stemme før generalforsamlingen, per brev.

Artikkel 13 regulerer utøvelsen av stemmeretten i medlemsstater der en som forvalter aksjene, anses som aksjeeier i selskapet etter nasjonal rett. (Dette er ikke relevant for norsk rett.)

Artikkel 14 krever at resultatet av stemmegivningen på generalforsamlingen publiseres på selskapets internettside.

2.2 Høringen

Forslag om endringer i allmennaksjeloven til gjennomføring av direktiv 2007/36/EF ble sendt på høring ved brev 4. juli 2008 fra Justisdepartementet. Høringsbrevet ble sendt til følgende høringsinstanser:

Alle departementene
Brønnøysundregistrene
Folketrygdfondet
Forbrukerombudet
Forbrukerrådet
Konkurransetilsynet
Kredittilsynet
Norges Bank
Regjeringsadvokaten
Riksadvokaten
Riksrevisjonen
Statistisk sentralbyrå
Verdipapirsentralen
ØKOKRIM
Akademikerne
AksjeNorge
Aksjonærforeningen
Bedriftsforbundet
Den Norske Advokatforening
Den norske Revisorforening
Det norske Veritas
Eiendomsmeglerforetakenes Forening
Finansforbundet
Finansieringsselskapenes forening
Finansnæringens Hovedorganisasjon
Handels- og Servicenæringens Hovedorganisasjon
Handelshøyskolen BI
KS (kommunesektorens interesse- og arbeidsgiverorganisasjon)

Landsorganisasjonen i Norge
Norges Autoriserte Regnskapsføreres forening
Norges Fondsmeglerforbund
Norges Handelshøyskole
Norges Juristforbund
Norges Kreditorforbund
Norges Rederiforbund
Norse Solutions AS
Norske Finansanalytikerens Forening
Norske Forsikringsmeglerens Forening
Norske Inkassobyråers Forening
Norsk Investorforum
Norsk senter for menneskerettigheter
Næringslivets Hovedorganisasjon
Oslo Børs ASA
Siviløkonomene
Skatterevisorenes Forening
Sparebankforeningen i Norge
Universitetet i Bergen, Det juridiske fakultet
Universitetet i Oslo, Det juridiske fakultet
Universitetet i Tromsø, Det juridiske fakultet
Verdipapirfondenes Forening
Yrkesorganisasjonenes Sentralforbund

Høringsfristen ble satt til 9. oktober 2008. Følgende instanser har kommet med realitetsmerknader: *Nærings- og handelsdepartementet, Kredittilsynet, Akademikerne, Den Norske Advokatforening, Den norske Revisorforening, Finansnæringens Hovedorganisasjon, Folketrygdfondet, Handels- og Servicenæringens Hovedorganisasjon, IKT-Norge, Landsorganisasjonen i Norge, Norges Bank, Næringslivets Aksejemarkedsutvalg, Næringslivets Hovedorganisasjon, Oslo Børs, Verdipapirsentralen og advokatfirmaet Wikborg, Rein & Co.*

Følgende instanser uttalte at de ikke hadde merknader, eller at de ikke ville avgi uttalelse om saken: *Barne- og likestillingsdepartementet, Forsvarsdepartementet, Helse- og omsorgsdepartementet, Kunnskapsdepartementet, Landbruks- og matdepartementet, Miljøverndepartementet, Utenriksdepartementet, Statistisk Sentralbyrå, Riksadvokaten og Arbeidsgiverforeningen Spekter.*

Ingen høringsinstanser går generelt imot forslagene. *Norges Bank* gir uttrykk for generell støtte.

3 Forslag til gjennomføring av direktiv 2007/36/EF i norsk rett

3.1 Virkeområdet for regler som gjennomfører direktivets krav – særlig om unoterte allmennaksjeselskaper

3.1.1 Direktivets virkeområde

Etter artikkel 1 nr. 1 omfatter direktivet selskaper som har sitt forretningskontor i en medlemsstat, og hvis aksjer er opptatt til notering på et regulert marked som ligger i, eller som opererer i, en medlemsstat. Etter artikkel 1 nr. 2 er det staten der selskapet har sitt forretningskontor, som skal regulere de forhold direktivet omfatter. Det ligger i dette at medlemsstatene skal gjennomføre direktivet med virkning for de selskapene som er underlagt vedkommende stats selskapsrettslige regulering. Norge må dermed gjennomføre direktivets regler med virkning for alle norske allmennaksjeselskaper som har sine aksjer notert på et regulert marked i Norge eller i en annen stat innenfor EØS-området. (Et særlig spørsmål som ikke vurderes nærmere i proposisjonen her, men som eventuelt vil bli vurdert senere av Finansdepartementet, er om direktivets regler bør gjennomføres helt eller delvis også for selskaper som har utstedt grunnfondsbevis.)

Artikkel 2 bokstav a definerer «regulert marked» som et marked som definert i artikkel 4 nr. 1 punkt 14 i direktiv 2004/39/EF av 21. april 2004 om markeder for finansielle instrumenter. Se lov 29. juni 2007 nr. 74 om regulerte markeder (børsloven) § 3 første ledd, som gjennomfører denne definisjonen i norsk rett. Etter artikkel 1 nr. 3 kan medlemsstatene gjøre unntak for visse foretak. Etter nr. 3 bokstav a kan det gjøres unntak for foretak som er omfattet av direktiv 85/611/EØF av 20. desember 1985 om samordning av lover og forskrifter om visse foretak for kollektiv investering i verdipapirer (UCITS-foretak). (Se § 2-12 i lov 12. juni 1981 nr. 52 om verdipapirfond.) Videre kan det etter nr. 3 bokstav b gjøres unntak for visse foretak hvis eneste formål er kollektiv investering av kapital fra offentligheten, og som utøver funksjoner tilsvarende foretak som omfattes av direktiv 85/611/EØF. Nr. 3 bokstav c gir adgang til å unnta samvirkeforetak.

3.1.2 Forslaget i høringsbrevet

Selv om direktivet bare gjelder noterte selskaper, foreslo departementet i høringsbrevet å gjennomføre direktivets regler i allmennaksjeloven med virkning for alle allmennaksjeselskaper. Departementet begrunnet dette slik:

«Etter departementets syn kan det ikke uten videre legges til grunn at det ikke også for allmennaksjeselskaper mer generelt kan være hensiktsmessig med en slik styrking av aksjeeierrettighetene som direktivet legger opp til. Selskapsformen allmennaksjeselskap tar sikte på selskaper som henvender seg til allmennheten med hensyn til eierskap, og er av lovgiverne forutsatt å være selskaper med en spredning av aksjene. Prinsipielle vurderinger av hvordan selskapslovgivningen bør struktureres, tilsier også at man bør tilstrebe at det ikke gis egne selskapsrettslige regler for en gruppe av allmennaksjeselskapene, det vil si de børsnoterte. Departementet ser det derfor som viktig at de samme selskapsrettslige reglene i utgangspunktet gjelder for alle allmennaksjeselskaper, uansett om selskapet er børsnotert eller ikke.

Departementet har likevel vurdert en mellomløsning, der allmennaksjeselskaper som ikke er børsnoterte, gis adgang til å gjøre unntak fra enkelte av direktivets krav i sine vedtekter. Dette gjelder for eksempel kravet til å ha en hjemmeside på internett der selskapet må gjøre informasjon om generalforsamlingen tilgjengelig for aksjeeierne. (Se punkt 2.4 nedenfor.) Departementet antar imidlertid at de fleste allmennaksjeselskaper i dag uansett vil ha opprettet en hjemmeside på internett, og at et slikt krav derfor neppe vil være særlig byrdefullt for selskapene. Kravet om en slik hjemmeside gir videre mulighet for en betydelig forenkling av kravene til utsendelse av dokumenter til generalforsamlingen, se punkt 3.»

3.1.3 Høringsinstansenes syn

Nærings- og handelsdepartementet støtter forslaget om å gjennomføre reglene i allmennaksjeloven med virkning også for unoterte selskaper, og viser

til at en bør tilstrebe at selskapslovgivningen struktureres slik at det ikke gis egne selskapsrettslige regler for bare én gruppe allmennaksjeselskaper.

Den Norske Advokatforening, Finansnæringens Hovedorganisasjon, Næringslivets Hovedorganisasjon og advokatfirmaet Wikborg, Rein & Co er på den annen side skeptiske til å gjennomføre direktivets regler med virkning også for unoterte selskaper. Når det gjelder uttalelsene i høringsbrevet om at selskapsformen allmennaksjeselskap tar sikte på selskaper som henvender seg til allmennheten med hensyn til eierskap, og som er forutsatt av lovgiverne å være selskaper med spredning av aksjene, vises det til at det finnes en rekke allmennaksjeselskaper med en snever eierkrets, og det anføres at flere av bestemmelsene i direktivet ikke passer for slike selskaper. Videre er disse høringsinstansene uenige i synspunktet om at det ikke bør gis egne selskapsrettslige regler for visse grupper av allmennaksjeselskaper, og det vises i den forbindelse til at verdipapirhandelloven og børsloven har regler som bare gjelder for børsnoterte selskaper. *Finansnæringens Hovedorganisasjon* viser til at de børsnoterte selskapene har en rekke særtrekk, blant annet ved at de har et meget stort antall eiere, og at flere av eierne er hjemmehørende i andre land. Slike særlige forhold av betydning for utøvelsen av aksjeeierrettigheter gjør seg ikke gjeldende på samme måte for de unoterte selskapene.

De nevnte høringsinstansene går ikke generelt imot at deler av direktivets regler gjennomføres med virkning også for de unoterte selskapene, men de mener dette bør vurderes nærmere for hver enkelt regel.

Videre peker disse høringsinstansene på visse av direktivets regler som de mener ikke bør gjelde for de unoterte selskapene. Dette gjelder først og fremst reglene om fristene for innkalling til generalforsamling og kravet om at selskapet skal gjøre selskapsinformasjon tilgjengelig for aksjeeierne på selskapets internetsider.

Den Norske Advokatforening uttaler:

«Direktivet er i utgangspunktet gitt til beskyttelse av utøvelse av visse aksjeeierrettigheter i børsnoterte selskaper. Departementet har imidlertid foreslått at reglene implementeres for alle allmennaksjeselskaper. Advokatforeningen er av den oppfatning at dette ikke alltid vil være hensiktsmessig, og anbefaler at den enkelte bestemmelse vurderes hver for seg med det formål å vurdere hvilke regler som kun bør gjelde for børsnoterte selskaper.

Av høringsbrevet fremgår det at Departementet har lagt avgjørende vekt på at "selskapsformen allmennaksjeselskap tar sikte på selska-

per som henvender seg til allmennheten med hensyn til eierskap, og er av lovgiverne forutsatt å være selskaper med en spredning av aksjene". Denne forutsetningen er imidlertid ikke nedfelt i allmennaksjeloven, og det er i dag mange allmennaksjeselskaper som har en begrenset eierfordeling og aksjonærstruktur. Flere av de bestemmelser som nå foreslås innført, passer etter Advokatforeningens oppfatning ikke så bra for gruppen av mindre selskaper.

Argumentet om at det ikke bør gis egne selskapsrettslige regler for en gruppe av allmennaksjeselskapene (de børsnoterte) synes vi heller ikke er tungtveiende. Det gjelder allerede en rekke særregler for de allmennaksjeselskaper som velger å la aksjene noteres på børs, i første rekke verdipapirhandellovens og børslovens regelsett. At det også eksisterer enkelte særregler som faller innenfor den selskapsrettslige disiplin, synes ikke å være grunn god nok til å innføre regler som ikke passer på unoterte selskaper. Direktivet pålegger medlemsstatene kun å implementere bestemmelsene for børsnoterte selskaper, og de samme hensynene som begrunner avgrensningen av Direktivet gjør seg etter vår oppfatning gjeldende i tilsvarende grad i Norge.

Advokatforeningen vil anbefale at følgende regler forbeholdes børsnoterte allmennaksjeselskaper

- 21 dagers innkallingsfrist til generalforsamling
- Bestemmelser som omfatter publisering av informasjon på selskapets hjemmeside»

Advokatfirmaet Wikborg, Rein & Co har i hovedsak likelydende kommentarer som Den Norske Advokatforening, men uttaler i tillegg at heller ikke reglene om omsetningsbegrensninger for aksjene i en bestemt periode før en generalforsamling bør gjelde obligatorisk for unoterte allmennaksjeselskaper.

Næringslivets Hovedorganisasjon uttaler at mye kan tale for at de reglene som er mest relevante for noterte allmennaksjeselskaper, tas inn i verdipapirhandelloven, som noterte selskaper uansett forholder seg til.

3.1.4 Departementets vurdering

Enkelte høringsinstanser har hatt innvendinger mot uttalelsene i høringsnotatet om allmennaksjelovens virkeområde og om at man bør unngå å gi særlige selskapsrettslige regler for børsnoterte selskaper.

Forutsetningen som var lagt til grunn i høringsbrevet om at aksjeloven er ment å regulere selskaper med en snever eierkrets, mens allmennaksjelo-

ven er ment å regulere selskaper med en spredning av aksjene, er det klart gitt uttrykk for i forarbeidene til lovene, se blant annet NOU 1996: 3 Ny aksjelovgivning punkt 2.1 på side 15:

«Utvalget legger til grunn at grunnlaget for skille mellom de to selskapstyper i hovedsak er fastlagt gjennom stortingsbehandling av Ot prp nr 36 (1993-94) og Ot prp nr 4 (1995-96).

Som det fremgår av Innst O nr 45 (1994-95) og Innst O nr 23 (1995-96) skal den ene loven være beregnet på selskaper som har betydelig aksjespredning og som skal ha adgang til å innhente kapital fra allmennheten gjennom aksjetegning i markedet. Med en viss rett kan dette derfor sies å være «åpne» selskaper. Dette forutsettes å være selskaper med aksjer som er registrert i Verdipapirsentralen. Dette vil være selskaper med aksjer som er gjenstand for fri omsetning i markedet og som ofte vil være kursnotert på børs eller av andre grunner er registrert i Verdipapirsentralen. Denne gruppen utgjør imidlertid bare en liten del av det samlede antall norske aksjeselskaper, men omfatter til gjengjeld gjennomgående store selskaper etter norske forhold.

Den andre loven skal gjelde for det store flertall av aksjeselskaper. Dette er en gruppe av selskaper med betydelig variasjonsbredde, helt fra de små eneaksjeeier selskaper til selskaper som i størrelse bl a når det gjelder omsetning og antall ansatte kan sammenlignes med selskaper innen den første gruppen. Det er derfor ikke helt treffende å benevne de to gruppene av aksjeselskaper som henholdsvis de «små» og de «store» selskapene.»

I Ot.prp. nr. 23 (1996-1997) i punkt 3.2.3 på side 17 slutter departementet seg til disse vurderingene.

De nevnte forutsetningene om aksjelovens og allmennaksjelovens virkeområde har vært lagt til grunn også ved senere lovendringer. Spørsmålet er behandlet i Ot.prp. nr. 55 (2005-2006) punkt 15.10.3 (side 109). Her ble spørsmålet vurdert i tilknytning til virkeområdet for regler om lederlønsfastsettelsen, men uttalelsene har relevans også i denne sammenhengen.

«Departementet vil også peke på at mer prinsipielle, lovstrukturelle hensyn taler for at reglene gjøres gjeldende for allmennaksjeselskaper generelt, ikke bare for børsnoterte selskaper. Ved aksjeloven og allmennaksjeloven 1997 fikk man to former for selskaper med begrenset ansvar i norsk rett, regulert i hver sin lov. Hensynet til en oversiktlig og tilgjengelig selskapslovgivning taler med styrke for at man når det gjelder selskapsrettslig regulering, forholder seg til det prinsipielle skillet mellom aksjeselskapet og allmennaksjeselskapet, og ikke innfører sær-

regler på tvers av dette. I den grad det på bakgrunn av forhold knyttet til for eksempel selskapets størrelse eller eierforhold er behov for særlige selskapsrettslige regler, bør særreguleringen så langt mulig knytte seg til det skillet som følger av aksjeloven og allmennaksjeloven. Særlige regler for børsnoterte selskaper bør forbeholdes forhold som gjelder selve børsnoteringen, og bør i så fall tas inn i børsloven eller børsforskriften. En annen tilnærming ville føre til at man tok skritt i retning av en inndeling i tre selskapsformer, ikke bare to, med de konsekvenser det ville få for oversiktligheten i det selskapsrettslige landskapet. Departementet kan for øvrig ikke se at det er noe argument at det også er selskaper med få eiere som er registrert som allmennaksjeselskaper. Allmennaksjeselskapsformen er utformet med sikte på selskaper med en bred eierkrets, og lovgivningen må ta utgangspunkt i dette. At enkelte selskaper har valgt å organisere seg som allmennaksjeselskap uten å passe som dette, kan ikke være bestemmende for allmennaksjelovens innhold. Skulle man ta hensyn til dette ved utformingen av allmennaksjelovens bestemmelser, kunne man like gjerne gå tilbake til én felles aksjeselskapsform.»

Departementet mener etter dette at utgangspunktet fortsatt må være at man ikke skal ha egne selskapsrettslige regler for børsnoterte selskaper. Hensynet til en oversiktlig og tilgjengelig selskapslovgivning taler klart for dette. Departementet vil likevel ikke utelukke at det i visse tilfeller kan være grunn til å gjøre unntak. Dette kan først og fremst komme på tale ved gjennomføring av EU-regler som innholdsmessig klart er utformet med sikte på store selskaper med en spredt eierkrets, og som man finner det lite hensiktsmessig at skal gis generell anvendelse.

I lovforslaget i proposisjonen her foreslås det på denne bakgrunn at noen av direktivets regler gjennomføres bare med virkning for de børsnoterte selskapene, se forslaget om ny § 5-11 b i allmennaksjeloven. Grunnen til dette er at enkelte av forslagene i høringsnotatet ikke lar seg gjennomføre slik høringsnotatet forutsatte. Et viktig punkt i høringsnotatet var forslaget om at innkallingen til generalforsamling ikke skulle sendes til aksjeeierne, men i stedet skulle legges ut på selskapets nettsider (se nærmere punkt 3.4). Dette forslaget dannet utgangspunktet for høringsnotatets forslag om forenklinger i reglene om utsendelse av dokumenter til generalforsamlingen i alle allmennaksjeselskaper (se nærmere punkt 4). Det viser seg at direktivet oppfattes slik at det ikke er adgang til å foreta innkalling til generalforsamling på selskapets nettsider, se nærmere punkt 3.4.5. Direktivets

krav til innkallingsfrist (se punkt 3.3) og krav til informasjon i innkallingen (se punkt 3.5) blir etter departementets syn da for byrdefulle til at de bør gjelde generelt for alle allmennaksjeselskaper. Forslaget i høringsbrevet om at enklere regler for utsendelse av dokumenter til generalforsamlingen kunne knyttes til et krav om innkalling på selskapets internettsider kan da heller ikke følges opp slik det var forutsatt i høringsbrevet. Når man først foreslår enkelte særregler for børsnoterte selskaper om innkalling til generalforsamling, finner departementet det naturlig at også reglene om informasjon til aksjeeierne på selskapets internettsider (se punkt 3.6) forbeholdes de børsnoterte selskapene.

Direktivets regler om krav til innkallingen til generalforsamling og informasjon til aksjeeierne på selskapets internettsider er langt mer omstendelige og detaljerte enn det man er vant til i norsk lovgivningstradisjon på selskapsrettens område. Ut fra hensynet til oversiktighet i allmennaksjeloven foreslår departementet at disse reglene gjennomføres i en forskrift til loven, se lovforslaget § 5-11 b. Reglene er av teknisk karakter, og de retter seg bare mot store selskaper som med sin tilgang til juridisk ekspertise må kunne forventes å finne frem til reglene selv om de plasseres i en forskrift.

3.2 Prinsippet om likebehandling

Etter artikkel 4 i direktiv 2007/36/EF skal selskapet sikre likebehandling av alle aksjeeiere som er i samme situasjon, når det gjelder deltakelse i og utøvelse av stemmeretten på generalforsamlingen. Direktivbestemmelsen sier ikke noe mer enn det som allerede følger av allmennaksjeloven, jf. blant annet § 4-1 første ledd, § 5-2 første ledd og § 5-4. Departementet foreslår på denne bakgrunn ikke noen egen bestemmelse til gjennomføring av artikkel 4.

3.3 Fristen for innkalling til generalforsamling

3.3.1 Gjeldende rett

Etter allmennaksjeloven § 5-10 annet ledd skal innkalling til generalforsamling være sendt senest to uker før møtet skal holdes, om ikke vedtektene setter en lengre frist. Vedtektene kan ikke gyldig fastsette en lengre frist for innkalling som foretas på bakgrunn av § 5-7 annet ledd (jf. § 5-10 annet ledd annet punktum).

3.3.2 Artikkel 5 nr. 1 i direktivet

Etter direktiv 2007/36/EF artikkel 5 nr. 1 første ledd skal innkallingen til generalforsamlingen sendes ut den 21. dag før dagen for generalforsamlingen. Det gjelder tre unntak fra denne fristen:

For det første er det etter nr. 1 første ledd unntak for tilfeller der det kan settes en kortere frist for innkallingen i medhold av artikkel 9 nr. 4 og artikkel 11 nr. 4 i direktiv 2004/25/EF av 21. april 2004 om overtakelsestilbud.

For det andre kan det etter artikkel 5 nr. 1 annet ledd gjøres unntak for selskaper som åpner for elektronisk deltakelse på generalforsamlingen. I slike selskaper kan generalforsamlingen bestemme med to tredels flertall at ekstraordinære generalforsamlinger kan innkalles med 14 dagers varsel. En slik beslutning varer bare frem til neste ordinære generalforsamling.

For det tredje kan det etter nr. 1 tredje ledd gjøres unntak fra 21-dagersfristen i tilfeller der det må foretas en ny innkalling fordi den første generalforsamlingen ikke var beslutningsdyktig.

3.3.3 Forslaget i høringsbrevet

Departementet foreslo i høringsbrevet at 21-dagersfristen i artikkel 5 nr. 1 første ledd, samt unntaket fra denne fristen i nr. 1 annet ledd om innkalling til ekstraordinær generalforsamling, skulle gjennomføres i allmennaksjeloven § 5-10 første ledd. Reglene ble foreslått å skulle gjelde for alle allmennaksjeselskaper. De særlige reglene om fristen for innkalling til generalforsamling som følger av direktiv 2004/25/EF om overtakelsestilbud, ble foreslått gjennomført i et nytt sjette ledd i verdipapirhandelloven § 6-17, med en henvisning dit i allmennaksjeloven § 5-10 sjette ledd.

Departementet foreslo ikke noe unntak for andre eller senere innkallinger som sendes ut på grunn av manglende beslutningsdyktighet på den første generalforsamlingen, jf. artikkel 5 nr. 1 tredje ledd i direktivet. Allmennaksjeloven inneholder ikke nærmere vilkår for generalforsamlingens beslutningsdyktighet, og departementet antok derfor at unntaksregelen neppe vil ha særlig praktisk betydning. Direktivet pålegger ikke medlemsstatene å innføre en slik unntaksregel, men åpner bare for muligheten.

3.3.4 Høringsinstansenes syn

Nærings- og handelsdepartementet uttrykker generell støtte til forslaget til endringer i § 5-10.

Folketrygdfondet og Oslo Børs støtter forslaget til

endringer i § 5-10 annet ledd. *Folketrygdfondet* viser til at en lengre innkallingsfrist vil kunne bidra til en bedre og grundigere saksbehandling fra aksjeeierens side.

Den Norske Advokatforening, Handels- og Service næringsens Hovedorganisasjon, Næringslivets Hovedorganisasjon og advokatfirmaet Wikborg, Rein & Co uttaler at 21-dagers fristen for innkalling bare bør gjennomføres med virkning for noterte selskaper.

Den Norske Advokatforening og advokatfirmaet Wikborg, Rein & Co viser til at en lengre innkallingsfrist kan medføre at det i større grad vil bli benyttet styrefullmakter. Dette kan medføre at flere hastesaker blir behandlet av styret i stedet for av generalforsamlingen, noe som kan svekke minoritetens rettigheter, særlig i unoterte selskaper. Disse høringsinstansene uttaler:

«I utgangspunktet er en lengre innkallingsfrist egnet til å ivareta minoritetsaksjonærenes interesser ettersom dette gir aksjeeieren bedre muligheter til å sette av tid til, og forberede seg til, slike generalforsamlinger.

Ved å oppstille en generell innkallingsfrist til generalforsamlinger på 21 dager, umuliggjør man i praksis bruk av generalforsamling i hastesaker. Spørsmål som det kunne ha vært hensiktsmessig å få behandlet i generalforsamlingen må da behandles av styret for å få en rask avgjørelse der hvor det er adgang til det, for eksempel ved styrefullmakter fra generalforsamlingen. Lang innkallingsfrist kan benyttes som argument for hvorfor styrebehandling vil være nødvendig. Reglene vil også kunne innebære at bruken av styrefullmakter øker, både hva gjelder fullmakt til utstedelse av nye aksjer, fullmakt til opptak av konvertibelt lån, og fullmakt til erverv av egne aksjer.

Selv om styresammensetningen i børsnoterte selskaper skal ivareta hensyn til uavhengighet, vil ikke dette nødvendigvis være tilfelle i allmennaksjeselskaper som ikke er børsnoterte, og uansett vil en aksjemajoritet i større eller mindre grad som regel være representert i styret. Økt bruk av styrefullmakter kan være en svekkelse av minoritetens rettigheter.»

Videre viser *Den Norske Advokatforening og advokatfirmaet Wikborg, Rein & Co* til at det for mindre allmennaksjeselskaper vil kunne være lite hensiktsmessig å innføre systemer for elektronisk deltakelse på generalforsamlingen, og at innkallingsfristen på 14 dager som direktivet gir mulighet for, derfor i praksis vil være avskåret. På denne bakgrunn konkluderer disse høringsinstansene med at «21 dagers innkallingsfrist bør forbeholdes børsnoterte selskaper».

Også *Næringslivets Hovedorganisasjon* viser til at en forlengelse av innkallingsfristen kan føre til at styret behandler flere saker som helst burde vært forelagt generalforsamlingen.

Den Norske Advokatforening, Oslo Børs og advokatfirmaet Wikborg, Rein & Co støtter også forslaget om å benytte adgangen etter artikkel 5 nr. 1 annet ledd til å innføre en kortere frist for innkalling til ekstraordinær generalforsamling i tilfeller der selskapet åpner for elektronisk deltakelse på generalforsamlingen, samt i tilfeller der det gjelder særlige frister etter direktiv 2004/25/EF om overtakelsestilbud. Ingen høringsinstanser går imot dette.

Oslo Børs uttaler:

«Justisdepartementet forslår å gjennomføre direktivets unntak fra 21 dagers fristen for tilfeller der det kan settes en kortere frist for innkallingen i medhold av Takeoverdirektivet artikkel 9 nr. 4 og artikkel 11 nr. 4 (direktiv 2004/25/EF om overtakelsestilbud). Nevnte direktivbestemmelser oppstiller en minimumsfrist på 14 dager. Oslo Børs er tilbudsmyndighet etter vphl. kap. 6 og forvalter reglene om tilbudsplikt og frivillige tilbud ved oppkjøp i noterte selskaper. Børsen antar at det, basert på erfaringer hittil, kun unntaksvis vil være aktuelt for styret i målselskapet å innhente aksjeeierens samtykke eller på annen måte la aksjeeierne stemme over vedtak i en oppkjøpssituasjon. Dersom det skulle være aktuelt, synes det fornuftig å gjøre unntak fra 21 dagers innkallingsfrist i slike tilfeller slik at gjeldende regel om 14 dagers innkallingsfrist videreføres for disse tilfellene. På denne bakgrunn støtter Oslo Børs forslaget om å innføre en bestemmelse i vphl. § 6-17 nytt sjettede ledd som viderefører 14 dagers innkallingsfrist i de situasjoner som nevnt i vphl. § 6-7 annet og tredje ledd.»

Den Norske Advokatforening og advokatfirmaet Wikborg, Rein & Co drøfter utformingen av § 6-17 og uttaler:

«Det kan også reises spørsmål ved om unntaket som er foreslått i vphl § 6-17 knyttet til vedtektsfestet frist bør presiseres. Slik forslaget til lovtekst er formulert, kan bestemmelsen tolkes som om enhver vedtektsfestet forlengelse av innkallingsfristen til generalforsamling også får anvendelse i de spesielle situasjonene som er omhandlet i vphl § 6-17. Hensynene bak vphl § 6-17 og begrunnelsen bak en kortere innkallingsfrist i slike situasjoner er såpass spesiell at det etter vår vurdering bør kreves eksplisitt fravikelse av denne fristen i vedtektene for at den skal legges til grunn. Vi ber Departementet på denne bakgrunn om å vurdere om vphl § 6-17 (6) i stedet bør endres til:

'(6) Innkalling til generalforsamling for beslutning av tiltak som nevnt i annet og tredje ledd kan, uten hensyn til reglene i allmennaksjeloven § 5-10, kunngjøres senest to uker før møtet skal holdes, med mindre vedtektene setter en lengre frist for innkalling for beslutning av slike tiltak.'»

3.3.5 Departementets vurdering

Departementet foreslår at kravet om en innkallingsfrist på 21 dager gjennomføres i norsk rett med virkning bare for *noterte selskaper*, jf. forslaget til ny § 5-11 b nr. 1 første punktum i allmennaksjeloven.

For *unoterte selskaper* foreslås dermed ingen endringer i reglene om fristen for innkalling til generalforsamling. Om de vurderingene som ligger til grunn for departementets forslag her, vises til punkt 3.1.4 og til synspunktene som har kommet frem under høringen.

Forslaget om at det skal gjelde en 14-dagers frist for innkalling til ekstraordinær generalforsamling i selskaper som har åpnet for elektronisk stemmegivning, er tatt inn i lovforslaget § 5-11 b nr. 1 annet punktum.

Til gjennomføring av reglene i artikkel 5 nr. 1 første ledd om tilfeller der det gjelder særlige frister for innkallingen etter reglene i direktiv 2007/25/EF artikkel 9 nr. 4 og artikkel 11 nr. 4, foreslås et nytt sjette ledd i verdipapirhandelloven § 6-17.

3.4 Fremgangsmåten ved innkalling til generalforsamling

3.4.1 Gjeldende rett

Etter allmennaksjeloven § 5-10 første ledd skal generalforsamlingen innkalles ved en skriftlig henvendelse til alle aksjeeiere med kjent adresse. Etter § 18-5 første ledd kan selskapet bare sende innkallingen med e-post (elektronisk kommunikasjon) til aksjeeiere som uttrykkelig har godtatt dette. Til andre aksjeeiere må innkallingen sendes på papir. Bakgrunnen for § 18-5 fremgår av Ot.prp. nr. 108 (2000-2001) punkt 3.11.1.2.3, hvor det blant annet uttales:

«Bakgrunnen for den foreslåtte § 18-5 første ledd er først og fremst hensynet til selskapene og den praktiske forenklingen det kan innebære for dem at informasjon og meldinger mv. til aksjeeierne kan sendes elektronisk. På den annen side dreier det seg i mange tilfeller om informasjon som kan være av vesentlig betydning for aksjeeierne. Aksjeeierne bør etter departe-

mentets syn derfor ikke kunne tvinges til å motta informasjon og meldinger fra selskapet elektronisk, og selskapet bør heller ikke kunne sende slik informasjon elektronisk uten at aksjeeieren er klar over at informasjon blir sendt på denne måten. Departementet er derfor skeptisk til forslagene fra Næringslivets Hovedorganisasjon og Den norske Revisorforening, som innebærer at det er aksjeeieren som må foreta seg noe hvis han eller hun skal unngå å motta informasjon og meldinger elektronisk. Departementet mener at det er mer rimelig at handleplikten legges på selskapet, som man må kunne forvente at kjenner regelverket bedre, og som man kunne anta at vil finne frem til praktiske rutiner for å kartlegge hvem som ønsker å motta informasjon og meldinger mv. elektronisk.»

Under høringen av forslaget til § 18-5 uttalte Verdipapirsentralen (VPS) at det ville være hensiktsmessig om aksjeeiernes samtykke til å motta dokumenter og meldinger elektronisk kunne gis overfor VPS. På den måten ville man ikke måtte innhente samtykke for hver enkelt som ervervet aksjer i et selskap, men den enkelte investor kunne i stedet gi et generelt samtykke som ville omfatte alle selskaper som er registrert i VPS. I proposisjonen sa departementet seg enig i at samtykkekravet måtte kunne praktiseres på denne måten.

Etter verdipapirhandelloven § 5-12 første ledd første punktum skal selskapet «offentliggjøre opplysninger etter denne lov på en effektiv og ikke-diskriminerende måte». Etter annet punktum skal offentliggjøringen blant annet «i rimelig grad sikre tilgang til opplysningene i EØS-området». Dette kravet til offentliggjøring omfatter blant annet visse opplysninger som etter verdipapirhandelloven § 5-9 skal fremgå av innkallingen til generalforsamling. (Se nærmere punkt 3.5.1 om verdipapirhandelloven § 5-9.) Kravene til offentliggjøring etter verdipapirhandelloven § 5-12 første ledd er nærmere regulert i § 5-9 i forskrift 29. juni 2007 nr. 876 til verdipapirhandelloven (verdipapirforskriften), som krever at offentliggjøringen av opplysninger etter verdipapirhandelloven § 5-12 skal skje «gjennom media som med rimelighet kan forventes å sørge for at opplysningene når ut til offentligheten i hele EØS».

Verdipapirhandelloven § 5-12 første ledd og verdipapirforskriften § 5-9 gjennomfører artikkel 21 nr. 1 i direktiv 2004/109/EF om utsteders informasjonsplikter (rapporteringsdirektivet), samt artikkel 12 i direktiv 2007/14/EF med utfyllende regler til rapporteringsdirektivet.

Om anvendelsesområdet for reglene i verdipapirhandelloven § 5-9 og § 5-12 første ledd, se verdipapirhandelloven § 5-4 og § 5-12 fjerde ledd. Reglene om dette er relativt komplekse og behandles ik-

ke nærmere her. Her skal bare nevnes at reglene kan omfatte ikke bare norske selskaper, men også i visse tilfeller selskaper fra en annen EØS-stat eller fra en stat utenfor EØS.

3.4.2 Artikkel 5 nr. 2 i direktivet

Etter artikkel 5 nr. 2 første ledd i direktiv 2007/36/EF er hovedregelen at foretaket skal pålegges å sende ut innkallingen «på en måte som sikrer rask tilgang til den på et ikke-diskriminerende grunnlag», gjennom «medier som man med rimelighet kan forvente vil spre opplysninger effektivt til offentligheten i hele fellesskapet». Etter nr. 2 annet ledd kan medlemsstaten likevel la være å anvende hovedregelen i første ledd «på foretak hvis aksjeeieres navn og adresser fremgår av et aktuelt register over aksjeeierne, forutsatt at selskapet er forpliktet til å sende ut innkallingen til hver enkelt av de registrerte aksjeeierne». Departementet legger til grunn at alle norske allmennaksjeselskaper oppfyller kravet til et slikt «aktuelt register over aksjeeierne» ved reglene om aksjeeierregisteret i allmennaksjeloven § 4-4 og ved at det gjelder også i tilfeller der det etter § 4-10 er navn og adresse til en forvalter av aksjene som fremgår av aksjeeierregisteret.

Artikkel 5 nr. 2 tredje ledd bestemmer at selskapet ikke skal kunne kreve betaling for utsendelse av innkalling til generalforsamling på foreskrevet måte.

3.4.3 Forslaget i høringsbrevet

I høringsbrevet foreslo departementet å gjennomføre hovedregelen i direktivet artikkel 5 nr. 2 første ledd om at innkallingen skal nå ut til offentligheten i hele fellesskapet ved en regel i § 5-10 første ledd om at innkallingen skal kunngjøres på selskapets internettsider. Regelen ble foreslått å skulle gjelde alle allmennaksjeselskaper. Departementet viste til at de fleste allmennaksjeselskaper i dag uansett vil ha opprettet en hjemmeside på internett, og at et slikt krav derfor neppe vil være særlig byrdefullt for selskapene. Videre viste departementet til at denne løsningen gir mulighet for en betydelig forenkling av reglene om utsendelse av dokumenter som skal behandles på generalforsamlingen.

I forlengelsen av forslaget om en slik kunngjøring av innkallingen på internett foreslo departementet et nytt tredje ledd i § 5-10 med krav om at et skriftlig tilleggsvarsel om generalforsamlingen skal sendes alle aksjeeierne med kjent adresse senest 14 dager før møtet skal holdes. Departementet begrunnet dette med at det særlig for de mindre pro-

fesjonelle investorene kan være av betydning å få et slikt varsel. Videre foreslo departementet i et forslag til en ny § 5-11 b i allmennaksjeloven en rett for aksjeeierne til vederlagsfritt å få tilsendt innkallingen til generalforsamlingen med vedlegg.

Departementet viste i høringsbrevet til at henvendelser til departementet vedrørende utsendelse av dokumentene til generalforsamlingen kan tyde på at muligheten for elektronisk utsendelse etter allmennaksjeloven § 18-5 ikke brukes i særlig grad i store selskaper. Det ble bedt særlig om opplysninger fra høringsinstansene om hvordan selskapene i praksis håndterer reglene i § 18-5.

3.4.4 Høringsinstansenes syn

Nærings- og handelsdepartementet, Landsorganisasjonen i Norge, Næringslivets Aksjemarkedsutvalg og Oslo Børs støtter forslaget om at innkallingen til generalforsamling skal skje ved at den publiseres på selskapets internettsider. *Nærings- og handelsdepartementet* viser til at forslaget på den ene side innebærer en viss administrativ byrde, ved at selskapene pålegges å opprette en hjemmeside, mens det på den annen side legger til rette for betydelige besparelser ved at selskapene slipper å trykke og sende ut alle dokumentene til generalforsamlingen til aksjeeierne. *Landsorganisasjonen i Norge* gir uttrykk for at forslaget er en naturlig og uproblematisk modernisering, mens *Næringslivets Aksjemarkedsutvalg* uttaler at forslaget gir en enklere og billigere ordning enn dagens system med utsendelse av alle dokumentene. *Oslo Børs* viser til at det allerede i dag gjelder krav om at noterte selskaper skal offentliggjøre innkallingen til generalforsamling til markedet i hele EØS-området, og uttaler om dette:

«Børsen viser for ordens skyld til at selskaper notert på Oslo Børs og Oslo Axess er forpliktet til å offentliggjøre innkallingen av generalforsamling til markedet samtidig med utsendelse til aksjeeierne, jf. Løpende forpliktelser for selskaper notert på Oslo Børs og Oslo Axess pkt. 5.1 (7). Offentliggjøring skjer da gjennom ulike media som sikrer offentliggjøring i hele EØS området, herunder gjennom ulike informasjonsleverandører (Reuters, Bloomberg etc.).»

Forslaget om at selskapet skal sende ut et skriftlig tilleggsvarsel om generalforsamlingen, i tillegg til innkallingen på internett, støttes av *Nærings- og handelsdepartementet* og *Oslo Børs*. *Nærings- og handelsdepartementet* uttaler at dette gjør at hensynet til de aksjeeierne som kun baserer seg på papirbasert informasjon, er ivaretatt på en god måte. *Oslo Børs* viser til at det for investorer som har investert i en rekke selskaper, samt for utenlandske ak-

sjeeiere, må antas å være en omfattende oppgave å holde seg løpende oppdatert om avholdelse av generalforsamlinger uten at skriftlig varsel utsendes. Videre viser Oslo Børs til at det antas å være en begrenset byrde for selskapet å sende ut slikt varsel.

Næringslivets Hovedorganisasjon mener at utenlandske investorer, som stort sett er profesjonelle investorer, neppe vil ha noen nytte av det skriftlige tilleggsvarselet.

Følgende høringsinstanser mener at direktivets krav om at selskapet skal ha en internettside, bør gjennomføres bare for de noterte selskapene, og at det derfor ikke bør gis en generell regel om at innkallingen til generalforsamling skal skje ved at innkallingen publiseres på selskapets internettsider: *Den Norske Advokatforening, Finansnæringens Hovedorganisasjon, Handels- og Servicenæringens Hovedorganisasjon, Næringslivets Hovedorganisasjon og advokatfirmaet Wikborg, Rein & Co.*

I den forbindelse peker disse høringsinstansene på at et krav om at innkallingen skal være tilgjengelig for alle på internett, vil medføre en offentliggjøring av innholdet i innkallingen i de unoterte selskapene som ikke gjelder i dag. Videre viser høringsinstansene til at mange unoterte selskaper i dag ikke har hjemmesider som legger til rette for en slik ordning, og at det vil påføre selskapene kostnader å innføre de nødvendige internettløsningene. Høringsuttalelsene om disse spørsmålene er gjengitt i punkt 3.6.4. Når det gjelder spørsmålet om hvordan kravet til utsendelse av innkallingen til generalforsamling for øvrig bør utformes, gir disse høringsinstansene uttrykk for følgende synspunkter:

Finansnæringens Hovedorganisasjon ber om at departementet vurderer om elektronisk henvendelse bør kunne sidestilles med henvendelse på papir, i hvert fall slik at unoterte selskaper gis adgang til å gi vedtekter om slik utsendelse.

Handels- og Servicenæringens Hovedorganisasjon mener at unoterte selskaper selv bør kunne bestemme hvordan innkallingen skal skje, og at selskapet bør kunne regulere dette i sine vedtekter. Handels- og Servicenæringens Hovedorganisasjon mener likevel at departementets forslag vil være et bedre alternativ enn dagens regler for unoterte selskaper.

Verdipapirsentralen uttaler om dagens praksis når det gjelder elektronisk utsendelse av dokumenter etter allmennaksjeloven § 18-5:

«Når det gjelder dagens praksis blant selskapene av adgangen til elektronisk utsendelse etter aksjeloven § 18-5 kan vi opplyse følgende, særlig om store selskapers bruk av VPS's tjeneste for elektronisk utsendelse av dokumenter. Opp-

lysninger i våre registre viser at et stort flertall av de største børsnoterte selskapene velger å benytte tjenesten for elektronisk utsendelse av dokumenter. Elektroniske dokumenter kan distribueres til alle investorer som benytter VPS Investortjenester. Dette er en tjeneste som distribueres av kontoførerne og som har i overkant av 864.000 unike brukere i dag.»

3.4.5 Departementets vurdering

Departementet foreslår at det ikke gjøres noen endringer i reglene i allmennaksjeloven § 5-10 første ledd første punktum om at generalforsamlingen skal innkalles ved skriftlig henvendelse til alle aksjeeiere med kjent adresse. Forslaget i høringsbrevet om at innkallingen skal publiseres på selskapets internettside, kombinert med utsendelse av et tilleggsvarsel, følges dermed ikke opp verken for de noterte eller for de unoterte selskapene. Ved utarbeidelsen av høringsbrevet la departementet til grunn at «medier» i artikkel 5 nr. 2 første ledd kan være selskapets internettsider. Departementet er imidlertid senere blitt oppmerksom på, blant annet gjennom seminarer om temaet i EU-kommisjonen, at EU-kommisjonen anser at selskapets internettsider ikke er å anse som «medier» i denne forbindelse, men at det kreves spredning gjennom massemedia.

Når en regel om publisering av innkallingen på selskapets internettsider ikke vil oppfylle kravene i direktivet artikkel 5 nr. 2, må reglene om innkallingen til generalforsamling baseres enten på direktivets hovedregel om offentliggjøring gjennom massemedier som vil spre opplysningene effektivt til offentligheten i hele fellesskapet, jf. artikkel 5 nr. 2 første ledd, eller på krav om utsendelse av innkallingen til hver enkelt aksjeeier etter reglene i artikkel 5 nr. 2 annet ledd.

Departementet antar at en offentliggjøring gjennom massemedier som når frem i hele EØS-området, ikke i tilstrekkelig grad ivaretar hensynet til de aksjeeierne som ikke er profesjonelle investorer. Departementet forstår direktivet slik at det ikke vil være aktuelt å offentliggjøre innkallingen i norske aviser, siden disse ikke når ut i hele EØS-området. Det vises også til høringsuttalelsen fra *Oslo Børs* om at det for investorer som har investert i en rekke selskaper, samt for utenlandske aksjeeiere, må antas å være en omfattende oppgave å holde seg løpende oppdatert om avholdelse av generalforsamlinger hvis det ikke sendes ut et skriftlig varsel.

Om man skulle innføre en regel i allmennaksjeloven om at innkallingen skal skje ved kunngjøring i massemedia, ville det derfor etter departementets

syn være behov for en form for tilleggsvarsel om generalforsamlingen til aksjeeierne. Både for selskapene og for aksjeeierne er det da etter departementets syn en bedre løsning å kreve at selve innkallingen skal sendes hver enkelt aksjeeier, slik som etter dagens regler i allmennaksjeloven § 5-10 første ledd. Verdipapirhandelens særlige regler om innkallingen, jf. punkt 3.4.1, vil fortsatt gjelde for de noterte selskapene parallelt med allmennaksjelovens regler om innkallingen.

Når det gjelder uttalelsen fra *Finansnæringens Hovedorganisasjon* om elektronisk utsendelse av innkallingen til generalforsamling, viser departementet til at selskapene har adgang til elektronisk utsendelse etter reglene i allmennaksjeloven § 18-5 første ledd. Begrunnelsen for kravet om at aksjeeierne uttrykkelig må godta elektronisk utsendelse, gjør seg gjeldende også i dag. Det foreslås derfor ingen endringer i reglene om adgangen for selskapet til å sende innkallingen til aksjeeierne ved bruk av elektronisk kommunikasjon. Som det fremgår av punkt 3.4.4, har Verdipapirsentralen opplyst at mange av de børsnoterte selskapene benytter seg av tjenesten for elektronisk utsendelse av dokumenter.

Når det gjelder departementets forslag til forenklinger i reglene om utsendelse av dokumenter i forbindelse med generalforsamlingen, vises til punkt 4.

For øvrig innebærer direktivet artikkel 5 nr. 4 at innkallingen i noterte selskaper i tillegg må gjøres tilgjengelig på selskapets hjemmeside på internett. Se om dette punkt 3.6.

Regelen om at selskapet ikke skal kreve noe vederlag for utsendelsen av innkallingen, foreslås innført i allmennaksjeloven § 5-10 første ledd i et nytt tredje punktum.

3.5 Innholdet i innkallingen til generalforsamling

3.5.1 Gjeldende rett

Etter allmennaksjeloven § 5-10 første ledd annet punktum skal innkallingen til generalforsamling angi tid og sted for møtet. Etter tredje ledd første punktum skal innkallingen videre bestemt angi de saker som skal behandles på generalforsamlingen. Dette skjer vanligvis i form av punkter på den dagsordenen som styret skal utarbeide etter tredje ledd fjerde punktum. Kravet til at angivelsen av saker skal være «bestemt», innebærer at de skal være konkretisert slik at det går klart frem hvilke saker som skal behandles. Videre krever tredje ledd an-

net punktum at forslag om å endre vedtektene skal angis i innkallingen. Etter tredje punktum skal det også angis hvem som skal åpne generalforsamlingen. Det kreves ikke at innkallingen skal inneholde forslag til vedtak (bortsett fra for vedtektsendringer) eller noen nærmere bestemt begrunnelse eller redegjørelse for saken. Styret skal utarbeide forslag til dagsorden.

Direktiv 2004/109/EF om utsteders informasjonsplikter (rapporteringsdirektivet) oppstiller i artikkel 17 nr. 2 bokstav a krav om at utsteder skal gi nærmere bestemt informasjon om generalforsamlingen, blant annet informasjon om tid, sted og agenda for generalforsamlingen og nærmere bestemt informasjon om aksjene og stemmerettighetene i selskapet mv. Etter bokstav b skal utsteder gjøre tilgjengelig, enten på papir eller ved bruk av elektroniske metoder, skjemaer for fullmakt til å stemme. På denne bakgrunn inneholder verdipapirhandelens § 5-9 visse særregler om innholdet i innkallingen til generalforsamling. Etter § 5-9 annet ledd skal aksjeutsteder i innkallingen til generalforsamling oppgi antall aksjer og stemmerettigheter, samt gi opplysninger om rettighetene til aksjeeierne. Etter tredje ledd skal det med innkallingen vedlegges en fullmakt til å stemme. Det er inntatt en henvisning til verdipapirhandelens § 5-9 annet og tredje ledd i allmennaksjeloven § 5-10 fjerde ledd. I Ot.prp. nr. 34 (2006-2007) Om lov om verdipapirhandel (verdipapirhandelens) og lov om regulerte markeder (børsloven) punkt 18.1.4 på side 335 er den nærmere plasseringen av reglene som gjennomfører rapporteringsdirektivets bestemmelser om innkalling til generalforsamling, kommentert slik:

«Justisdepartementet viser til at enkelte av bestemmelsene i § 5-9 etter sitt innhold er av selskapsrettslig art, og at det lovstrukturelt er lite hensiktsmessig med en plassering av slike selskapsrettslige regler i verdipapirhandelens når øvrig regulering av tilsvarende problemstillinger er plassert i aksjelovgivningen. På den annen side har forslaget til § 5-9 dels et videre og dels et snevrere virkeområde enn allmennaksjelovens virkeområde. Justisdepartementet anser det derfor som utilstrekkelig i forhold til direktivet at bestemmelsene tas inn som alminnelige krav etter allmennaksjeloven.

Justisdepartementet viser videre til at forslaget til § 5-9 har en side mot regler i et forslag til EU-direktiv om aksjeeiers utøvelse av stemmerett i visse selskaper. I forbindelse med gjennomføring av dette direktivet ønsker Justisdepartementet å se nærmere på forholdet mellom allmennaksjeloven og de foreslåtte reglene i verdipapirhandelens. Som en midlertidig løs-

ning foreslår Justisdepartementet at det vurderes om det i allmennaksjeloven § 5-10 bør tas inn et nytt fjerde ledd med en henvisning til de foreslåtte reglene i verdipapirhandelloven om krav til innkalling til generalforsamling.»

Videre uttales i punkt 18.1.5 på side 336:

«Som Justisdepartementet har påpekt i høringsuttalelsen, kan det anføres at disse reglene er av selskapsrettslig art. Departementet deler Justisdepartementets vurdering av at det vil være hensiktsmessig med om en henvisning fra allmennaksjeloven til vphl. § 5-9 annet og tredje ledd for selskaper som omfattes av vphl. § 5-4. Det foreslås at en slik bestemmelse tas inn i allmennaksjeloven § 5-10 fjerde ledd. Den nærmere plassering av regler i vphl. § 5-9 kan eventuelt vurderes nærmere i tilknytning til gjennomføringen av direktivet om aksjeeiers utøvelse av stemmerett, jf. Justisdepartementets høringsuttalelse.»

3.5.2 Artikkel 5 nr. 3 i direktivet

Artikkel 5 nr. 3 bokstav a krever at innkallingen skal angi tid og sted for generalforsamlingen, samt forslaget til dagsorden.

I tillegg skal innkallingen inneholde en tydelig og nøyaktig beskrivelse av fremgangsmåten som aksjeeierne må følge for å kunne delta og avgi sin stemme, jf. *artikkel 5 nr. 3 bokstav b*. I artikkel 5 nr. 3 bokstav b punktene i til iii er det nærmere presisert hva innkallingen skal inneholde i denne forbindelse. *Punkt i* krever at innkallingen skal opplyse om aksjeeiernes rettigheter etter artikkel 6 (rett til å føye punkter til dagsordenen og til å legge frem utkast til beslutninger) og artikkel 9 (rett til å stille spørsmål), i den grad disse rettighetene kan utøves etter at innkallingen er sendt ut. Videre skal innkallingen inneholde nærmere bestemt informasjon om fristene for utøvelsen av disse rettighetene. Etter *punkt ii* skal innkallingen opplyse om fremgangsmåten for å avgi stemmer ved fullmakt, særlig hvilke skjemaer som skal benyttes, og om selskapets krav for å godta elektroniske meldinger om fullmaktsinnehavere. Etter *punkt iii* skal fremgangsmåten for eventuelt å avgi stemmer elektronisk eller per brev fremgå.

Artikkel 5 nr. 3 bokstav c krever at det eventuelt gis opplysninger om registreringsdatoen etter artikkel 7 nr. 2 (se nærmere punkt 3.8).

Etter *artikkel 5 nr. 3 bokstav d* skal det angis hvor og hvordan man kan finne den fullstendige teksten til de dokumentene og utkastene til beslutninger som selskapet skal gjøre tilgjengelig på selskapets internettside etter reglene i artikkel 5 nr. 4 bokstav c og d. (Se punkt 3.6 om artikkel 5 nr. 4.)

Etter *artikkel 5 nr. 3 bokstav e* skal det opplyses om selskapets internettside der opplysninger nevnt i artikkel 5 nr. 4 vil bli gjort tilgjengelig.

3.5.3 Forslaget i høringsbrevet

I høringsbrevet ble bestemmelsene i direktivet artikkel 5 nr. 3 om innholdet i innkallingen forslått gjennomført i et nytt femte ledd i allmennaksjeloven § 5-10, med virkning for alle allmennaksjeselskaper.

3.5.4 Høringsinstansenes syn

Tre høringsinstanser, *Nærings- og handelsdepartementet*, *Næringslivets Hovedorganisasjon* og *Oslo Børs*, kommenterer forholdet mellom reglene om innkallingen til generalforsamling i verdipapirhandelloven § 5-9 og reglene om dette i direktiv 2007/36/EF.

Nærings- og handelsdepartementet ber om at det redegjøres nærmere for hvordan verdipapirhandelloven § 5-9 og forslaget til nye regler i allmennaksjeloven skal forstås og brukes parallelt.

Næringslivets Hovedorganisasjon viser til at kravene til innkallingen i verdipapirhandelloven § 5-9 overlapper med deler av forslaget til gjennomføring av direktivet artikkel 5 nr. 3, og uttaler at man ikke bør ha en slik dobbeltregulering. I den forbindelse viser *Næringslivets Hovedorganisasjon* til de uttalelsene i Ot.prp. nr. 34 (2006-2007) som er gjengitt over i punkt 3.5.1, og uttaler at man savner de vurderingene det er vist til der.

For øvrig kommenterer høringsinstansene ikke særskilt forslaget til gjennomføring av direktivet artikkel 5 nr. 3.

3.5.5 Departementets vurdering

Bestemmelsene i direktivet *artikkel 5 nr. 3 bokstav a* om at innkallingen skal opplyse om tid og sted for generalforsamlingen, er oppfylt ved allmennaksjeloven § 5-10 første ledd annet punktum. Kravet om at innkallingen skal angi den foreslåtte dagsordenen for generalforsamlingen, foreslås presisert ved en endring i § 5-10 tredje ledd første punktum. En slik presisering foreslås også inntatt i den tilsvarende bestemmelsen i aksjeloven § 5-10 tredje ledd første punktum for å opprettholde parallelliteten mellom de to lovene.

Kravene til innkallingen i artikkel 5 nr. 3 *bokstav b punkt i og ii* foreslås gjennomført i en forskrift med særlige krav til innkallingen for børsnoterte selskaper, se punkt 3.1.4 og forslaget til hjemmel for en slik forskrift i lovforslaget § 5-11 b nr. 2.

Reglene i artikkel 5 nr. 3 *bokstav b punkt iii* om at innkallingen skal opplyse om fremgangsmåtene for å avgi stemmer per brev eller elektronisk dersom selskapet åpner for slike ordninger, foreslås gjennomført med virkning for alle allmennaksjeselskaper, se lovforslaget § 5-10 fjerde ledd første punktum. Bestemmelsen må ses på bakgrunn av at lovforslaget gir alle allmennaksjeselskaper som ønsker det, adgang til å åpne for slike ordninger, se punkt 3.10 og 3.14 om forslaget til ny § 5-8 a og ny § 5-8 b i allmennaksjeloven.

På samme måte foreslås også reglene i artikkel 5 nr. 3 *punkt c* om at innkallingen eventuelt skal angi registreringsdatoen etter artikkel 7 nr. 2 og opplyse om hva dette innebærer, gjennomført for alle allmennaksjeselskaper som har innført en slik ordning etter reglene i lovforslaget § 4-2 tredje ledd, se lovforslaget § 5-10 fjerde ledd tredje punktum. Bestemmelsen må ses på bakgrunn av at lovforslaget gir alle allmennaksjeselskaper som ønsker det, adgang til å innføre en ordning med registreringsdato, se punkt 3.8.

Reglene i artikkel 5 nr. 3 *bokstav d og e* om opplysninger om selskapets internettside og hvor man kan henvende seg for å få tilsendt dokumenter til generalforsamlingen, foreslås gjennomført i lovforslaget § 5-10 fjerde ledd annet punktum for alle allmennaksjeselskaper som har fastsatt vedtektsbestemmelser etter lovforslaget § 5-11 a, se nærmere punkt 4. Tilsvarende bestemmelser foreslås også i aksjeloven § 5-10, siden den samme regelen som i allmennaksjeloven § 5-11 a foreslås innført også i aksjeloven.

Når det særlig gjelder forholdet mellom reglene om innkallingen i allmennaksjeloven § 5-10 og reglene i verdipapirhandelloven § 5-9, jf. merknadene om dette fra *Næringslivets Hovedorganisasjon*, viser departementet til at virkeområdet for rapporteringsdirektivet ikke er det samme som virkeområdet for reglene i allmennaksjeloven. Rapporteringsdirektivets regler kan dermed ikke tas inn i allmennaksjeloven. Av samme grunn vil det heller ikke være hensiktsmessig å gjennomføre reglene i direktiv 2007/36/EF i verdipapirhandelloven kapittel 5. Det forhold at rapporteringsdirektivet og direktiv 2007/36/EF på dette punktet inneholder tilsvarende regler, men med ulike regler om virkeområdet, kan nasjonale rettsregler ikke endre på. Departementet har ikke funnet noen mer hensiktsmessig måte å gjennomføre reglene om dette på enn dagens ordning, der det i allmennaksjelovens regler om innkallingen bare vises til reglene i verdipapirhandelloven § 5-9.

3.6 Krav om at informasjon som gjelder generalforsamlingen, skal gjøres tilgjengelig for aksjeeierne på selskapets internettsider

3.6.1 Gjeldende rett

Allmennaksjeloven inneholder ingen regler om at selskapet skal ha internettsider, eller at informasjon skal være tilgjengelig på internett.

3.6.2 Artikkel 5 nr. 4 i direktivet

Etter direktiv 2007/36/EF artikkel 5 nr. 4 første ledd skal medlemsstatene sikre at selskapene gjør følgende informasjon om generalforsamlingen tilgjengelig for aksjeeierne på selskapets internettsider:

- innkallingen til generalforsamling
- samlet antall aksjer og stemmerettigheter på dato for innkallingen, herunder eventuelt det samlede antall for hver aksjeklasse
- alle dokumenter som skal fremlegges på generalforsamlingen
- eventuelle forslag til beslutning, eller der det ikke er forslått noen beslutning, en uttalelse fra vedkommende organ i foretaket, som skal utpekes gjennom gjeldende lovgivning, om hvert punkt på den foreslåtte dagsordenen
- forslag til beslutninger som aksjeeierne har lagt frem
- eventuelle skjemaer til bruk ved stemmegivning ved fullmakt og per brev, med mindre slike skjemaer er sendt aksjeeierne direkte.

Dersom skjemaer til bruk ved stemmegivning ved fullmakt og per brev av tekniske grunner ikke kan gjøres tilgjengelige på hjemmesiden, bestemmer artikkel 5 nr. 4 annet ledd at hjemmesiden skal inneholde informasjon om hvor slike skjemaer kan fås i papirform. Videre skal etter artikkel 5 nr. 4 annet ledd selskapet i slike tilfeller sende de aksjeeierne som ber om det, et slikt skjema gratis per post.

Informasjonen skal ligge tilgjengelig på selskapets hjemmeside senest fra den 21. dagen før dato for generalforsamlingen (artikkel 5 nr. 4 første ledd). I tilfeller der det gjelder en kortere frist for innkalling etter reglene i artikkel 5 nr. 1, skal fristen være tilsvarende kortere (artikkel 5 nr. 4 tredje ledd). Aksjeeiernes forslag til vedtak skal legges ut på selskapets hjemmeside så raskt som mulig etter at selskapet har mottatt forslaget (artikkel 5 nr. 4 første ledd punkt d).

3.6.3 Forslaget i høringsbrevet

I høringsbrevet ble det foreslått å gjennomføre reglene i artikkel 5 nr. 4 i en ny § 5-11 a i allmennaksjeloven for alle allmennaksjeselskaper. Lovforslaget hadde følgende ordlyd:

«§ 5-11 a Informasjon om generalforsamlingen på selskapets internettsider

(1) Følgende informasjon om generalforsamlingen skal være tilgjengelig for aksjeeierne på selskapets internettsider:

1. innkallingen til generalforsamling
2. antallet aksjer og stemmerettigheter, samlet og eventuelt for hver aksjeklasse, på datoen for innkallingen
3. den fullstendige teksten for alle dokumenter som gjelder saker som skal behandles på generalforsamlingen
4. forslag til vedtak som skal treffes av generalforsamlingen eller, for punkter på dagsordenen der det ikke skal treffes vedtak, eventuelle uttalelser fra styret eller annet selskapsorgan
5. aksjeeieres forslag til vedtak

(2) Skjema som det eventuelt er fastsatt at skal benyttes ved stemmegivning ved brev eller ved elektronisk kommunikasjon, skal være tilgjengelig på selskapets internettsider. Dersom dette ikke er mulig av tekniske grunner, skal internettsidene inneholde informasjon om hvor slike skjemaer kan fås på papir.

(3) Informasjon som nevnt i første og annet ledd skal være tilgjengelig på selskapets internettsider 21 dager før og frem til og med dagen for generalforsamlingen. Dersom innkallingen til generalforsamling gjøres tilgjengelig med en kortere frist etter reglene i verdipapirhandelloven § 6-17 sjette ledd, gjelder en tilsvarende kortere frist etter første punktum. Forslag som nevnt i første ledd nr. 5 skal være tilgjengelig på selskapets internettsider straks det er mottatt.

(4) § 5-10 første ledd annet punktum gjelder tilsvarende.»

3.6.4 Høringsinstansenes syn

Folketrygdforbundet, Landsorganisasjonen i Norge og Næringslivets Aksjemarkedsutvalg gir uttrykk for støtte til forslaget.

For øvrig gjelder høringsinstansenes merknader til gjennomføringen av reglene i artikkel 5 nr. 4 spørsmålet om disse reglene bør gjennomføres slik at de skal gjelde for alle allmennaksjeselskaper, eller om de bare bør gjelde for de noterte selskapene. *Den Norske Advokatforening, Finansnæringens Hovedorganisasjon, Handels- og Servicenæringens Ho-*

vedorganisasjon, Næringslivets Hovedorganisasjon og advokatfirmaet Wikborg, Rein & Co mener at kravet om internettside og om offentliggjøring av informasjon bare bør gjelde for de noterte selskapene. Disse høringsinstansene fremhever særlig at forslaget innebærer at de unoterte selskapene vil måtte offentliggjøre dokumenter som i dag ikke er offentlige i slike selskaper. *Den Norske Advokatforening og advokatfirmaet Wikborg, Rein & Co* peker også på kostnadene ved å opprette en internettside for de unoterte selskapene som ikke allerede har dette. *Finansnæringens Hovedorganisasjon og Næringslivets Hovedorganisasjon* peker på at det også for de selskapene som allerede har en internettside, kan være kostnadskrevende å legge til rette for at informasjon om generalforsamlingen gjøres tilgjengelig der for aksjeeierne.

Den Norske Advokatforening uttaler:

«Departementet har i flere bestemmelser foreslått at informasjon til aksjeeierne skal gjøres tilgjengelig på selskapets internettsider. Det er langt fra alle allmennaksjeselskaper som per i dag har en egen internettside. Som nevnt i punkt (..) over er det en rekke allmennaksjeselskaper som ikke er børsnoterte selskaper og flere av disse har et begrenset antall aksjeeiere. Å pålegge alle disse å opprette en internettside er i seg selv et kostnadskrevende tiltak, selv om de årlige kostnadene forbundet med dette kan være begrenset.

Den Norske Advokatforening er imidlertid mer skeptisk til begrunnelsen for å skulle kreve at samtlige aksjeselskaper skal offentliggjøre en rekke dokumenter på internett. Dette vil omfatte dokumenter som per i dag ikke er offentlige, og i allmennaksjeselskaper med få aksjeeiere vil det ikke alltid være i aksjeeierens interesse å måtte publisere all dokumentasjon knyttet til generalforsamlinger dersom eksempelvis generalforsamlingen skal benyttes som et aktivt forum i forbindelse med eierstyring og selskapsledelse.

Vi er derfor av den oppfatning at kravet om internettside og om offentliggjøring av informasjon på internett ikke bør gjøre obligatorisk for samtlige allmennaksjeselskaper, men begrenses til de børsnoterte selskapene.»

Advokatfirmaet Wikborg, Rein & Co har en like lydende uttalelse.

Finansnæringens Hovedorganisasjon uttaler:

«FNH kan ikke se at det er anført et begrunnet behov for at de foreslåtte endringene gjøres gjeldende for alle allmennaksjeselskaper, utover hensynet til lovgivningen i størst mulig grad skal gjelde likt for alle allmennaksjeselskaper. Kravet om at selskapet må opprette en

egen hjemmeside vil for mange allmennaksjeselskaper med få aksjonærer, innebære en kostnad som ikke nødvendigvis står i forhold til gevinsten. Hvis man utvider bestemmelsenes virkeområde bør dette gjøres med bakgrunn i et begrunnet behov.

Selv om mange selskaper i dag har opprettet en egen hjemmeside, er ikke hjemmesiden nødvendigvis innrettet slik at de uten bruk av ressurser på web kan legge ut dokumenter til generalforsamling mv. I tillegg vil en publisering slik departementet har lagt opp til, innebære en utvidet offentliggjøring av informasjon i allmennaksjeselskaper som ikke er noterte. I dag vil innkallingen til generalforsamlingen med vedlegg ikke være offentlig informasjon. Departementet drøfter ikke konsekvensene av en slik utvidet offentlighet for disse selskapene.

Vi vil på denne bakgrunn be om at forslaget begrenses til noterte selskaper. Subsidiært foreslås at selskapene gis adgang til å vedtektsfeste et slikt unntak.»

Handels- og Servicenæringens Hovedorganisasjon uttaler:

«Omtrent halvparten av ASA-selskapene er unoterte, og det forhold at de må offentliggjøre innkallingen og saksvedleggene på internett, fremstår som svært betenkelig, da dette kan innebære uønsket offentliggjøring av sensitiv selskapsinformasjon.»

Næringslivets Hovedorganisasjon viser særlig til at selskaper som ikke er noterte, kan ha helt legitime grunner til å ønske å gjøre de aktuelle opplysningene tilgjengelig bare for aksjeeierne. Videre viser organisasjonen til byrdene ved å opprette og drifte en hjemmeside for dette formålet og uttaler:

«At de fleste ASA-er i dag har hjemmesider kan meget vel være, selv om noen statistikk ikke er fremlagt. I den svenske utredningen tar man for øvrig det motsatte utgangspunkt: "Det är för tidigt att utgå från eller kräva att ... alla publika aktiebolag har en webbplats." Poenget er imidlertid ikke nødvendigvis om en hjemmeside må opprettes eller ikke. Realiteten i forslaget er at selskapene må etablere og vedlikeholde en del av hjemmeside som gjelder investor relations. For en del ASA-ers vedkommende kan man legge til grunn at aksjeeierne har så sterk tilknytning til selskapet at generalforsamlinger regnes som rene formaliteter, og da er en hjemmeside uten hensikt. Det er derfor ikke dekning for følgende generelle uttalelse fra justisministeren i brev 28. august 2008 til stortingsrepresentant Solveig Horne: "I den grad selskapene pålegges nye krav innebærer det ... en tilsvarende forenkling for aksjeeierne...". Begrunnelsen for direk-

tivet, slik det er angitt i fortalen avsnitt 1, er ikke relevant for slike ASA-er.»

Næringslivets Hovedorganisasjon ber for øvrig om at det «gjøres helt klart i proposisjonen at det ikke lenger skal gjelde noe krav om at skjema for stemmegivning skal sendes ut, jf. merknadene i Innst. O. nr. 70 (2006-2007) punkt 2.3». Komiteens mindretall i Innst. O. nr. 70 (2006-2007) foreslo at verdipapirhandelloven § 5-9 tredje ledd ikke skulle kreve at skjemaet skal sendes ut med innkallingen, men i stedet skulle åpne for at slikt skjema skal sendes ut på forespørsel. Departementet antar at det er dette Næringslivets Hovedorganisasjon her mener å vise til.

Oslo Børs anmoder departementet om å vurdere forholdet mellom verdipapirhandelloven § 5-9 sjette ledd og høringsbrevets forslag til § 5-11 a i allmennaksjeloven.

3.6.5 Departementets vurdering

Departementet foreslår ikke å følge opp forslaget i høringsbrevet om en ny § 5-11 a i allmennaksjeloven som gjennomfører artikkel 5 nr. 4 generelt for alle allmennaksjeselskaper.

Det foreslås ikke å pålegge de unoterte allmennaksjeselskapene å ha en internettside med slik informasjon som følger av direktivet. Departementet viser her til vurderingene i punkt 3.1 og til merknadene fra høringsinstansene. Departementet legger også vekt på at høringsbrevets opprinnelige forslag, som tok utgangspunkt i et forslag om at selve innkallingen til generalforsamling skulle offentliggjøres på selskapets internettsider i stedet for å sendes aksjeeierne, ikke kan følges opp. Se om dette punkt 3.4.

Departementet foreslår i stedet at kravene i direktivet artikkel 5 nr. 4 gjennomføres bare med virkning for de noterte allmennaksjeselskapene. Det foreslås at reglene tas inn i en forskrift til allmennaksjeloven, jf. lovforslaget § 5-11 b nr. 3. Se om dette også punkt 3.1.4.

Kravet i artikkel 5 nr. 4 første ledd bokstav e innebærer at selskapene skal kunne velge om de vil gjøre skjemaer for stemmegivning ved fullmakt og for å stemme per brev før generalforsamlingen tilgjengelige på internett, eller om de skal sendes til alle aksjeeierne. Departementet er i denne forbindelse enig i merknadene fra *Næringslivets Hovedorganisasjon* om at det bør være unødvendig å kreve i verdipapirhandelloven § 5-9 tredje ledd at selve skjemaet skal følge med innkallingen dersom skjemaet er tilgjengelig på selskapets internettsider. På denne bakgrunn foreslås verdipapirhandelloven

§ 5-9 tredje ledd endret. Departementet viser til at direktiv 2004/109/EF (rapporteringsdirektivet) artikkel 17 nr. 2 bokstav b synes å tillate at plikten til utsendelse bare skal gjelde hvis skjemaene ikke er tilgjengelige på internett.

Kravet i artikkel 5 nr. 4 første ledd bokstav c om at dokumenter som gjelder generalforsamlingen, skal være tilgjengelige på selskapets nettsider senest den 21. dagen før generalforsamlingen, medfører også behov for endringer i allmennaksjeloven § 7-4. Styret må motta revisjonsberetningen i tide til å få gjort den tilgjengelig på selskapets nettsider innen fristen på 21 dager. Departementet foreslår at fristen i § 7-4 endres til 22 dager før generalforsamlingen for noterte selskaper, se forslaget til et nytt tredje punktum i allmennaksjeloven § 7-4.

Når det gjelder innspillet fra *Oslo Børs* om forholdet mellom verdipapirhandeloven § 5-9 sjette ledd og artikkel 5 nr. 4, vil departementet bemerke at verdipapirhandeloven § 5-9 sjette ledd ikke regulerer samme spørsmål som kravene etter artikkel 5 nr. 4 om innholdet på selskapets nettsider.

3.7 Retten til å føye punkter til generalforsamlingens dagsorden og til å fremsette forslag til beslutninger

3.7.1 Gjeldende rett

Etter allmennaksjeloven § 5-11 første punktum har en aksjeeier rett til å få behandlet spørsmål på generalforsamlingen som vedkommende melder skriftlig til styret i tide for å tas med i innkallingen. For å få satt et spørsmål på dagsordenen må det dreie seg om en bestemt angitt sak, jf. § 5-10 tredje ledd første punktum. Er innkallingen sendt ut, skal ny innkalling sendes ut dersom det er minst to uker igjen til generalforsamlingen, jf. § 5-11 annet punktum.

Forslaget kan eventuelt også sendes ut som et tillegg til innkallingen, jf. NOU 1996: 3 side 131.

Retten etter § 5-11 tilkommer den enkelte aksjeeier uavhengig av antall aksjer vedkommende eier. Retten kan ikke begrenses i vedtektene.

Aksjeeieren har ikke krav på at selskapet i innkallingen, som vedlegg til denne eller på annen måte, gjengir en redegjørelse eller begrunnelse for forslaget utover det som kreves etter § 5-10 tredje ledd.

Allmennaksjeloven regulerer ikke aksjeeiernes rett til å legge frem forslag til beslutning i de sakene som står på dagsordenen. Aksjeeierne har ikke

noen uttrykkelig rett til å kreve at generalforsamlingen skal behandle og stemme over et forslag til beslutning som er fremsatt under debatten på generalforsamlingen i forbindelse med sakene som står på dagsordenen. Det vil være opp til møtelederen og generalforsamlingen hvordan et slikt forslag til beslutning skal behandles.

3.7.2 Artikkel 6 i direktivet

Etter artikkel 6 nr. 1 første ledd bokstav a i direktiv 2007/36/EF skal aksjeeierne ha rett til å føye til punkter på generalforsamlingens dagsorden, forutsatt at det med forslaget følger en begrunnelse eller et forslag til beslutning som skal vedtas på generalforsamlingen. Etter artikkel 6 nr. 3 skal det gjelde en bestemt frist for denne retten til å føye punkter til dagsordenen. Dersom forslaget fremsettes etter at innkallingen er sendt ut, skal selskapet etter artikkel 6 nr. 4 gjøre en revidert dagsorden tilgjengelig på samme måte som den første innkallingen innen registreringsdatoen etter artikkel 7 nr. 2. Departementet legger til grunn at det vil være tilstrekkelig å sende ut et tillegg til dagsordenen i slike tilfeller.

Etter direktivet artikkel 6 nr. 1 første ledd bokstav b skal aksjeeierne videre ha rett til å fremsette forslag til beslutninger om punkter på dagsordenen.

Direktivet åpner for at retten til å føye til punkter på dagsordenen og til å fremsette forslag til beslutning kan begrenses ved at retten gjøres betinget av at punktene eller forslagene meddeles skriftlig til styret (artikkel 6 nr. 1 tredje ledd). Retten kan også begrenses til aksjeeiere som innehar en minste andel, maksimalt fem prosent, av aksjekapitalen (artikkel 6 nr. 2). Retten til å sette punkter på dagsordenen kan dessuten begrenses til å gjelde bare den årlige generalforsamlingen (artikkel 6 nr. 1 annet ledd). Videre kan det settes en frist for retten til å fremsette forslag til beslutning, jf. artikkel 6 nr. 3.

3.7.3 Forslaget i høringsbrevet

I høringsbrevet viste departementet til at aksjeeierne allerede etter allmennaksjeloven § 5-11 har rett til å få behandlet spørsmål på generalforsamlingen som meldes skriftlig til styret på forhånd. Departementet foreslo at det skulle gjelde en frist på syv dager før fristen for innkalling til generalforsamling for retten til å få behandlet spørsmål på dagsordenen, jf. artikkel 6 nr. 3 første punktum.

Departementet foreslo ikke at retten skal begrenses til bare å gjelde på den ordinære generalforsamlingen, og foreslo heller ikke at retten skal

begrenses til aksjeeiere som innehar en viss andel av aksjekapitalen. I den forbindelse drøftet departementet følgende uttalelse i et brev fra *Næringslivets Hovedorganisasjon* 30. november 2007 vedrørende aksjeeiernes rett til å få saker behandlet på generalforsamlingen:

«Et materielt innspill til lovendring gjelder aksjeeiernes rett til å få saker behandlet i generalforsamlingen, jf. asal § 5-11. Denne retten vil etter direktivet artikkel 6 fortsatt eksistere. Innkalling til generalforsamling må (etter gjeldende regler) sendes to uker før generalforsamlingen. I selskaper med mange aksjeeiere betyr dette at dokumentene – som i ordinær generalforsamling i praksis inkluderer årsrapport og annet – ofte må være klare mange dager før faktisk utsendelse. Det vil igjen si at lovens frist for å sette saker på dagsordenen i praksis utløper etter at innkallingen er trykket, noe som selv sagt er u hensiktsmessig, siden man da må trykke og sende ut ny innkalling. Dessuten kan saksbehandlingen i generalforsamlingen bli mer komplisert, siden fullmaktsformularer og stemmeinstruksjoner vil være basert på den først trykte/utsendte innkallingen. Selskapet har etter loven ingen mulighet til å avverge at forslag fremsettes sent, ene og alene for å forpurre selskapets forberedelser til generalforsamlingen.

Vi oppfordrer departementet til å ta hensyn til ovennevnte ved forberedelsen av lovendringer. Etter direktivet er det mulighet til å sette frist forut for innkallingsfristen for saker til dagsordenen. Videre er det mulighet til å skjelle mellom enkeltaksjonærer og aksjeeiere som eier mer enn fem prosent av aksjene.»

Departementet viste i høringsbrevet til at det å begrense retten til å sette saker på dagsordenen til aksjeeiere som innehar en minste andel av selskapets aksjekapital, vil begrense minoritetsaksjonærenes rettigheter, og derfor bare bør innføres dersom sterke grunner taler for det. Departementet uttalte at det ikke er kjent med forhold som skulle tilsi en slik regel. Når det gjelder praktiske spørsmål knyttet til trykking og utsendelse av årsregnskap mv., viste departementet til forslaget til forenkling av reglene om utsendelse av dokumenter som skal behandles på generalforsamlingen.

Departementet foreslo å presisere i § 5-11 første punktum at aksjeeierne også har rett til å fremsette forslag til beslutning, jf. direktivet artikkel 6 nr. 1 bokstav b. Departementet foreslo ikke å innføre noen begrensninger for utøvelsen av denne retten, verken et skriftlighetskrav, en tidsfrist eller et krav om at aksjeeieren skal representere en viss andel av aksjekapitalen. Departementet ba imidlertid hø-

ringsinstansene særlig om å uttale seg om det bør innføres slike begrensninger.

3.7.4 Høringsinstansenes syn

Når det gjelder retten til å føye til punkter på generalforsamlingens dagsorden, anbefaler *Den Norske Advokatforening* at departementet utreder om eksisterende ordlyd i § 5-11 oppfyller direktivets krav, og uttaler:

«Advokatforeningen er positiv til at aksjeeiernes rett til å fremsette forslag til saker på dagsordenen til generalforsamlingen presiseres. Per i dag benyttes ulik ordlyd i § 5-7 («emne»), i overskriften i § 5-11 («saker») og i selve teksten («spørsmål»). Praktiseringen av retten til å fremsette forslag til saker innebærer imidlertid etter vår oppfatning en avveining av aksjeeiernes rett til å få saker eller spørsmål behandlet av generalforsamlingen og styrets og generalforsamlingens rett til å foreslå og å avgjøre dagsorden jf. blant annet § 5-10 og § 5-14. Advokatforeningen er usikker på om de foreslåtte endringene er ment å endre rettsstilstanden og om de eventuelt klargjør rettsstilstanden.

Advokatforeningen vil for det første anbefale Departementet å utrede om eksisterende ordlyd i § 5-11 tilfredsstiller Direktivets krav om en 'rett til å få saker satt på dagsorden'. Slik bestemmelsen er utformet i dag har styret et visst skjønn mht hvordan spørsmålet skal behandles (eksempelvis som en egen sak eller som en del av en sak som allerede står på dagsorden). Styrets og generalforsamlingens rett til å foreslå og fastsette dagsorden vil blant annet kunne hindre misbruk av retten til å få spørsmål behandlet av generalforsamlingen dersom dette skjer ved illojalt forsøk på utforming av saksangivelsen, eksempelvis dersom saksangivelsen utformes for å gjøre en eller flere av de øvrige aksjeeierne inhabil i generalforsamlingen. Et eksempel på en rettsavgjørelse som illustrer dette er en avgjørelse fra Oslo tingrett av 21. juli 2008.

Å gi en eksplisitt rett til å få en bestemt saksangivelse inntatt på dagsorden vil etter vår oppfatning være uheldig. Advokatforeningen synes det er noe uklart om formålet med Direktivet er å gi en slik eksplisitt rett, og om formålet med endringsforslaget til § 5-11 er å gi en slik rett, jf. 'spørsmålet settes på dagsorden' og 'melde en sak til dagsordenen' i hhv. andre og tredje setning. Advokatforeningen anbefaler Departementet å utrede dette nærmere, og å ikke innføre en eksplisitt rett med mindre dette anses å være et krav etter direktivet.»

Advokatfirmaet Wikborg, Rein & Co har en like lydende uttalelse som *Den Norske Advokatforening*.

Den Norske Advokatforening og advokatfirmaet Wikborg, Rein & Co gir videre uttrykk for at det fra et minoritetsperspektiv vil være en fordel å ha krav på behandling av «spørsmål» slik ordlyden i § 5-11 er utformet i dag, da dette stiller mindre krav til selve utformingen av innspillet til dagsordenen enn direktivets minstekrav. *Næringslivets Hovedorganisasjon* gir uttrykk for det motsatte syn, og uttaler at rettigheten i § 5-11 bør referere til «saker» og ikke til «spørsmål», og viser til at også direktivet skiller mellom «items» og «questions». Videre vises det til at dette vil gjøre forholdet til rettighetene etter § 5-15 klarere.

Den Norske Advokatforening og advokatfirmaet Wikborg, Rein & Co ber departementet vurdere om det er nødvendig å kreve at det med aksjeeierens forslag til å føye et punkt til dagsordenen må følge et forslag til beslutning eller begrunnelse. Disse høringsinstansene viser til at dette begrenser aksjeeierens rettigheter sammenliknet med gjeldende rett.

Departementets forslag om å sette fristen for aksjeeierens rett til å føye nye punkter til dagsordenen til syv dager før fristen for innkalling støttes av *Folketrygdforbundet, Finansnæringens Hovedorganisasjon, Næringslivets Hovedorganisasjon og Oslo Børs. Nærings- og handelsdepartementet* mener derimot at denne fristen er noe lang.

Departementets forslag om å ikke begrense retten til å føye punkter til dagsordenen mv. til aksjeeiere som innehar en minste andel av aksjekapitalen, støttes av *Den Norske Advokatforening, Oslo Børs og advokatfirmaet Wikborg, Rein & Co*. Disse høringsinstansene viser til at dette gjelder praktiske og viktige minoritetsrettigheter. *Finansnæringens Hovedorganisasjon og Næringslivets Hovedorganisasjon* mener på den annen side at det kan være grunn til å vurdere om det bør oppstilles et krav til minste aksjeeier eller antall aksjeeiere.

Finansnæringens Hovedorganisasjon uttaler:

«FNH er enig i at en slik fem prosent begrensning i retten til å sette saker på dagsordenen mv. vil innebære et inngrep i minoritetsaksjonærs rettigheter. Noen slik begrensning følger heller ikke av allmennaksjeloven § 5-11 i dag. Vi vil imidlertid minne om at det i enkelte selskaper kan oppstå et reelt behov for å beskytte selskapet mot minoritetsaksjonærer som ikke deler aksjonærfellesskapets interesser. En ubegrenset rett for alle aksjonærer til å sette saker på dagsordenen mv. – uavhengig av innhold og antall forslag – kan åpenbart misbrukes. Eksempelvis kan man tenke seg at personer eller organisasjoner som ønsker å skade selskapet kjøper et begrenset antall aksjer og bruker rettighetene

etter § 5-11 til 'å lamme' avholdelse av generalforsamlingen ved å sette saker på dagsordenen som ikke tjener selskapet eller det øvrige aksjonærfellesskapet.

FNH ber på denne bakgrunn departementet vurdere om det på en eller annen måte kan innføres en sikkerhetsventil for å hindre slik misbruk av aksjonærrettighetene, eks. ved at det stilles krav til et minste aksjeeier eller antall aksjonærer. I gjeldende aksjelover finnes eksempler på liknende bestemmelser knyttet til retten til å kreve ekstraordinær generalforsamling, som etter loven krever støtte fra aksjeeiere som representerer minst fem prosent av aksjekapitalen, se allmennaksjeloven § 5-7 (2). Som anført ovenfor bør imidlertid her evt. et krav til eierrepresentasjon settes lavere enn fem prosent av aksjekapitalen.»

Næringslivets Hovedorganisasjon uttaler:

«I vårt brev av 30. november 2007 tok vi, som nevnt i høringsbrevet, til orde for at man burde vurdere å begrense retten til å sette saker på dagsordenen. Vi mener fortsatt at det kan være behov for å begrense denne retten for å unngå rent misbruk av ordningen. Større noterte selskaper har mange tusen aksjeeiere, til dels med høy fremmøteprosent på generalforsamlingen. Det bør i noterte selskaper ikke være fri adgang til å bruke generalforsamlingen som arena for behandling av saker, uten at det er dokumentert et minimum av interesse for aksjeeierfellesskapet. På den andre siden bør aksjeeiere av noe størrelse fortsatt ha rett til å få saker behandlet. En måte å gjøre dette på, er at saker kan kreves fremmet av for eksempel minst ti aksjeeiere sammen eller av en enkelt aksjeeier som eier for eksempel minst 0,1 % av aksjene. En lignende problemstilling i svensk rett er for øvrig beskrevet slik i den svenske utredningen Ds 2008:46 (side 61): 'Det år uppenbart att den i de fallen kan utnyttjas for närmast chikanosa ageranden där en aktieägare med en enda eller ett fatal aktier kan lämna forslag till ändringar i bolagsordningen utan någon som helst utsikt till framgång men tvinga bolaget att betala for utskick med brev till kanske hundratusentals aktieägare.'»

Den Norske Advokatforening og advokatfirmaet Wikborg, Rein & Co mener lovteksten bør skille klarere mellom retten til å fremme forslag til saker på dagsordenen på generalforsamlingen og retten til å fremme alternative forslag til vedtak før og under generalforsamlingen. Videre uttaler disse høringsinstansene at det er noe uklart om det er meningen å endre gjeldende rett når det gjelder forslaget om at aksjeeierne skal ha «rett til å fremme forslag til vedtak», og uttaler:

«Etter vår oppfatning har aksjeeiere rett til å fremsette forslag til vedtak også i dag, og dette er en viktig og praktisk minoritetsrettighet. (...)

Vi synes imidlertid det er viktig at det i forarbeidende fremkommer klart at man ved denne presiseringen ikke gjør noen endringer i gjeldende rett, og da i sær i form av at det ikke innføres noen rett til å få votert over forslaget til vedtak.

Dersom det fremsettes flere alternative forslag til vedtak som er innbyrdes motstridende må generalforsamlingen på samme måte som i dag kunne stemme over og treffe en beslutning basert på ett forslag til vedtak, uten å måtte gjennomføre en separat avstemning knyttet til hvert forslag som er fremsatt. Vi anbefaler Departementet å vurdere om det også i lovteksten skal presiseres at det er opp til generalforsamlingen å avgjøre den voteringsrekkefølge som skal gjennomføres (hvilket forslag som skal stemmes over først) og hvor mange voteringer som er nødvendig.

Vi antar videre at Departementet med lovendringen ikke har til hensikt å endre gjeldende rett med hensyn på grensene for hva alternative forslag til vedtak kan gå ut på. Forslaget til vedtak må eksempelvis ligge innenfor den "sak" som er angitt på dagsorden jf allmennaksjeloven § 5-14.»

Departementets forslag om ikke å innføre et krav til skriftlighet for å fremsette forslag til vedtak støttes av *Nærings- og handelsdepartementet, Den Norske Advokatforening, Folketrygdfondet, Næringslivets Hovedorganisasjon, Oslo Børs og advokatfirmaet Wikborg, Rein & Co. Den Norske Advokatforening og advokatfirmaet Wikborg, Rein & Co* viser i denne forbindelse til at aksjeeiernes rett til å fremsette forslag til beslutning er en viktig og praktisk minoritetsrettighet, og uttaler på denne bakgrunn:

«Vi er således av den oppfatning at det ikke bør innføres frister (eller krav om skriftlighet) for å fremsette slike alternative forslag. Bakgrunnen for dette er at det ofte er i debatten i selve generalforsamlingen at behovet for alternative forslag viser seg, og enkelte aksjeeiere har kanskje ikke full innsikt i sakens detaljer før saken blir redegjort for i generalforsamlingen.»

Næringslivets Hovedorganisasjon uttaler at det bør være opp til selskapene hvordan man vil organisere fremsettelse av forslag til generalforsamlingsbeslutning. Før generalforsamlingen vil det være opp til styret selv å kreve at et forslag til beslutning formuleres skriftlig. I generalforsamlingen bør det være møtelederen som etter vanlige prosedyrer håndterer spørsmålet. Høringsinstansen viser til at ethvert forslag til beslutning som det stemmes

over, må være formulert på en måte som gjør at det kan nedfelles skriftlig.

Oslo Børs viser til at det ville være uheldig om aksjeeiere uten skriftlig varsel ikke kunne fremsette forslag til beslutning til saker på dagsordenen, eksempelvis under generalforsamlingen, og viser også til at generalforsamlingen etter allmennaksjeloven § 5-14 ikke er bundet av forslagene til beslutninger så lenge beslutningen gjelder samme sak som angitt på dagsordenen.

Kredittilsynet og Finansnæringens Hovedorganisasjon tar til orde for at det innføres et krav om skriftlighet. *Kredittilsynet* viser til at et krav om skriftlighet vil sikre at forslaget blir riktig gjengitt, at det vil gjøre at forslaget blir bedre gjennomarbeidet, og at det derved vil redusere arbeidet med slike forslag for selskapet.

Finansnæringens Hovedorganisasjon uttaler :

«FNH vil bemerke at selv om det nok er vanskelig å tenke seg at forslag til vedtak i praksis ikke på en eller annen måte blir meldt skriftlig, tilsier klare notoritetshensyn at det også innføres et krav til skriftlighet i lovbestemmelsen. Dette vil også bidra til å motvirke evt. uklarhet som kan oppstå ved at det gjelder et skriftlighetskrav for en type forslag, men ikke for en annen.»

Departementets forslag om å ikke innføre noen tidsfrist for aksjeeiernes rett til å fremsette forslag til generalforsamlingens beslutning støttes av *Nærings- og handelsdepartementet, Den Norske Advokatforening, Finansnæringens Hovedorganisasjon, Oslo Børs og advokatfirmaet Wikborg, Rein & Co. Den Norske Advokatforening og advokatfirmaet Wikborg, Rein & Co* viser til at retten til å foreslå vedtak er en praktisk og viktig minoritetsrettighet.

Kredittilsynet mener det bør settes en frist, «dog slik at denne ikke trenger å være på særlig mange dager». *Kredittilsynet* viser til at en frist gir selskapet en bedre mulighet til å kvalitetssikre de forslagene som aksjeeierne inviteres til å ta stilling til, og uttaler:

«Ettersom allmennaksjeloven for enkelte typer saker stiller detaljerte krav til vedtakenes innhold anses det å være behov for en slik kvalitetssikring både av hensyn til selskapet og aksjonærfellesskapet.»

3.7.5 Departementets vurdering

Departementet følger opp høringsbrevets forslag om å innføre en syv dagers frist før fristen til innkalling til generalforsamling når det gjelder aksjeeiernes rett til å få satt opp nye punkter på dagsorden, jf. allmennaksjeloven § 5-11 første ledd annet punkt

tum. Endringsforslaget gjennomfører direktivet artikkel 6 nr. 3. En slik syv dagers frist innebærer etter departementets syn en nyttig klargjøring for selskapene og for aksjeeierne, og foreslås gjennomført for alle allmennaksjeselskaper. Når det gjelder fristen for innkalling til generalforsamling, se punkt 3.3.

En tilsvarende regel foreslås også i aksjeloven § 5-11.

Under høringen er det bedt om en vurdering av om styret fortsatt vil ha et visst skjønn med hensyn til hvordan et spørsmål skal behandles, og hvordan saksangivelsen skal utformes. Direktivet gir ikke noe klart svar på disse spørsmålene. Departementet antar at formålet med direktivets bestemmelser er å sørge for at aksjeeierne kan kreve at generalforsamlingen behandler de spørsmålene de ønsker at tas opp. Dette formålet er etter departementets syn ikke til hinder for at styret må kunne ha et visst skjønn når det utformer forslaget til dagsorden med hensyn til saksangivelsen. Forutsetningen er at aksjeeierens rett til å få spørsmålet behandlet er ivaretatt.

Når det gjelder merknadene fra *Næringslivets Hovedorganisasjon*, *Den Norske Advokatforening* og *advokatfirmaet Wikborg, Rein & Co* om hvorvidt aksjeeierne bør ha rett til å få «spørsmål» eller «saker» satt opp på dagsordenen, vil departementet bemerke at retten etter § 5-11 til å «få behandlet spørsmål», ikke kan antas å være snevrere enn retten etter artikkel 6 nr. 1 bokstav a til å få satt opp «punkter» (engelsk «item») på dagsordenen. I den grad retten etter § 5-11 til å få behandlet spørsmål skulle anses å gi aksjeeierne videre rettigheter enn etter direktivet, er det adgang til det etter artikkel 3. Departementet ser på denne bakgrunn ikke grunn til å foreslå noen endringer i den gjeldende ordlyden i § 5-11 på dette punktet.

Den Norske Advokatforening og *advokatfirmaet Wikborg, Rein & Co* anmoder i høringen om at departementet vurderer om det er nødvendig å gjennomføre direktivets krav om at det med aksjeeierens rett til å få satt punkter opp på dagsordenen, må følge et forslag til vedtak eller begrunnelse. Siden direktivet er et minimumsdirektiv, jf. artikkel 3, antar departementet at aksjeeierne kan gis rett til å få saker satt på dagsordenen uten å fremlegge noen begrunnelse eller forslag til beslutning. Etter departementets syn er det imidlertid ikke urimelig å kreve at aksjeeieren gir en begrunnelse eller utformer et forslag til beslutning når han eller hun vil ha generalforsamlingens behandling av en sak. Departementet antar at et slikt krav i noen grad også vil kunne bidra til å hindre eventuelle misbruk av retten til å få spørsmål behandlet på generalforsam-

lingen. Departementet foreslår på denne bakgrunn en bestemmelse om dette i allmennaksjeloven § 5-11 første ledd annet punktum. En tilsvarende regel foreslås også innført i aksjeloven § 5-11.

Departementet foreslår ikke å innføre noe krav om at aksjeeierne må representere en viss andel av aksjekapitalen for å kunne få satt saker opp på dagsordenen eller for å fremsette forslag til generalforsamlingsbeslutning, jf. artikkel 6 nr. 2. Som det er anført under høringen, vil et slikt krav redusere minoritetens rettigheter.

Etter artikkel 6 nr. 4 i direktivet skal den reviderte dagsordenen i tilfelle gjøres tilgjengelig for aksjeeierne «innen den gjeldende registreringsdatoen» (jf. artikkel 7 nr. 2), på den samme måten som den forrige dagsordenen. Registreringsdatoen er foreslått satt til fem dager før generalforsamlingen, jf. forslaget til et nytt tredje ledd i allmennaksjeloven § 4-2 og punkt 3.8. Regelen i § 5-11 annet punktum om at ny innkalling skal sendes ut innen den fristen som gjelder for innkallingen, innebærer at den vil nå aksjeeierne innen registreringsdatoen, slik direktivet krever.

I et nytt fjerde punktum i aksjeloven og allmennaksjeloven § 5-11 foreslår departementet at det presiseres at aksjeeierne har rett til å fremsette forslag til beslutninger i saker på dagsordenen. Forslaget antas bare å innebære en presisering av gjeldende rett. Departementet foreslår ikke at det innføres noen begrensninger i retten til å fremsette forslag til beslutninger i saker på dagsordenen. Som flere høringsinstanser har påpekt under høringen, dreier det seg om en viktig og praktisk minoritetsrettighet. Tilsvarende regler foreslås også i aksjeloven.

3.8 Retten til å delta og stemme på generalforsamlingen, herunder om omsetningsbegrensninger i en periode før generalforsamlingen og om en registreringsdato før generalforsamlingen

3.8.1 Gjeldende rett

Etter allmennaksjeloven § 5-2 første ledd har aksjeeierne møterett på generalforsamlingen. Aksjeeierens rett til å delta på generalforsamlingen er ikke betinget av deponering av aksjene eller liknende. Slike begrensninger i møteretten kan heller ikke bestemmes i selskapets vedtekter, jf. § 5-2 første ledd annet punktum.

Etter allmennaksjeloven § 4-2 første ledd kan

man bare utøve rettighetene som aksjeeier på generalforsamlingen når ervervet av aksjene er innført i aksjeeierregisteret, eller ervervet er meldt og godtgjort. Det er eierforholdet på selve dagen for generalforsamlingen som er avgjørende.

Selskapets vedtekter kan likevel gjøre møteretten betinget av at aksjeeiere som vil delta på generalforsamlingen, skal meddele dette til selskapet innen en viss frist, jf. allmennaksjeloven § 5-3. Denne bestemmelsen tar sikte på å lette den formelle fremmøte- og stemmerettskontrollen i selskaper med mange aksjeeiere, jf. NOU 1996: 3 side 216, som viser til merknadene om dette i Ot.prp. nr. 36 (1993-94) på side 193.

Allmennaksjeloven inneholder ikke regler som begrenser aksjenes omsettelighet. Omsetningsbegrensninger kan, foruten ved lov, bare fastsettes i vedtektene eller ved avtale mellom aksjeeierne, jf. allmennaksjeloven § 4-15 første ledd.

3.8.2 Artikkel 7 nr. 1 til 3 i direktivet

Etter direktiv 2007/36/EF kan aksjeeiernes rett til å delta på generalforsamlingen ikke gjøres betinget av at aksjene deponeres eller liknende i forkant av generalforsamlingen (artikkel 7 nr. 1 bokstav a). Det kan heller ikke gjelde noen begrensninger i aksjeeiernes rett til å overdra aksjene i perioden mellom registreringsdatoen etter artikkel 7 nr. 2 og datoen for generalforsamlingen som ikke gjelder ellers (artikkel 7 nr. 1 bokstav b).

Etter artikkel 7 nr. 2 første ledd skal aksjeeiernes rett til å delta på generalforsamlingen og til å avgi stemme fastsettes i forhold til de aksjene som vedkommende besitter på en bestemt dato før generalforsamlingen (registreringsdatoen).

Medlemsstatene trenger likevel ikke å gjennomføre reglene om en slik registreringsdato «på foretak hvis aksjeeieres navn og adresser på dagen for generalforsamlingen fremgår av et aktuelt register over aksjeeiere», jf. artikkel 7 nr. 2 annet ledd. Norske allmennaksjeselskaper vil ha et register over aksjeeierne etter reglene om aksjeeierregisteret i allmennaksjeloven § 4-4. Departementet legger til grunn at det norske aksjeeierregisteret oppfyller kravet til å være et «aktuelt» register. Videre legger departementet til grunn at vilkåret om at aksjeeiernes navn må fremgå av registeret, er oppfylt også i tilfeller der aksjeeieren velger å la en forvalter innføres i aksjeeierregisteret i stedet for aksjeeieren etter reglene om forvalterregistrering i allmennaksjeloven § 4-10.

Artikkel 7 nr. 3 har nærmere regler for fastsettelsen av registreringsdatoen. Det skal som hovedregel gjelde én bestemt registreringsdato for alle

selskaper. Registreringsdatoen skal ikke være mer enn 30 dager tidligere enn datoen for generalforsamlingen, og den må minst være åtte dager etter fristen for innkalling til generalforsamling (seks dager fra fristen for en annen gangs innkalling til generalforsamling etter artikkel 5 nr. 1 tredje ledd).

3.8.3 Forslaget i høringsbrevet

Departementet foreslo i høringsbrevet at det ikke innføres en ordning med registreringsdato etter direktivet artikkel 7 nr. 2 første ledd, men ba om høringsinstansenes syn på om det bør innføres en slik registreringsdato, og hvilken frist som i så fall bør gjelde.

Departementet ga i høringsbrevet videre uttrykk for at kravet i artikkel 7 nr. 3 om at det skal gjelde én bestemt registreringsdato, ikke er til hinder for at man beholder reglene i allmennaksjeloven § 5-3 om at selskapet kan gjøre møteretten på generalforsamlingen betinget av at aksjeeierne melder sin deltakelse innen en viss frist.

Høringsbrevet viste til at norsk rett er i samsvar med direktivet artikkel 7 nr. 1 bokstav a, og at det derfor ikke er behov for noen lovendring i den forbindelse.

Forbudet mot særskilte omsetningsforbud i en periode før generalforsamlingen, jf. artikkel 7 nr. 1 bokstav b, ble foreslått gjennomført i et nytt annet punktum i tredje ledd i allmennaksjeloven § 4-15, med virkning for alle allmennaksjeselskaper. Forslaget gikk ut på at det ikke kan bestemmes i vedtektene eller ved avtale mellom aksjeeierne at det i en bestemt periode før en generalforsamling skal gjelde særlige begrensninger i aksjeeiernes rett til å overdra aksjer.

3.8.4 Høringsinstansenes syn

Når det gjelder spørsmålet om å innføre en ordning med registreringsdato etter artikkel 7 nr. 2 første ledd, støtter *Folketrygdforbundet*, *Næringslivets Hovedorganisasjon* og *Oslo Børs* departementets forslag om ikke å innføre en slik ordning. *Folketrygdforbundet* begrunner dette med at nåværende praksis fungerer tilfredsstillende. *Næringslivets Hovedorganisasjon* begrunner ikke sitt synspunkt nærmere, men uttaler at en eventuell registreringsdato bør være tilpasset oppgjørstiden i verdipapirregisteret. *Oslo Børs* gir uttrykk for at den ikke har erfart noe behov for en slik lovbestemt registreringsdato, men tar til orde for at selskapene bør kunne fastsette i vedtektene at stemmeretten er begrenset til aksjeeiere som er innført i aksjeeierregisteret innen en bestemt frist. *Oslo Børs* uttaler:

«Oslo Børs er imidlertid kjent med børsnoterte selskaper som har vedtektsbestemmelser som fastsetter at stemmerett på aksjer som er overdratt kan utøves tidligst et antall dager/uker etter at aksjelovergangen er registrert i VPS.

Børsen har ingen oversikt over omfanget av bruken av slike vedtektsbestemmelser. Bestemmelsene reiser imidlertid spørsmålet om det – som alternativ til registreringsdato – burde fastsettes i loven en maksimumsfrist for hvor lang tid før generalforsamling ervervet må være gjort for å gi stemmerett etter vedtektene.

Siden direktivet gir en adgang til ikke å fastsette registreringsdato overhodet, antar børsen som utgangspunkt at man må kunne gjøre det mindre – å fastsette en maksimumsfrist som nevnt.

For å gi en aksjeeier noe tid til å områ seg etter at et erverv er gjort antar børsen at det bør gå noe tid fra innkallingen til en vedtektsfastsatt frist utløper. Børsen vil i så fall foreslå at den vedtektsfastsatte fristen ikke kan utløpe tidligere enn syv dager før møtet. En slik bestemmelse kan eksempelvis plasseres i asal. § 5-4 nytt femte ledd og lyde: "I vedtektene kan det fastsettes at stemmeretten er begrenset til aksjeeiere som er innført i aksjeeierregisteret innen en bestemt frist. Fristen kan ikke utløpe tidligere enn syv dager før møtet."

To høringsinstanser, *Finansnæringens Hovedorganisasjon* og *Verdipapirsentralen*, uttaler at en ordning med en registreringsdato etter artikkel 7 nr. 2 første ledd kan være hensiktsmessig.

Finansnæringens Hovedorganisasjon uttaler:

«FNH vil også bemerke at det foregår et betydelig harmoniseringsarbeid i Europa med utgangspunkt i de 15 barrierene for effektiv omsetning av verdipapirer som er definert i Giovannini-rapportene fra ekspertgruppen som er satt opp for veilede EU-kommisjonen i finansmarkedsspørsmål. Under barriere 3, som omhandler selskapshendelser, er også generalforsamlinger inntatt. Det er etablert en "Joint Working Group" som har utarbeidet standarder for avholdelse av generalforsamlinger med en detaljering av direktivets forslag. Gruppen rapporterer til CESAME II (som er opprettet av EU kommisjonen).

Vi vil gjerne understreke betydningen av å innføre en 'registreringsdato' (record date) etter direktivets artikkel 7 nr. 3. som et ledd i nevnte harmoniseringsprosess. Denne datoen kan gjerne settes til dagen før generalforsamlingsdatoen, slik at den samsvarer med en registrering i aksjeeierregisteret på datoen for generalforsamlingen. Dette betyr at aksjer som er handlet (T+3) 4 dager før en slik registreringsdato automatisk fremgår av aksjeeierregisteret.

Handler avtalt med kortere oppgjørsperiode, samt kontooverføringer vil også finnes i registeret.

En registreringsdato dagen før generalforsamlingsdato vil også redusere ulempene for utenlandske aksjonærer ved at omregistrering av forvalterregistrerte poster tar tid.

Det er dog spesielle problemer knyttet til handler som faller eller ikke er betalt og dermed ikke er registrert i aksjeeierregisteret. Her vil det være opp til det enkelte selskap hvorvidt sluttседler eller annet vil godtgjøre eierskapet på en tilfredsstillende måte. Risikoen for at det stemmes to ganger for samme aksjebeholdning vil være tilstede i og med at selger fortsatt vil stå i aksjeeierregisteret på generalforsamlingsdagen, uten at han kan identifiseres som motpart i handelen. Innføringen av en registreringsdato vil etter vår oppfatning redusere dette problemet.»

Verdipapirsentralen viser til at en ordning med en registreringsdato kan være hensiktsmessig for å unngå visse problemer som kan oppstå i praksis når det gjelder å få godtgjort et erverv som ikke fremkommer i aksjeeierregisteret, og uttaler om dette:

«Et aksjeeierregister som rekvireres fra VPS på generalforsamlingsdatoen, vil vise aksjeeierne pr. 3. bankdag før rekvireringsdato. Dette skyldes at ordinære handler først går til oppgjør på 3. bankdag etter handelsdato (T+3), og fremkommer av VPS-registeret på 4. bankdag. Således vil handler som foretas f.o.m. tredje bankdag før generalforsamling og frem til generalforsamlingsdagen, og som følger ordinær oppgjørssyklus (T+3) ikke fremkomme i aksjeeierregisteret i VPS på datoen for generalforsamlingen.

VPS ønsker også å komme med en bemerkning til praksis rundt § 4-2 i allmennaksjeloven. Etter denne bestemmelsen er det et vilkår for å utøve stemmerett i selskapet at ervervet av aksjene er innført i aksjeeierregisteret, eller at ervervet er meldt og godtgjort. VPS er blitt gjort oppmerksom på at det kan reises spørsmål om hvorledes en i praksis kan få et erverv godtgjort på en generalforsamling. Kravene her for å få godtgjort et erverv som ikke framkommer i aksjeeierregisteret kan skape problemer. I dag synes praksis å være at investoren/aksjonæren presenterer sluttседdel som et bevis for sitt erverv. Iht. denne praksisen kan en investor som kjøper aksjer i tidsrommet tre bankdager før oppgjørssyklus og generalforsamlingsdatoen presentere sluttседdel for dette kjøpet på generalforsamlingen. Gitt at denne handelen følger ordinær oppgjørssyklus, vil selger fortsatt framkomme i aksjeeierregisteret. Avhengig av hvor

strengt godtgjøringskravet håndheves, vil i dette tilfellet både selger og kjøper kunne få representere og stemme for de samme aksjene. Hvem som er selger framkommer ikke av slutt-sedlene. For å unngå problematikken beskrevet ovenfor, vil det kunne være hensiktsmessig å innføre en registreringsdato lik generalforsamlingsdato, minus en virkedag.»

Når det gjelder forslaget til nye regler i allmennaksjeloven § 4-15 tredje ledd med forbud mot særskilte omsetningsforbud i en periode før generalforsamlingen, uttaler *Den Norske Advokatforening og advokatfirmaet Wikborg, Rein & Co* at de anser at direktivet artikkel 7 nr. 1 bokstav b bare gjelder selskapsrettslige begrensninger, og ikke avtaler mellom aksjeeierne. Advokatforeningen mener at det vil være i strid med direktivet dersom aksjeeierens avtalefrihet innskrenkes i så måte, og uttaler videre:

«Advokatforeningen kan heller ikke se noen gode grunner for å innføre et forbud mot avtaler mellom aksjeeiere, da en slik disposisjon basert på den enkelte aksjeeiers partsautonomi ikke er noe som svekker aksjeeierrettighetene i allmennaksjeselskaper. Et forbud mot å inngå 'avtaler' vil tvert i mot kunne svekke minoritetens rettigheter ettersom eksempelvis konkrete avtaler om stemmesamarbeid knyttet til en generalforsamling kan tolkes for å være i strid med forbudet. Videre vil også avtaler som begrenser disposisjonsretten kunne tenkes å falle inn under dette forbudet, og vi foreslår derfor at lovteksten kun omfatter 'i vedtektene'. På den annen side kan det tenkes øvrige selskapsrettslige beslutninger som kunne tenkes å stride mot direktivet, og vi anbefaler Departementet å vurdere nærmere hvorvidt disse burde ha vært inkludert. Vi foreslår derfor følgende alternativ til lovtekst i § 4-15 tredje ledd:

'Det kan ikke bestemmes i vedtektene at det i en bestemt periode før generalforsamling skal gjelde særlige begrensninger i aksjeeierens rett til å overdra aksjer. Slike begrensninger kan heller ikke på annen måte fastsettes av styret eller generalforsamlingen.'»

Advokatfirmaet Wikborg, Rein & Co har en like lydende uttalelse.

Næringslivets Hovedorganisasjon er i tvil om ordlyden i lovforslaget § 4-15 tredje ledd nytt annet punktum («særlige begrensninger» og «i en bestemt periode før generalforsamlingen») er helt i samsvar med direktivet. For øvrig uttaler *Næringslivets Hovedorganisasjon* at endringen i § 4-15 uansett bare bør innføres for noterte selskaper.

3.8.5 Departementets vurdering

Departementet antar at en ordning med en registreringsdato, jf. direktivet artikkel 7 nr. 2 og nr. 3, kan være hensiktsmessig. Departementet viser her til merknadene fra *Finansnæringens Hovedorganisasjon* og *Verdipapirsentralen* om at det er ønskelig å innføre en ordning med registreringsdato. Ingen av høringsinstansene gir uttrykk for at det vil være problematisk å innføre en ordning med en registreringsdato. Etter departementets syn bør det likevel være opp til selskapene å bestemme om man vil ha en slik ordning, og departementet foreslår at selskapene gis adgang til bestemme i sine vedtekter at det bare er aksjeeiere som er registrert på registreringsdatoen, som kan delta og stemme på generalforsamlingen. Vilkårene i artikkel 7 nr. 2 annet ledd for å gjøre unntak fra direktivets obligatoriske krav er som nevnt oppfylt i norsk rett. Direktivet er derfor etter departementets syn ikke til hinder for at man i norsk rett gir selskapene adgang til bestemme i vedtektene at det skal gjelde en ordning med registreringsdato i selskapet. Departementet foreslår en slik bestemmelse i allmennaksjeloven § 4-2. Det foreslås at registreringsdatoen settes til den femte virkedagen før generalforsamlingen.

Det foreslås ikke tilsvarende regler i aksjeloven.

Det foreslås ingen endringer i reglene i § 5-3 om at selskapet kan gjøre møteretten betinget av at aksjeeierne meddeler selskapet sin deltakelse innen en viss frist før generalforsamlingen. Departementet legger til grunn at disse reglene ikke omfattes av reglene i direktivet artikkel 7. Denne forståelsen av direktivet er også bekreftet av EU-kommisjonen i et seminar om gjennomføring av direktivet.

Departementet foreslår å gjennomføre reglene i artikkel 7 nr. 1 bokstav b om forbud om omsetningsbegrensninger i tidsrommet fra registreringsdatoen til generalforsamlingen i et nytt femte ledd i allmennaksjeloven § 4-15. Bestemmelsen foreslås å gjelde med virkning for alle allmennaksjeselskaper. Til merknaden fra *Næringslivets Hovedorganisasjon* om at bestemmelsen bare bør gjennomføres for noterte selskaper, viser departementet til at regelen vil være av relativt begrenset betydning. På bakgrunn av innspillet fra *Den Norske Advokatforening* og *advokatfirmaet Wikborg, Rein & Co* under høringen foreslås det at bestemmelsen begrenses til vedtektsbestemmelser. At selskapet skulle fastsette begrensninger på annen måte enn gjennom vedtektene, synes ikke aktuelt, jf. at selskapet etter § 4-15 første ledd bare kan fastsette omsetningsbegrensninger gjennom vedtektene.

3.9 Bevis for status som aksjeeier

Artikkel 7 nr. 4 i direktiv 2007/36/EF forbyr at det som bevis for status som aksjeeier kreves mer enn det som er nødvendig for å fastslå aksjeeierens identitet. Bestemmelsen krever videre at beviskravet skal stå i et rimelig forhold til dette formålet. (I den norske versjonen vises til «en aksjeeiers egnethet», mens det i den engelske vises til «qualification as a shareholder» og i den danske til «status som aktionær».)

Etter allmennaksjeloven § 4-2 første ledd skal erververen av en aksje kunne utøve rettigheter som aksjeeier når ervervet er registrert i aksjeeierregisteret eller er meldt og godtgjort. Hvilke opplysninger som kreves om aksjeeierens identitet for innføring i aksjeeierregisteret, følger av allmennaksjeloven § 4-4 annet ledd nr. 4. Departementet legger til grunn at allmennaksjeloven med disse reglene oppfyller artikkel 7 nr. 4, og at det ikke er nødvendig å innta i loven en slik uttrykkelig bestemmelse om beviskravene som i artikkel 7 nr. 4. Departementet ga uttrykk for dette synspunktet også i høringsbrevet, og ingen høringsinstanser har kommentert spørsmålet.

3.10 Deltakelse på generalforsamlingen ved hjelp av elektroniske hjelpemidler

3.10.1 Gjeldende rett

Allmennaksjeloven åpner ikke for at aksjeeierne kan delta og stemme på generalforsamlingen ved bruk av elektroniske hjelpemidler, men forutsetter at aksjeeierne er fysisk samlet. Aksjeloven § 5-7 åpner derimot i visse tilfeller for at det kan avholdes generalforsamling uten møte.

3.10.2 Artikkel 8 i direktivet

Etter artikkel 8 nr. 1 i direktiv 2007/36/EF skal medlemsstatene tillate selskapene å gi aksjeeierne mulighet til en hvilken som helst form for elektronisk deltakelse på generalforsamlingen, særlig én eller alle former for følgende deltakelse:

- sanntidsoverføring av generalforsamlingen
- sanntids toveiskommunikasjon, slik at aksjeeierne kan henvende seg til generalforsamlingen fra et annet sted,
- en ordning for å avgi stemmer, enten før eller på generalforsamlingen, uten å måtte utpeke en fullmektig som er fysisk til stede.

Etter artikkel 8 nr. 2 første ledd kan medlemsstatene bare innføre krav og begrensninger for bruken av elektroniske hjelpemidler så langt dette er nødvendig for å fastslå aksjeeierens identitet og for å skape sikker elektronisk kommunikasjon. Medlemsstatene kan likevel etter artikkel 8 nr. 2 annet ledd regulere beslutningsprosessen i selskapet i forbindelse med innføringen av eller gjennomføringen av elektronisk deltakelse på generalforsamlingen.

3.10.3 Forslaget i høringsbrevet

I høringsbrevet foreslo departementet en ny § 5-8 a i allmennaksjeloven med regler om elektronisk deltakelse på generalforsamlingen. Forslaget gikk ut på at styret skal kunne beslutte at aksjeeierne skal kunne delta elektronisk på generalforsamlingen, men slik at vedtektene kan fastsette at det ikke skal være adgang til slik elektronisk deltakelse. Departementet viste til at lovens utgangspunkt også kan tenkes å være det motsatte, slik at selskapet kan fastsette i vedtektene at det skal være adgang til å delta elektronisk. Departementet uttalte videre:

«Lovforslaget innebærer bare en adgang for styret til å beslutte at aksjeeiere som ønsker det, kan delta elektronisk på generalforsamlingen. En slik regel er lite inngripende, og departementet kan ikke se avgjørende innvendinger mot at en slik adgang for styret oppstilles som lovens utgangspunkt. Ved vurderingen av hva som bør være lovens utgangspunkt, bør man imidlertid også se hen til hva flertallet av selskapene rent faktisk kommer til å velge. Departementet tar gjerne imot synspunkter fra høringsinstansene om dette.»

Departementet viste ellers til at det vil kunne endres over tid og kan variere fra selskap til selskap hva slags elektroniske løsninger som vil være tilstrekkelige for å sikre mot feil, og at det derfor ikke anses hensiktsmessig å regulere tekniske krav nærmere i loven. I § 5-8 a annet ledd foreslo departementet derfor bare et generelt krav om at elektronisk deltakelse på generalforsamlingen forutsetter at det foreligger betryggende systemer.

Departementet foreslo ikke en regel om at generalforsamlingen skal kunne avholdes fullt ut elektronisk, det vil si at aksjeeierens adgang til å være fysisk til stede kan avskjæres helt. Dette ble begrunnet slik:

«Etter departementets syn er tiden ikke moden for en slik løsning. Å avskjære adgangen til å møte fysisk på generalforsamlingen vil for enkelte aksjeeiere innebære at terskelen for å del-

ta på generalforsamlingen i realiteten blir for høy til at de kan gjøre gjeldende sine rettigheter som aksjeeiere. Departementet legger også en viss vekt på at det nok må legges til grunn at fysiske møter gir en mer forsvarlig saksbehandling enn elektroniske møter.»

3.10.4 Høringsinstansenes syn

Nærings- og handelsdepartementet, Folketrygdfondet, IKT-Norge, Næringslivets Hovedorganisasjon og Oslo Børs støtter forslaget.

Nærings- og handelsdepartementet anbefaler at det i forslaget til § 5-8 a sies uttrykkelig at det skal benyttes en betryggende metode for å autentisere avsenderen.

Folketrygdfondet uttaler:

«Justisdepartementet foreslår nye regler om elektronisk deltakelse på generalforsamlingen. Forslaget innebærer at styret kan beslutte at aksjeeierne skal kunne delta elektronisk på generalforsamlingen. Forslaget innebærer også at man i vedtektene kan fastsette at det ikke skal være en slik adgang. Folketrygdfondet er positiv til forslaget om muligheter for elektronisk deltakelse i generalforsamlinger. Vi er også enige i at det ikke bør åpnes for å kunne avholde generalforsamling fullt ut elektronisk. Vi vil imidlertid presisere at det må stilles betryggende krav til pålitelighet og sikkerhet knyttet til den tekniske gjennomføringen.»

Oslo Børs uttaler:

«Oslo Børs slutter seg til departementets forslag. Børsen antar at selskapene notert på Oslo Børs og Oslo Axess og dets aksjeeiere vil ønske velkommen en mulighet for elektronisk deltakelse og stemmegivning på generalforsamling. Børsen er enig i at lovens utgangspunkt ikke bør være at aksjeeierne må være til stede fysisk, med mulighet for selskapet til å fastsette i vedtektene at det skal være adgang til å delta elektronisk.

Etter børsens oppfatning er det viktig at elektronisk deltagelse og avstemning skjer gjennom pålitelige og trygge elektroniske løsninger for å sikre mot feil. Børsen er enig i at et slikt krav bør presiseres i lovteksten og videre at det er styret som har ansvaret for at kravet er oppfylt.»

Landsorganisasjonen i Norge, som er den eneste høringsinstansen som uttrykker skepsis til direktivets regler på dette punktet, uttaler:

«Mer problematisk er direktivets krav om at selskapene skal kunne tillate elektronisk deltakelse

og stemmegivning på generalforsamlingen. LO mener i utgangspunktet at generalforsamlinger bør være fysiske møter. Generalforsamlingen er et viktig forum for småaksjonærer, som også kan være selskapets ansatte, og det er viktig at kommunikasjonen mellom deltakere på generalforsamlingen er god og ikke begrenses av teknologi. En elektronisk møteform vil være begrensende for muntlige former og annen ikke-verbal kommunikasjon, synlighet og mediedekning. LO støtter derfor departementets forslag om ikke å åpne for at generalforsamlingen fullt ut kan avholdes elektronisk.

Departementet foreslår imidlertid en ny § 5-8a i allmennaksjeloven der styret gis mulighet til å beslutte at aksjeeierne skal kunne delta elektronisk på generalforsamlingen. LO er ikke enig i forslaget om at det er styret som skal avgjøre dette. Beslutninger om møteform for generalforsamling må avgjøres av generalforsamlingen selv gjennom selskapets vedtekter.»

3.10.5 Departementets vurdering

Departementet foreslår en ny § 5-8 a i allmennaksjeloven om at selskapene kan tillate elektronisk deltakelse på generalforsamlingen. Forslaget tilsvare forslaget i høringsnotatet, men slik at det er inntatt en presisering i annet ledd om at det må benyttes en betryggende metode for å autentisere avsenderen.

Når det gjelder merknaden fra *Landsorganisasjonen i Norge* om at beslutninger om møteform bør bestemmes i selskapets vedtekter, viser departementet til at forslaget innebærer at vedtektene kan bestemme at det ikke skal åpnes for elektronisk deltakelse på generalforsamlingen. Spørsmålet er dermed ikke fullt ut overlatt til styret.

Det foreslås ikke tilsvarende bestemmelser om elektronisk deltakelse på generalforsamlingen i aksjeloven. Det kan være et spørsmål om det bør innføres slike regler også i aksjeloven, selv om behovet nok er noe mindre for aksjeselskapene. I små aksjeselskaper har man dessuten allerede en bestemmelse om adgang til å avholde generalforsamling uten møte i § 5-7. Etter departementets syn må spørsmålet om adgang til elektronisk deltakelse på generalforsamlingen og adgang til stemmegivning for generalforsamlingen (se punkt 3.14) i aksjeselskaper vurderes i sammenheng med og samordnes med reglene i § 5-7. Dette har ikke vært på høring, og departementet går i denne omgang ikke inn for noen endring av aksjeloven på dette punktet.

3.11 Retten til å stille spørsmål

Etter artikkel 9 nr. 1 i direktiv 2007/36/EF skal aksjeeierne kunne stille spørsmål om punktene på generalforsamlingens dagsorden, og selskapet skal besvare slike spørsmål. En rett for aksjeeierne til å stille spørsmål følger av allmennaksjeloven § 5-15. Etter § 5-15 første ledd kan en aksjeeier kreve at medlemmer av styret og bedriftsforsamlingen og daglig leder på generalforsamlingen gir tilgjengelige opplysninger om forhold som kan innvirke på bedømmelsen av godkjenningen av årsregnskapet og årsberetningen, saker som er forelagt aksjeeierne til avgjørelse, og selskapets økonomiske stilling mv.

Direktivet åpner i artikkel 9 nr. 2 for at medlemsstatene til en viss grad kan regulere retten til å stille spørsmål og plikten til å svare, blant annet ut fra hensynet til vern av fortrolige opplysninger og vern av forretningsinteresser. Departementet uttalte i høringsbrevet at man legger til grunn at de begrensningene som følger av allmennaksjeloven § 5-15 første ledd nr. 3, ligger innenfor det som kan reguleres etter artikkel 9 nr. 2. Ingen høringsinstanser kommenterer disse spørsmålene. Det foreslås på denne bakgrunn ingen endringer i allmennaksjeloven § 5-15.

3.12 Stemmegivning ved fullmakt

Etter allmennaksjeloven § 5-2 første ledd har aksjeeierne rett til å møte på generalforsamlingen ved fullmektig etter eget valg. Det gjelder etter allmennaksjelovens regler ingen begrensninger i denne retten, og etter § 5-2 første ledd annet punktum kan møteretten ikke begrenses i vedtektene.

Direktiv 2007/36/EF artikkel 10 inneholder detaljerte regler om retten til å være representert på generalforsamlingen ved fullmektig. I det følgende redegjøres det for hovedpunktene i reglene:

Etter hovedregelen i artikkel 10 nr. 1 skal aksjeeierne ha rett til å utpeke en hvilken som helst person som fullmektig til å delta og stemme for seg på generalforsamlingen. Fullmektigen skal ha samme rettigheter til å ytre seg og stille spørsmål som aksjeeieren selv.

Artikkel 10 nr. 2 og 3 åpner for at medlemsstatene kan innføre visse begrensninger i fullmektigens rett til å møte på generalforsamlingen, blant annet kan det bestemmes at en fullmektig bare kan utpekes for én enkelt generalforsamling, eller for generalforsamlinger som skal avholdes i en bestemt periode. Medlemsstatene kan også begrense antallet

personer som en aksjeeier kan utpeke til fullmektiger i forbindelse med en generalforsamling. Medlemsstatene kan ikke innføre andre begrensninger enn det som følger av direktivet, og kan heller ikke tillate selskapene å innføre slike begrensninger.

Medlemsstatene kan for øvrig etter artikkel 10 nr. 3 bokstav a til c oppstille visse nærmere bestemte krav til fullmektigen.

Artikkel 10 nr. 4 krever at fullmektigen skal avgi stemme i henhold til instruksene fra aksjeeieren. Etter artikkel 10 nr. 5 skal én og samme person kunne ha fullmakt fra flere enn én aksjeeier, uten begrensninger, og skal kunne stemme ulikt for hver enkelt aksjeeier.

I høringsbrevet la departementet til grunn at kravene i direktivet artikkel 10 nr. 1 til 3 og nr. 5 er oppfylt i norsk rett. Videre ga departementet uttrykk for at det ikke er grunn til å innføre slike krav til fullmektigen som artikkel 10 nr. 3 bokstav a til c åpner for. Når det gjelder kravet i artikkel 10 nr. 4 om at fullmektigen skal avgi stemme i henhold til instruksene fra aksjeeieren, viste departementet til at dette følger av alminnelige avtalerettslige prinsipper i norsk rett, og at det derfor ikke er grunn til å gi uttrykkelige regler om dette i allmennaksjeloven. På denne bakgrunn foreslo departementet ingen lovendringer til gjennomføring av artikkel 10 i direktivet. Det er ingen *høringsinstanser* som kommenterer disse spørsmålene.

Departementet foreslår ingen endringer i aksjelovens og allmennaksjelovens regler om stemmegivning ved fullmakt på grunnlag av direktivet artikkel 10. Se likevel punkt 3.13.

3.13 Formaliteter i forbindelse med oppnevning av fullmektig

Etter artikkel 11 nr. 1 i direktiv 2007/36/EF skal aksjeeierne kunne utpeke en fullmektig ved bruk av elektroniske hjelpemidler, og selskapet skal kunne akseptere en elektronisk underretning om fullmektig. Det skal etter artikkel 11 nr. 2 gjelde et skriftlighetskrav ved utpeking av fullmektig. For øvrig tillates ikke andre formelle krav enn det som er nødvendig for å sikre identifikasjon av aksjeeieren og fullmektigen og eventuelt for at innholdet i stemmeinstruksen verifiseres. Etter artikkel 11 nr. 3 skal de samme kravene gjelde for tilbakekall av utpekingen av en fullmektig.

I høringsbrevet viste departementet til at reglene i allmennaksjeloven oppfylder kravene i artikkel 11, og foreslo derfor ingen endringer i reglene om dette. Departementet viste til at allmennaksjeloven § 5-2 annet ledd krever at fullmektigen legger frem

skriftlig og datert fullmakt, og at det kreves at det skal benyttes en betryggende metode for å autentisere avsenderen dersom fullmakten legges frem ved bruk av elektronisk kommunikasjon. I tillegg viste departementet til at meldinger som skal gis fra aksjeeieren til selskapet etter loven, skal kunne gis ved bruk av elektronisk kommunikasjon, jf. allmennaksjeloven § 18-5 annet ledd.

Ingen *høringsinstanser* kommenterer disse spørsmålene. Departementet foreslår ingen endringer i reglene i allmennaksjeloven om oppnevning av fullmektig. Det foreslås imidlertid at det inntas en presisering i et nytt femte punktum i allmennaksjeloven § 5-2 annet ledd om at reglene i første og annet punktum gjelder tilsvarende for tilbakekall av fullmakten. Bestemmelsen gjennomfører denne presiseringen i artikkel 11 nr. 3. En tilsvarende presisering foreslås også i aksjeloven § 5-2.

3.14 Stemmegivning før generalforsamlingen

Direktivet artikkel 12 krever at de selskapene som ønsker det, skal kunne velge å gi aksjeeierne adgang til å avgi stemme per brev før generalforsamlingen. Allmennaksjeloven har ikke regler om dette.

Departementet foreslo i høringsbrevet at artikkel 12 gjennomføres i en ny § 5-8 b i allmennaksjeloven med regler om at et selskap kan fastsette i vedtektene at aksjeeierne skal kunne stemme skriftlig, herunder ved bruk av elektronisk kommunikasjon, i en periode før generalforsamlingen. I høringsbrevet uttalte departementet at dersom selskapet åpner for en slik ordning, vil det kreve en nærmere regulering av hvordan stemmegivningen skal foregå, for eksempel i hvilken periode aksjeeierne kan stemme på denne måten. I lovforslaget var det overlatt til selskapene å gi nærmere regler om dette. Den foreslåtte lovbestemmelsen inneholdt bare et generelt krav om at det uansett må benyttes en betryggende metode for å autentisere avsenderen.

Høringsinstansene har følgende merknader til forslaget:

Den Norske Advokatforening mener at bestemmelsen bør gå ut på at styret kan beslutte at aksjeeierne kan avgi sin stemme skriftlig i en periode før generalforsamlingen, i stedet for at det kreves at dette må bestemmes i selskapets vedtekter:

«Det viktigste motargumentet mot forhåndsstemming er muligheten for at forslagene til

vedtak endres eller presiseres etter at stemmegivningen har skjedd. Etter dagens regler kan en aksjeeier gi fullmakt med stemmeinstruks. For de aksjeeiere som velger å gi fullmakt er det således i realiteten allerede en mulighet til å avgi stemme på forhånd. Forskjellen vil således primært ligge i hvem som får ansvaret for å avgjøre om stemmen skal regnes med eller ikke der hvor forslag til vedtak endres. I dag vil det ofte være fullmektigen som må avgjøre om stemmeinstruksen omfatter en bestemt endring. I praksis er det imidlertid vanlig å åpne for at fullmakten kan gis til styrets leder, inkl. fullmakter med stemmeinstruks. Dette innebærer at det i praksis trolig vil være liten forskjell mellom dagens system og at det åpnes for skriftlige stemmer.

Vi har ikke sett noen gode grunner til at ikke alle aksjeeiere skal kunne avgi stemme på forhånd uten at dette gjøres formelt sett via fullmakt, eller at det skal være generalforsamlingen som via en vedtektsendring beslutter om den enkelte aksjeeier skal få avgi stemme på denne måte. Vi er derfor av den oppfatning at det er mer naturlig at det er styret som avgjør dette på lik linje med at styret per i dag avgjør om det vil akseptere fullmakter avgitt til eksempelvis styrets leder.

Etter vår oppfatning vil en generell rett til å stemme på forhånd styrke aksjeeierrettighetene ytterligere. Innvendingene innebærer imidlertid etter vår oppfatning at det bør være opp til styret å avgjøre om enkelte saker er av en slik karakter at det ikke egner seg for slik forhåndsstemming.»

Advokatfirmaet Wikborg, Rein & Co viser til forslaget til regler om elektronisk deltakelse på generalforsamlingen i lovforslaget § 5-8 a, og anbefaler at regelen i § 5-8 b på samme måte bør gå ut på at det er styret som beslutter dette, med mindre noe annet følger av selskapets vedtekter.

Departementet foreslår en ny § 5-8 b i allmennaksjeloven i tråd med forslaget i høringsbrevet. Forslaget innebærer at vedtektene må åpne for stemmegivning før generalforsamlingen. Etter departementets syn krever en slik ordning at det i vedtektene uansett fastsettes nærmere regler om fremgangsmåten for slik stemmegivning, for eksempel i hvilken periode man skal kunne gjøre dette. En slik adgang bør dermed ikke følge direkte av loven.

Tilsvarende bestemmelser om stemmegivning før generalforsamlingen foreslås ikke i aksjeloven. Se begrunnelsen for dette i punkt 3.10.5.

3.15 Avskaffelse av visse hindringer for effektiv utøvelse av stemmeretten

Artikkel 13 i direktiv 2007/36/EF inneholder regler om avskaffelse av visse hindringer for effektiv utøvelse av stemmeretten i tilfeller der en fysisk eller juridisk person som handler på vegne av en annen person, anerkjennes som aksjeeier i nasjonal rett. Bestemmelsen tar sikte på forvaltersituasjonen. I høringsbrevet viste departementet til at norsk rett tillater forvalterregistrering bare for utenlandske aksjeeiere, jf. allmennaksjeloven § 4-10 første ledd. Videre viste departementet til at forvalteren ikke anerkjennes som aksjeeier etter norsk rett, jf. § 4-10 annet ledd første punktum samt tredje ledd, og at direktivet artikkel 13 derfor ikke er relevant for norsk rett. På denne bakgrunn ble reglene i artikkel 13 ikke nærmere omtalt i høringsbrevet.

Kredittilsynet uttaler at man er enig i Justisdepartementets uttalelser når det gjelder artikkel 13 i direktivet.

Den Norske Advokatforening, Finansnæringens Hovedorganisasjon og advokatfirmaet Wikborg, Rein & Co uttaler at det bør vurderes om forvalteren skal kunne delta i og stemme for aksjene på generalforsamlingen.

Departementet viser til at spørsmålet om forvalterens stemmerett for aksjene ligger utenfor rammen av arbeidet med gjennomføring av direktiv 2007/36/EF og forslagene til forenkling av reglene om utsendelse av dokumenter til generalforsamlingen, som er temaet for denne proposisjonen og det forutgående høringsbrevet. På denne bakgrunn vurderer departementet ikke de spørsmålene høringsinstansene her tar opp knyttet til reguleringen av forvalterens rolle etter allmennaksjeloven § 4-10. Departementet viser for øvrig til vurderingen av reglene om forvalterregistrering i NOU 2005: 13 og Ot.prp. nr. 11 (2006-2007).

3.16 Avstemningsresultater

Etter norsk rett skal resultatet av avstemningen på generalforsamlingen fremgå av protokollen. Allmennaksjeloven § 5-16 annet ledd krever at generalforsamlingens beslutning angis med utfallet av avstemningen. Dette innebærer at det skal angis om beslutningen var enstemmig, eventuelt stemmetallet for og imot. Dersom et forslag krever en viss tilslutning fra den representerte kapital, må bestemmelsen forstås slik at det også skal fremgå

hvor stor del av den representerte kapital som gikk for eller imot forslaget.

Direktiv 2007/36/EF artikkel 14 inneholder regler om avstemningsresultater. Det kreves at selskapet skal fastslå antall gyldige stemmer avgitt for og mot, samlet antall stemmer, hvilken andel av aksjekapitalen stemmene representerer, og eventuelt antallet stemmeunntakelser hvis det er relevant (artikkel 14 nr. 1 første ledd). Siden bestemmelsen gjelder informasjon om avstemningsresultatet, legger departementet til grunn at det bare er informasjon som er relevant for resultatet, som må oppgis. Det betyr for eksempel at informasjon om hvilken andel av aksjekapitalen de avgitte stemmene representerer, bare må oppgis der dette er relevant for resultatet. Etter artikkel 14 nr. 1 annet ledd kan medlemsstatene tillate at selskapene nøyer seg med å oppgi bare resultatet av avstemningen, med mindre noen aksjeeier krever en fullstendig redegjørelse. Avstemningsresultatet skal legges ut på selskapets internettsider, jf. artikkel 14 nr. 2.

Departementet foreslo i høringsbrevet slike presiseringer i allmennaksjeloven § 5-16 annet ledd som artikkel 14 nr. 1. krever, og viste til at dette i hovedsak bare innebærer en presisering av det som allerede følger av dagens bestemmelse. Departementet foreslo ikke noen slik regel som artikkel 14 nr. 1 annet ledd åpner for, om at selskapene kan nøye seg med å oppgi bare resultatet av avstemningen.

I tillegg foreslo departementet et nytt fjerde ledd i allmennaksjeloven § 5-16 til gjennomføring av bestemmelsen i artikkel 14 nr. 2 om at resultatet av stemmegivningen skal publiseres på selskapets hjemmeside på internett.

Folketrygdfondet uttaler at det bør presiseres at hele protokollen fra generalforsamlingen skal publiseres på selskapets hjemmeside, i tillegg til detaljert informasjon om stemmegivningen i den enkelte saken. For øvrig kommenterer ikke høringsinstansene forslaget.

Departementet foreslår et nytt punktum i allmennaksjeloven § 5-16 annet ledd med de presiseringene som direktivet krever når det gjelder redegjørelsen i protokollen for avstemningsresultatene. En tilsvarende bestemmelse foreslås også i aksjeloven.

Direktivets krav om at utfallet av avstemningen skal gjøres tilgjengelig på selskapets internettsider, foreslås gjennomført med virkning bare for noterte selskaper siden det ikke foreslås at de unoterte selskapene skal pålegges å ha en internettside, jf. punkt 3.6. Etter departementets syn er det mer hensiktsmessig at de særlige reglene om dette gjennomføres i en forskrift, se forslaget til forskriftshjemmel i § 5-11 b nr. 3.

4 Forenklinger i aksjelovens og allmennaksjelovens regler om utsendelse til aksjeeierne av dokumenter som skal behandles på generalforsamlingen

4.1 Gjeldende rett

Allmennaksjeloven og aksjeloven har flere regler om at dokumenter som gjelder saker som skal behandles på generalforsamlingen, skal følge med innkallingen til generalforsamling eller for øvrig skal sendes ut til alle aksjeeierne. I noen tilfeller gjelder krav om at dokumenter som skal behandles på generalforsamlingen, *skal sendes alle aksjeeiere med kjent adresse*. Se blant annet allmennaksjeloven § 5-6 fjerde ledd og aksjeloven § 5-5 tredje ledd om utsendelse av årsregnskapet og årsberetningen mv. og § 13-12 i de to lovene om utsendelse av fusjonsplanen og øvrige fusjonsdokumenter. I andre tilfeller skal dokumenter *inntas i eller vedlegges innkallingen* til generalforsamling, se blant annet § 3-8 annet ledd tredje punktum, § 10-2 fjerde ledd, § 10-3 fjerde ledd, § 12-3 første ledd annet punktum og § 15-1 annet ledd annet punktum.

Dokumenter som selskapet skal sende til aksjeeierne etter de nevnte reglene, kan sendes elektronisk «dersom aksjeeieren uttrykkelig har godtatt dette», jf. § 18-5 første ledd. Se nærmere om § 18-5 i punkt 3.4.1.

En tredje gruppe er regler om at dokumenter skal *legges ut på selskapets kontor*, se allmennaksjeloven § 5-15 annet ledd annet punktum og aksjeloven og allmennaksjeloven § 10-3 femte ledd, § 12-3 tredje ledd og § 16-6 annet ledd første punktum. En fjerde variant er allmennaksjeloven § 13-27 annet ledd om at styrets rapport om fusjon over landegrensene *skal gjøres tilgjengelig* for aksjeeierne, uten at det er nærmere regulert hvordan dette skal skje.

4.2 Forslaget i høringsbrevet

Høringsbrevet inneholdt forslag om forenklinger i allmennaksjelovens regler om utsendelse til aksjeeierne av dokumenter som skal behandles på generalforsamlingen. Departementet foreslo for det første en ny § 5-11 a med regler om at alle allmennaksjeselskaper skal gjøre informasjon om generalforsamlingen tilgjengelig på selskapets internettsider. Videre foreslo departementet å erstatte dagens

krav til utsendelse av dokumenter til generalforsamlingen med krav om at dokumentene gjøres tilgjengelig på internettsiden. I forlengelsen av dette foreslo departementet også regler for å ivareta hensynet til at aksjeeierne i tillegg kan ha behov for å motta slike dokumenter i posten. For det første ble det foreslått en regel om at selskapet i tillegg til å publisere innkallingen på selskapets internettsider, skal sende aksjeeierne et skriftlig varsel om generalforsamlingen. Videre ble det foreslått en ny § 5-11 b med regler om at aksjeeierne kan kreve å få alle dokumentene tilsendt vederlagsfritt.

For øvrig foreslo departementet justeringer i de bestemmelsene i loven som krever at dokumentene gjøres tilgjengelige for aksjeeierne ved at de legges ut på selskapets forretningskontor, slik at det i tillegg ble inntatt et krav om at dokumentene skal gjøres tilgjengelige på internett.

Departementet viste til at den forenklingen som var siktemålet med disse forslagene, kunne nås også med andre løsninger, og uttalte i den forbindelse:

«Siktemålet med forslaget som er skissert foran, er å finne frem til regler som på den ene siden tar hensyn til at det både for selskapet og for en stor del av aksjeeierne vil være praktisk og enkelt at informasjon formidles via internett, og som på den annen side tar hensyn til dem som foretrekker å bli varslet og til å forholde seg til dokumenter på papir.

Man kan selvsagt tenke seg andre løsninger, og at de nevnte hensynene balanseres på en noe annen måte. En regel om at innkallingen bare skal kunngjøres på selskapets internettsider, uten en plikt til også å varsle aksjeeierne ved en skriftlig henvendelse, ville være enklere og billigere for selskapene, men ville kunne hevdes å ikke ta tilstrekkelig hensyn til aksjeeierne. Regelen kunne imidlertid kombineres med en regel som påla selskapet som en generell ordning å sende ut alle dokumenter til de aksjeeiere som ønsket det. En endring i motsatt retning ville være å opprettholde dagens regel, men å gi adgang for selskapene til å fastsette internettbaserte løsninger i vedtektene, eventuelt å åpne for innkalling til generalforsamling ved

kunngjøring i pressen (slik det tidligere var adgang til etter aksjeloven 1976 § 9-9 annet ledd). Man kunne også tenke seg at det gjaldt ulike regler for innkalling til ordinære og ekstraordinære generalforsamlinger, siden det er lettere for aksjeeierne å forutse at man nærmer seg tidspunktet for en ordinær generalforsamling enn for en ekstraordinær generalforsamling.»

Departementet oppfordret høringsinstansene særlig om å uttale seg om disse spørsmålene, og ba om at høringsinstansene også uttalte seg om det også bør gjøres slike forenklinger i aksjeloven. I den forbindelse viste departementet til at det neppe er aktuelt å pålegge aksjeselskapene en plikt til å legge informasjon ut på en hjemmeside på internett, og at reglene for aksjeselskaper av den grunn antakelig bør ha et annet utgangspunkt enn det som ble foreslått for allmennaksjeselskapene.

Departementet presiserte i høringsbrevet at forslaget ikke omfattet regler som stiller krav om at opplysninger, varsler eller dokumenter skal sendes aksjeeierne uavhengig av en forestående generalforsamling, og at § 18-5 første ledd i slike tilfeller fortsatt vil være avgjørende for i hvilken grad selskapet kan unnlate å sende dokumenter på papir. I den forbindelse uttalte departementet:

«Den nevnte plikten til å varsle om generalforsamlingen skriftlig, kombinert med at dette varselet gjør aksjeeierne i stand til å etterspørre dokumenter de er interessert i, gjør at det ikke skulle være betydelige betenkeligheter med å basere seg på at aksjeeierne først og fremst er henvist til internett når det gjelder å hente ut informasjon om saker som skal opp på generalforsamlingen. Dette er imidlertid – i hvert fall i dag – neppe forsvarlig som en alminnelig ordning for selskapets kommunikasjon med aksjeeierne.»

4.3 Høringsinstansenes syn

Høringsinstansenes merknader til forslaget om at alle allmennaksjeselskaper skal pålegges å ha nettsider der innkallingen og andre dokumenter til generalforsamlingen skal gjøres tilgjengelig for aksjeeierne, er gjengitt i punkt 3.6. Som det fremgår der, mener flere høringsinstanser at unoterte allmennaksjeselskaper ikke bør pålegges å gjøre selskapsinformasjon tilgjengelig på en hjemmeside på internett.

Følgende høringsinstanser fremhever imidlertid at det er behov for å forenkle reglene om utsendelse av dokumentene til generalforsamlingen til aksjeeierne for å redusere selskapenes administra-

tive og økonomiske byrder: *Nærings- og handelsdepartementet, Den norske Revisorforening, Finansnæringsens Hovedorganisasjon, Handelens og Servicenæringsens Hovedorganisasjon, IKT Norge, Næringslivets Aksjemarkedsutvalg, Næringslivets Hovedorganisasjon og Oslo Børs*. Ingen høringsinstanser gir uttrykk for at dagens krav til utsendelse av dokumenter er tilfredsstillende.

Næringslivets Aksjemarkedsutvalg viser til at det i dag er rundt 800 000 aksjeeiere som årlig må tilsendes dokumentene, og at årsrapporter i mange tilfeller omfatter over 100 sider.

Oslo Børs uttaler:

«Oslo Børs ønsker velkommen forenklinger i reglene om utsendelse av dokumenter som skal behandles på generalforsamlingen.

Gjeldende krav til utsendelse av dokumenter til samtlige aksjeeiere påfører selskapene notert på Oslo Børs og Oslo Axess betydelige praktiske og økonomiske belastninger. Børsen viser særlig til kravet om utsendelse av årsrapport i forbindelse med ordinær generalforsamling. Krav til utsendelse av dokumenter av til dels vesentlig omfang oppfattes jevnt over som unødvendig. Børsen viser i den sammenheng til at krav om offentliggjøring av halvårs- og kvartalsrapporter gjennom etablerte informasjonskanaler, herunder internett, jf. vphl. § 5-11 og verdipapirforskriften 29. juni 2007 nr. 876 § 5-9, fungerer tilfredsstillende.»

Som det fremgår i punkt 3.6, støtter enkelte høringsinstanser forslaget om at forenklingen baseres på at selskapene skal gjøre dokumentene tilgjengelige på internett. Videre fremgår det der at de høringsinstansene som ikke støtter et slikt generelt krav om nettside for alle allmennaksjeselskaper, foreslår ulike alternative løsninger for forenkling av reglene om utsendelse av dokumenter til generalforsamlingen. Det er også reist spørsmål om endringer i § 18-5 første ledd om selskapets adgang til å bruke elektronisk kommunikasjon ved utsendelse av dokumenter mv. til aksjeeierne. Videre er det foreslått at de unoterte selskapene kan bestemme i vedtektene at dokumentene til generalforsamlingen skal gjøres tilgjengelige på selskapets hjemmeside på internett.

Næringslivets Hovedorganisasjon uttaler at unoterte selskaper (herunder aksjeselskaper) generelt bør tillates å bestemme i sine vedtekter at selskapet skal sende dokumenter elektronisk til de aksjeeierne som har e-postadresse registrert i aksjeeierboken, uten hensyn til kravet i § 18-5 om at den enkelte aksjeeieren uttrykkelig må godta dette, og at reglene om aksjeeierbok og aksjeeierregister bør åpne for at aksjeeierens e-postadresse kan registreres.

For øvrig foreslår Næringslivets Hovedorganisasjon at fusjonsplanen nevnt i § 13-24 nr. 3 bokstav a bør kunne være blant de dokumentene som gjøres tilgjengelig elektronisk for aksjeeierne.

Når det særlig gjelder spørsmålet om det bør gjøres tilsvarende endringer i aksjeloven, gir *Nærings- og handelsdepartementet, Den norske Revisorforening, Handels- og Servicenæringsens Hovedorganisasjon* og *Verdipapirsentralen* uttrykk for at også aksjeselskaper bør gis mulighet, men ikke plikt, til å basere seg på at dokumentene som skal behandles på generalforsamlingen, gjøres tilgjengelige for aksjeeierne på selskapets internettside, i stedet for å sendes til aksjeeierne. Ingen høringsinstanser gir uttrykk for at aksjeselskapene ikke bør gis en slik mulighet.

4.3.1 Departementets vurdering

Som det fremgår av punkt 3.4, foreslår departementet at selve innkallingen til generalforsamling fortsatt skal sendes aksjeeierne etter de samme reglene som i dag. Videre fremgår det av punkt 3.6 at departementet foreslår at direktivets krav i artikkel 5 nr. 4 om at selskapet skal gjøre informasjon i forbindelse med generalforsamlingen tilgjengelige for aksjeeierne på selskapets internettside, bare skal gjennomføres for de noterte allmennaksjeselskapene.

Med dette utgangspunktet foreslår departementet i en ny § 5-11 a regler om forenkling av utsendelse av dokumentene til generalforsamlingen. Forslaget går ut på at selskapene kan fastsette i vedtektene at når dokumenter som gjelder saker som skal behandles på generalforsamlingen, er gjort tilgjengelig for aksjeeierne på selskapets internettsider, gjelder ikke lovens krav om utsendelse av disse dokumentene til aksjeeierne. Med dette forslaget vil de unoterte selskapene kunne velge om selskapet vil etablere en slik internettløsning for å gjøre de aktuelle dokumentene tilgjengelige for aksjeeierne, eller om det vil fortsette å sende disse dokumentene, jf. i den forbindelse reglene om adgangen til å bruke e-post etter § 18-5.

De noterte selskapene må uansett – etter kravene i direktivet artikkel 5 nr. 4 og lovforslaget § 5-11 b nr. 3 – gjøre de aktuelle dokumentene tilgjengelige for aksjeeierne på selskapets internettsider. Departementet har derfor vurdert om det for de noterte selskapene bør gjelde et generelt unntak fra lovens krav om utsendelse av dokumenter til aksjeeierne. Departementet anser imidlertid at det også i

noterte selskaper bør være slik at dette er noe som må bestemmes av aksjeeierne selv ved at de beslutter dette ved en vedtektsendring.

Behovet for at aksjeeierne blir gjort oppmerksomme på dokumentene og hvor disse kan finnes, er ivaretatt gjennom reglene om innkalling til generalforsamling, jf. forslaget til § 5-10 fjerde ledd annet punktum.

De aksjeeierne som ønsker det, bør i alle tilfelle ha rett til å få tilsendt dokumentene ved henvendelse til selskapet, jf. forslaget til § 5-11 a tredje punktum.

Når det gjelder forslaget fra *Næringslivets Hovedorganisasjon* om at unoterte selskaper bør kunne vedtektsfeste at selskapet skal kunne sende dokumentene elektronisk til de aksjeeierne som har e-postadresse registrert i aksjeeierboken, vil departementet bemerke at selskapene allerede etter dagens regler kan sende dokumenter til aksjeeierne elektronisk. § 18-5 stiller imidlertid krav om at den enkelte aksjeeieren uttrykkelig har godtatt å motta dokumentene på denne måten. Etter departementets syn bør selskapene fortsatt bare kunne sende de aktuelle dokumentene elektronisk til de aksjeeierne som uttrykkelig har godtatt dette. Aksjeeierne bør ikke tvinges til å motta informasjon og meldinger fra selskapet elektronisk, og selskapet bør heller ikke kunne sende slik informasjon elektronisk uten at aksjeeieren er klar over at informasjonen blir sendt på denne måten. Se punkt 3.4.1 om begrunnelsen for reglene i § 18-5. Departementet foreslår på denne bakgrunn ikke å følge opp forslaget fra *Næringslivets Hovedorganisasjon* om å endre vilkårene i § 18-5 for elektronisk utsendelse av dokumentene fra selskapet til aksjeeierne.

Det foreslås ikke endringer i reglene om at dokumenter skal legges ut på selskapets kontor. Å ha dokumentene lagt ut på kontoret er uansett lite byrdefullt for selskapene. De selskapene som ønsker det, kan uten noen lovregulering i tillegg gjøre dokumentene tilgjengelige på sin hjemmeside.

Tilsvarende regler som for de unoterte allmennaksjeselskapene foreslås også i aksjeloven. Selv om behovet for å innføre enklere regler for utsendelsen av dokumentene til generalforsamlingen ikke er det samme i selskaper med en mindre eierkrets, kan det tenkes at også aksjeselskaper vil finne en slik utsendelsesmåte mer hensiktsmessig. Departementet kan ikke se at det foreligger hensyn som taler mot at også aksjeselskaper kan gis denne muligheten. Se forslaget til en ny § 5-11 a i aksjeloven.

5 Økonomiske og administrative konsekvenser

Departementet legger til grunn at alle noterte selskaper allerede har en internettside der aksjeeierne kan finne selskapsinformasjon. For selskaper som ikke allerede har etablert en slik internettside, vil det å opprette dette innebære visse økonomiske og administrative byrder. For unoterte allmennaksjeselskaper og aksjeselskaper vil det etter forslagene være frivillig å opprette en hjemmeside på internett med selskapsinformasjon tilgjengelig for aksjeeierne, jf. punkt 4. Forslaget om at selskaper som har gjort dokumentene til generalforsamlingen tilgjengelige på selskapets internettsider, kan innføre en ordning der aksjeeierne ikke lenger skal sendes disse dokumentene, innebærer en mulighet for betydelige administrative forenklinger og økonomiske innsparinger for selskapene. Samtidig ivaretas aksjeeiernes behov for informasjon, og de aksjeeierne som ønsker det, har rett til å få dokumentene tilsendt kostnadsfritt.

Forslaget om en registreringsdato, jf. punkt 3.8, er foreslått som en frivillig ordning, og i den grad forslaget har administrative eller økonomiske konsekvenser for selskapene, må disse dermed antas å være positive.

Forslagene om at selskapene kan åpne for elektronisk stemmegivning på generalforsamlingen eller stemmegivning før generalforsamlingen, jf. punkt 3.10 og 3.14, er også foreslått som frivillige ordninger og medfører derfor heller ikke kostnader for selskapene.

Endringene som følge av reglene i § 5-11 b nr. 1 om innkallingsfristen for børsnoterte selskaper og § 7-4 om når revisjonsberetningen skal være styret i hende, kan medføre visse endringer i rutinene knyttet til innkalling til generalforsamling og avgivelsen av revisjonsberetningen, siden dette må foretas på et tidligere tidspunkt enn etter nåværende lov. Men departementet kan ikke se at dette vil ha nevneverdige økonomiske konsekvenser for selskapene.

For øvrig innebærer forslagene bare mindre tilpasninger i dagens regler, som ikke medfører noen administrative eller økonomiske konsekvenser av betydning for selskapene eller for aksjeeierne.

Forslagene har ingen nevneverdige økonomiske eller administrative konsekvenser for det offentlige.

6 Merknader til de enkelte bestemmelsene

6.1 Merknader til endringene i aksjeloven

Til § 5-2

Endringen i § 5-2 tilsvarende endringen i allmennaksjeloven § 5-2. Se punkt 3.13 og merknadene til allmennaksjeloven § 5-2.

Til §§ 5-7, 5-8 og 5-9

Det foreslås å endre paragrafnummereringen. Med forslaget opprettholdes parallell paragrafnummerering med reglene i allmennaksjeloven. Det foreslås ingen materielle endringer i bestemmelsene. Se merknaden til allmennaksjeloven §§ 5-8 og 5-9.

Til § 5-10

Endringene som foreslås i aksjeloven § 5-10 første og tredje ledd, tilsvarende endringene som foreslås i første og tredje ledd i § 5-10 i allmennaksjeloven. Se merknadene til allmennaksjeloven § 5-10 første og tredje ledd.

I forslaget til et nytt *fjerde ledd* foreslås regler om innkallingen som bare gjelder selskaper med vedtektsbestemmelse etter § 5-11 a. Bestemmelsen tilsvarende forslaget til § 5-10 fjerde ledd annet punktum i allmennaksjeloven, se merknaden til denne bestemmelsen og punkt 4.

Til § 5-11

Forslaget tilsvarende forslaget til endringer i § 5-11 i allmennaksjeloven. Se merknadene til allmennaksjeloven § 5-11 og punkt 3.7.

Til ny § 5-11 a

Forslaget tilsvarende § 5-11 a i allmennaksjeloven. Se punkt 4 og merknadene til allmennaksjeloven § 5-11 a.

Til § 5-16

Forslaget tilsvarende de foreslåtte endringene i § 5-16 i allmennaksjeloven. Se punkt 3.16 og merknadene til allmennaksjeloven § 5-16.

Til § 13-12

Forslaget svarer til de foreslåtte endringene i allmennaksjeloven § 13-12. Se merknadene til denne bestemmelsen og punkt 4.

6.2 Merknader til endringene i allmennaksjeloven

Til § 4-2

Forslaget til *et nytt tredje ledd* i § 4-2 innebærer at selskapene kan fastsette i vedtektene at det skal gjelde en ordning med registreringsdato som nevnt i direktiv 2007/36/EF artikkel 7 nr. 2 og nr. 3. Se punkt 3.8. At registreringsdatoen er den femte virkedagen før generalforsamlingen, innebærer at alle aksjeoverføringer som skjer i løpet av denne dato, vil gi rett til å delta og stemme på generalforsamlingen.

Oslo Børs viser i sin høringsuttalelse, som er gjengitt i punkt 3.8.4, til at enkelte selskaper har vedtekter som begrenser stemmeretten, slik at den kan utøves tidligst et bestemt antall dager/uker etter at aksjeovergangen er registrert i VPS. Departementet vil her vise til at det neppe er adgang til å ha vedtektsbestemmelser som suspenderer stemmeretten i en bestemt periode etter aksjeoverdragelsen. Se om dette Aarbakke m.fl.: *Aksjeloven og allmennaksjeloven* (2. utg., Oslo 2004) side 228. Slike vedtektsbestemmelser vil også være i strid med lovforslaget § 4-2 tredje ledd, som innebærer at utøvelsen av aksjeeierrettigheter på generalforsamlingen ikke vil kunne knyttes til aksjeinnehavet på noen annen dag enn registreringsdatoen.

Til § 4-15

Forslaget til *et nytt femte ledd* gjennomfører artikkel 7 nr. 1 i direktiv 2007/36/EF. Forbudet mot omsetningsforbud som gjelder fra registreringsdatoen et-

ter § 4-2 tredje ledd, gjelder uansett om det enkelte selskapet har fastsatt vedtektsbestemmelser som nevnt i § 4-2 tredje ledd eller ikke. Se ellers punkt 3.8.

Til § 5-2

Bestemmelsen gjennomfører artikkel 11 nr. 3 i direktiv 2007/36/EF. Se punkt 3.13.

Til §§ 5-8 og 5-9

Det foreslås å flytte nåværende § 5-9 om stedet for generalforsamlingen til avsnitt II om generalforsamlingens møter. Sammen med de nye §§ 5-8 a og 5-8 b samles med dette reglene om generalforsamlingens møter i videre forstand i avsnitt II. Nåværende § 5-9 blir dermed ny § 5-8 i avsnitt II. Nåværende § 5-8 blir § 5-9 i avsnitt III. Det foreslås ikke innholdsmessige endringer i bestemmelsene.

Til ny § 5-8 a

Forslaget gjennomfører direktiv 2007/36/EF artikkel 8. Se punkt 3.10.

Til ny § 5-8 b

Forslaget gjennomfører i utgangspunktet direktiv 2007/36/EF artikkel 12. Artikkel 12 åpner for stemmegivning før generalforsamlingen per brev, mens forslaget til § 5-8 b også tillater selskapene å åpne for stemmegivning på forhånd ved bruk av elektronisk kommunikasjon. Se punkt 3.14.

Til § 5-10

Forslaget til et nytt *tredje punktum i første ledd* gjennomfører artikkel 5 nr. 2 tredje ledd i direktiv 2007/36/EF, se punkt 3.4.

I *tredje ledd* foreslås i *første punktum* inntatt en presisering av at det er i et forslag til dagsorden, at innkallingen skal bestemt angi de saker som skal behandles. Bakgrunnen for forslaget til en slik presisering er det uttrykkelige kravet i direktiv 2007/36/EF artikkel 5 nr. 3 bokstav a om at innkallingen skal inneholde den foreslåtte dagsordenen til generalforsamlingen. Forslaget er omtalt i punkt 3.5.

Det foreslåtte nye *fjerde ledd* stiller enkelte tilleggskrav til innkallingen til generalforsamling for visse selskaper. *Første punktum* gjelder selskaper der aksjeeierne kan stemme ved bruk av elektroniske hjelpemidler etter reglene i lovforslaget § 5-8 a eller ved forhåndsstemmer etter reglene i lovforsla-

get § 5-8 b. Bestemmelsen gjennomfører artikkel 5 nr. 3 bokstav b punkt iii. Se punkt 3.5.

Annet punktum gjelder selskaper som har gjort dokumentene som gjelder saker som skal behandles på generalforsamlingen, tilgjengelige for aksjeeierne på internett, og som har fastsatt vedtekter om at lovens krav om utsendelse av dokumentene derfor ikke skal gjelde. Bestemmelsen gjennomfører artikkel 5 nr. 3 bokstavene d og e og er omtalt i punkt 3.5 og punkt 4. Bestemmelsen krever ikke at innkallingen skal inneholde generell informasjon om hvordan man benytter internett, eller hvordan man kan få tilgang til internett. Det kreves bare at innkallingen skal gi den spesifikke informasjonen som er nødvendig for å finne frem til dokumentene, slik som selve internettdressen og passord eller fremgangsmåten for å få tilgang til nødvendige passord, mv.

Tredje punktum gjelder selskaper som etter vedtektene har en ordning med registreringsdato etter lovforslaget § 4-2 tredje ledd. Bestemmelsen gjennomfører artikkel 5 nr. 3 bokstav c og er omtalt i punkt 3.5.

Til § 5-11

I § 5-11 *første ledd annet punktum* foreslås fristen for å melde saker til dagsordenen presisert til syv dager før fristen for innkalling til generalforsamling. I tillegg innføres krav om at aksjeeierens forslag til punkter til dagsordenen skal være ledsaget av en begrunnelse eller et utkast til vedtak. Forslaget gjennomfører direktiv 2007/36/EF artikkel 6 nr. 1 første ledd bokstav a, jf. artikkel 6 nr. 3 første punktum. At saken skal meldes skriftlig til styret syv dager før fristen for innkalling, innebærer at innspillet må ha kommet frem til selskapet innen fristen.

I første ledd *tredje punktum* foreslås en endring for å ta høyde for at det etter lovforslaget vil gjelde ulike frister for innkalling til generalforsamling, jf. § 5-10 annet ledd første punktum og lovforslaget § 5-11 b nr. 1.

Regelen i direktiv 2007/36/EF artikkel 6 nr. 1 første ledd bokstav b om at aksjeeierne kan fremsette forslag til beslutninger i saker på dagsordenen, foreslås gjennomført i et nytt *fjerde punktum* i § 5-11. Retten til å fremsette forslag til beslutning vil innebære et krav om at generalforsamlingen tar opp spørsmålet til behandling. Derimot kan det i dette neppe innfortolkes noe krav om at det skal voteres over det aktuelle forslaget til vedtak på en bestemt måte. Generalforsamlingen må kunne stemme over og treffe en beslutning basert på forslag til beslutning uten å måtte gjennomføre en separat avstemning for hvert forslag som er fremsatt, og det

må være opp til generalforsamlingen å avgjøre vorderingsrekkefølgen og hvor mange voteringer som er nødvendig. Departementet anser ikke at forslaget vil innebære noen endring av gjeldende rett med hensyn til hva som ligger innenfor saksbegrepet i § 5-14.

Se ellers om disse spørsmålene punkt 3.7.

Til ny § 5-11 a

Forslaget til ny § 5-11 a innebærer en forenkling av reglene om utsendelse av dokumenter til generalforsamlingen, se punkt 4. Bestemmelsen gir adgang til å fastsette i vedtektene at lovens krav om utsendelse til aksjeeierne av dokumenter som gjelder saker som skal behandles på generalforsamlingen, ikke gjelder dersom slike dokumenter er gjort tilgjengelige for aksjeeierne på selskapets internett-sider.

Bestemmelsen regulerer ikke om selskapet skal gjøre dokumentene tilgjengelige for aksjeeierne på selskapets internett-sider. *Noterte* selskaper må gjøre dokumentene tilgjengelige for aksjeeierne på internett etter reglene i direktiv 2007/36/EF artikkel 5 nr. 4, jf. lovforslaget § 5-11 b nr. 3 og punkt 3.6 om dette. For *unoterte* selskaper gjelder det ikke krav om dette. For unoterte selskaper innebærer bestemmelsen at hvis dokumentene legges ut på selskapets internett-sider, kan man unnlate å sende dem til hver enkelt aksjeeier, forutsatt at vedtektene åpner for dette.

Bestemmelsen omfatter alle dokumenter som gjelder saker som skal behandles på generalforsamlingen. I annet punktum er det presisert at adgangen til å gjøre unntak fra plikten til å sende dokumentene til aksjeeierne også gjelder når loven krever at dokumentene skal inntas i eller vedlegges innkallingen til generalforsamlingen. Innkallingen skal etter § 5-10 første ledd første punktum fortsatt sendes til aksjeeierne, og dette er bakgrunnen for presiseringen.

Regler med krav om utsendelse av dokumenter som det kan gjøres unntak fra etter lovforslaget § 5-11 a, vil være § 3-8 annet ledd, § 5-6 fjerde ledd, § 10-2 fjerde ledd, 10-3 fjerde ledd, § 12-3 første ledd annet punktum, § 13-12 første ledd og § 15-1 annet ledd. Fristene disse bestemmelsene oppstiller for når dokumentene skal sendes aksjeeierne, vil gjelde tilsvarende når dokumentene gjøres tilgjengelige på internett i stedet for å sendes til aksjeeierne. I tillegg gjelder for noterte selskaper etter artikkel 5 nr. 4 i direktiv 2007/36/EF, jf. forskriftshjemmelen i § 5-11 b nr. 3, regler med frister for når dokumentene skal være tilgjengelige på internett, se punkt 3.6. I tilfeller der det gjelder én frist etter forskriften

som gjennomfører direktivet artikkel 5 nr. 4, og én frist etter allmennaksjelovens regler om utsendelse av dokumenter, må dokumentene gjøres tilgjengelige på selskapets internett-sider i henhold til den tidligste av de to fristene.

Bestemmelsen gir de aksjeeierne som ønsker det, rett til å få dokumentene tilsendt vederlagsfritt. Etter § 18-5 kan dokumentene sendes elektronisk bare dersom aksjeeieren uttrykkelig har godtatt det. Det betyr at de aksjeeierne som ønsker det, har rett til å få dokumentene tilsendt i posten.

Til § 5-11 b

Lovforslaget § 5-11 b gir enkelte særlige regler om innkalling til generalforsamling og om informasjon til aksjeeierne i forbindelse med generalforsamlingen for børsnoterte selskaper. Bestemmelsen i nr. 1 gjør unntak fra den alminnelige innkallingsfristen i § 5-10 annet ledd første punktum. For øvrig kommer særreglene i tillegg til de alminnelige reglene i avsnitt III.

Innkallingsfristen etter nr. 1 gjennomfører direktiv 2007/36/EF artikkel 5 nr. 1, se punkt 3.3.

Etter nr. 2 skal innkallingen i børsnoterte selskaper oppfylle visse tilleggskrav til informasjon som følger av direktivet artikkel 5 nr. 3, jf. punkt 3.5. Det foreslås at disse kravene tas inn i en forskrift. Se punkt 3.1.4 om begrunnelse for dette.

Nr. 3 krever at selskapene skal legge ut informasjon om generalforsamlingen på selskapets internett-sider, se direktivet artikkel 5 nr. 4 og artikkel 14. nr. 2 og punkt 3.6 og 3.16. Også disse reglene foreslås det at tas inn i en forskrift, jf. punkt 3.1.4.

Til § 5-16

I et nytt *annet punktum* i § 5-16 *annet ledd* foreslås en regel som gjennomfører artikkel 14 nr. 1 første ledd i direktiv 2007/36/EF. Se punkt 3.16. Endringen innebærer en presisering av det som allerede antas å følge av gjeldende rett.

Til § 7-4

I et nytt tredje punktum i § 7-4 foreslås en særregel for selskaper som er omfattet av direktiv 2007/36/EF, det vil si *noterte* selskaper. For disse selskapene skal revisjonsberetningen etter forslaget være styret i hende 22 dager før generalforsamlingen. Se punkt 3.6.

Til § 13-12

Forslaget må ses på bakgrunn av de forenklinger som er foreslått for utsendelse av dokumenter til aksjeeierne i forbindelse med generalforsamlingen, jf. lovforslaget § 5-11 a og punkt 4. § 5-11 a vil ikke gjelde for dokumenter som skal sendes ut etter § 13-12 annet ledd, siden denne bestemmelsen gjelder tilfeller der fusjonsbeslutningen i det overtakende selskapet skal treffes av styret, og ikke av generalforsamlingen. § 13-12 annet ledd går ut på at aksjeeierne likevel skal ha fusjonsdokumentene tilsendt slik at de kan kreve generalforsamlingsbehandling etter § 13-5 annet ledd. De hensyn som taler for forenkling av reglene om utsendelse av dokumenter forut for generalforsamlingen, slår til også her. Det kan dreie seg om store dokumenter, og departementet foreslår at det skal være tilstrekkelig at dokumentene gjøres tilgjengelige på selskapets internettsider, men aksjeeierne må da få et skriftlig varsel. Bestemmelsen får anvendelse for selskaper med vedtektsbestemmelse som nevnt i § 5-11 a. Det vil si at det ikke er nødvendig at vedtektene spesielt nevner utsendelse etter § 13-12 annet ledd for at selskapet skal ha adgang til å unnlate å sende dokumentene til aksjeeierne. Setter vedtektene begrensninger eller vilkår for å unnlate utsendelse etter § 5-11 a, vil det bero på en tolkning av vedtektene hvordan dette skal forstås i relasjon til § 13-12 annet ledd.

6.3 Merknader til endringene i forsikringsavtaleloven

I forsikringsavtaleloven foreslås en mindre endring i § 8-1 og § 18-1, begge femte ledd, ved at henvisningen der til annet ledd endres til fjerde ledd. Ved lov 27. juni 2008 nr. 65 om endringer lov 16. juni 1989 nr. 69 om forsikringsavtaler ble §§ 8-1 og 18-1 endret slik at det som tidligere var annet ledd, ble fjerde ledd. Ved en inkurie ble imidlertid henvisningen ikke endret tilsvarende. Den foreslåtte endringen retter opp denne inkurien.

6.4 Merknader til endringene i verdipapirhandellden

Til § 5-9

I verdipapirhandellden § 5-9 tredje ledd foreslås for det første en presisering av at det er et skjema for fullmakt til å stemme, og ikke fullmakt til å stemme, som skal vedlegges innkallingen. Videre foreslås en innholdsmessig forenkling ved at det ikke

skal være nødvendig å legge skjemaet ved innkallingen dersom skjemaet gjøres tilgjengelig for aksjeeierne på selskapets internettsider, og aksjeeierne får de nødvendige opplysningene om dette i innkallingen. Se punkt 3.6.

Til § 6-17

Første punktum i forslaget til et nytt sjette ledd i verdipapirhandellden § 6-17 gjennomfører reglene i direktiv 2007/36/EF artikkel 5 nr. 1 første ledd om fristen for innkalling til generalforsamling i tilfelle der en kortere frist følger av artikkel 9 nr. 4 og artikkel 11 nr. 4 i direktiv 2004/25/EF om overtakelsestilbud. Se punkt 3.3.

I høringen har *Den Norske Advokatforening* og *advokatfirmaet Wikborg, Rein & Co* bedt om at departementet vurderer om henvisningen i lovforslaget § 6-17 sjette ledd til en vedtektsfestet frist bør presiseres, slik at det vises til en lengre frist «for beslutning av slike tiltak», se punkt 3.3.4. Departementet er enig i at en slik presisering i utgangspunktet kan være klargjørende. Når det gjelder direktiv 2004/25/EF artikkel 11 nr. 4, synes det imidlertid ikke å være adgang til å vedtektsfeste en lengre frist, fordi tilbudsgiveren her skal ha rett til å innkalle til generalforsamling på kort varsel, likevel ikke mindre enn to uker. Artikkel 9 nr. 4 går derimot ut på at medlemstatene kan vedta regler som gjør det mulig å innkalle til generalforsamling på kort varsel, likevel minst to uker. Departementet foreslår derfor en slik ordning bare når det gjelder fristen etter verdipapirhandellden § 6-17 tredje ledd, men ikke når det gjelder fristen etter fjerde ledd.

6.5 Merknader til regler om ikraftsetting og overgangsregler

Det foreslås at loven settes i kraft fra den tid Kongen bestemmer.

For noterte selskaper må reglene settes i kraft fra det tidspunkt direktiv 2007/36/EF trer i kraft, det vil si 3. august 2009. For andre selskaper (unoterte allmennaksjeselskaper og aksjeselskaper) vil det være mulig å bestemme en senere ikrafttredelsesdato. Departementet kan imidlertid ikke se at det vil være behov for å utsette ikrafttredelsen for disse selskapene, som med lovforslaget får mulighet for forenklinger når det gjelder utsendelse av dokumenter til generalforsamlingen. Departementet vil derfor legge opp til at loven trer i kraft samtidig for både noterte og unoterte selskaper.

Justis- og politidepartementet

t i l r å r:

At Deres Majestet godkjenner og skriver under et framlagt forslag til proposisjon til Stortinget om lov om endringer i aksjeloven og allmennaksjeloven mv. (gjennomføring av aksjonærrettighetsdirektivet i norsk rett mv.).

Vi HARALD, Norges Konge,

s t a d f e s t e r:

Stortinget blir bedt om å gjøre vedtak til lov om endringer i aksjeloven og allmennaksjeloven mv. (gjennomføring av aksjonærrettighetsdirektivet i norsk rett mv.) i samsvar med et vedlagt forslag.

Forslag

til lov om endringer i aksjeloven og allmennaksjeloven mv. (gjennomføring av aksjonærrettighetsdirektivet i norsk rett mv.)

I

I lov 13. juni 1997 nr. 44 om aksjeselskaper gjøres følgende endringer:

§ 5-2 annet ledd nytt femte punktum skal lyde:
Første og annet punktum gjelder tilsvarende for tilbakekall av fullmakten.

I kapittel 5 skal overskriften til avsnitt II lyde:
II. Generalforsamlingens møter mv.

Nåværende § 5-9 blir ny § 5-7 i kapittel 5 avsnitt II.

Nåværende § 5-7 blir ny § 5-8 i kapittel 5 avsnitt II.

I kapittel 5 skal overskriften til avsnitt III lyde:
III. Innkalling til og informasjon til aksjeeierne i forbindelse med generalforsamling

Nåværende § 5-8 blir ny § 5-9 i kapittel 5 avsnitt III.

§ 5-10 første ledd nytt tredje punktum skal lyde:
Selskapet kan ikke kreve noen form for godtgjøring for utsendelsen av innkallingen .

§ 5-10 tredje ledd første punktum skal lyde:
Innkallingen skal i et forslag til dagsorden bestemt angi de saker som skal behandles på generalforsamlingen.

§ 5-10 nytt fjerde ledd skal lyde:
(4) I selskaper med vedtektsbestemmelse som nevnt i § 5-11 a skal innkallingen opplyse om internettadressen og annen informasjon aksjeeierne må ha for å få tilgang til dokumentene på selskapets internettsider, samt informasjon om hvor aksjeeierne kan henvende seg for å få tilsendt dokumentene.

§ 5-11 skal lyde:

§ 5-11 Aksjeeiernes rett til å få saker behandlet på generalforsamlingen

En aksjeeier har rett til å få behandlet spørsmål på generalforsamlingen. *Spørsmålet skal meldes skriftlig til styret innen syv dager før fristen for innkalling til generalforsamling sammen med et forslag til beslutning eller en begrunnelse for at spørsmålet settes på dagsordenen.* Har innkallingen allerede funnet sted, skal det *foretas en ny innkalling dersom fristen for innkalling til generalforsamling ikke er ute. En aksjeeier har også rett til å fremsette forslag til beslutning.*

I kapittel 5 avsnitt III skal ny § 5-11 a lyde:
§ 5-11 a Unntak fra krav om utsendelse for dokumenter som er lagt ut på selskapets internettsider

Det kan fastsettes i vedtektene at når dokumenter som gjelder saker som skal behandles på generalforsamlingen, er gjort tilgjengelige for aksjeeierne på selskapets internettsider, gjelder ikke lovens krav om at dokumentene skal sendes til aksjeeierne. Dette gjelder også dokumenter som etter lov skal inntas i eller vedlegges innkallingen til generalforsamlingen. En aksjeeier kan likevel kreve å få tilsendt dokumenter som gjelder saker som skal behandles på generalforsamlingen. Selskapet kan ikke kreve noen form for godtgjøring for å sende dokumentene til aksjeeierne.

§ 5-16 annet ledd nytt annet punktum skal lyde:
Protokollen skal angi antallet avgitte stemmer, og hvor mange aksjer og hvilken andel av aksjekapitalen de avgitte stemmene representerer, samlet og for og mot den enkelte beslutningen, i den utstrekning dette er relevant for utfallet av avstemningen.

Nåværende annet punktum blir tredje punktum.

§ 13-12 annet ledd skal lyde:

(2) Skal beslutningen i det overtakende selskapet treffes av styret etter § 13-5, skal dokumentene sendes til aksjeeierne senest to uker før generalfor-

samlingen i hvert av de overdragende selskapene. *Har selskapet vedtektsbestemmelse som nevnt i § 5-11 a, kan dokumentene i stedet gjøres tilgjengelige for aksjeeierne på det overtakende selskapets internettsider og på selskapets forretningskontor. I så fall skal aksjeeierne innen fristen etter første punktum underrettes om at dokumentene er tilgjengelige på denne måten ved skriftlig henvendelse til hver enkelt aksjeeier. I underretningen skal aksjeeierne gjøres oppmerksom på at de kan kreve å få tilsendt dokumentene vederlagsfritt.*

II

I lov 13. juni 1997 nr. 45 om allmennaksjeselskaper gjøres følgende endringer:

§ 4-2 nytt tredje ledd skal lyde:

(3) I vedtektene kan det fastsettes at retten til å delta og stemme på generalforsamlingen bare kan utøves når ervervet er innført i aksjeeierregisteret den femte virkedagen før generalforsamlingen (registreringsdatoen).

§ 4-15 nytt femte ledd skal lyde:

(5) Det kan ikke vedtektsfestes andre begrensninger i aksjeeierens rett til å overdra aksjer i perioden fra registreringsdatoen etter § 4-2 tredje ledd og frem til generalforsamlingen enn det som gjelder ellers.

§ 5-2 annet ledd nytt femte punktum skal lyde:

Første og annet punktum gjelder tilsvarende for tilbakall av fullmakten.

I kapittel 5 skal overskriften til avsnitt II lyde:

II. Generalforsamlingens møter mv.

Nåværende § 5-9 blir ny § 5-8 i kapittel 5 avsnitt II.

I kapittel 5 avsnitt II skal ny § 5-8 a lyde:

§ 5-8 a Elektronisk deltakelse på generalforsamlingen (1) Med mindre noe annet følger av selskapets vedtekter, kan styret beslutte at aksjeeierne skal kunne delta på generalforsamlingen ved bruk av elektroniske hjelpemidler, herunder at de kan utøve sine rettigheter som aksjeeiere elektronisk.

(2) Styret kan bare treffe beslutning om adgang til elektronisk deltakelse på generalforsamlingen etter første ledd dersom det sørger for en forsvarlig avholdelse av generalforsamlingen og at det foreligger systemer som sikrer at lovens krav til generalforsamling er oppfylt. Systemene må sikre at deltakelsen og stemmegivningen kan kontrolleres på en betryggende måte,

og det må benyttes en betryggende metode for å autentisere avsenderen.

(3) Vedtektene kan fastsette nærmere krav til elektronisk deltakelse på generalforsamlingen.

I kapittel 5 avsnitt II skal ny § 5-8 b lyde:

§ 5-8 b Skriftlig stemmegivning for generalforsamlingen

Det kan fastsettes i vedtektene at aksjeeierne skal kunne avgi sin stemme skriftlig, herunder ved bruk av elektronisk kommunikasjon, i en periode før generalforsamlingen. For slik stemmegivning skal det benyttes en betryggende metode for å autentisere avsenderen. Vedtektene kan fastsette nærmere krav til slik stemmegivning.

I kapittel 5 skal overskriften til avsnitt III lyde:

III. Innkalling til og informasjon til aksjeeierne i forbindelse med generalforsamling

Nåværende § 5-8 blir ny § 5-9 i kapittel 5 avsnitt III.

§ 5-10 første ledd nytt tredje punktum skal lyde:

Selskapet kan ikke kreve noen form for godtgjøring for utsendelsen av innkallingen.

§ 5-10 tredje ledd første punktum skal lyde:

Innkallingen skal i et forslag til dagsorden bestemt angi de saker som skal behandles på generalforsamlingen.

§ 5-10 fjerde ledd skal lyde:

(4) I selskaper som åpner for elektronisk deltakelse på generalforsamlingen etter § 5-8 a eller for stemmegivning for generalforsamlingen etter § 5-8 b, skal innkallingen opplyse om fremgangsmåten for dette. I selskaper med vedtektsbestemmelse som nevnt i § 5-11 a skal innkallingen opplyse om internetadressen og annen informasjon aksjeeierne må ha for å få tilgang til dokumentene på selskapets internettsider, samt informasjon om hvor aksjeeierne kan henvende seg for å få tilsendt dokumentene. I selskaper med vedtektsbestemmelser som nevnt i § 4-2 tredje ledd skal innkallingen opplyse om registreringsdatoen og om at det bare er de som er innført i aksjeeierregisteret som aksjeeiere på registreringsdatoen, som har rett til å delta og stemme på generalforsamlingen.

Nåværende fjerde ledd blir nytt femte ledd.

§ 5-11 skal lyde:

§ 5-11 Aksjeeieres rett til å få saker behandlet på generalforsamlingen

En aksjeeier har rett til å få behandlet spørsmål på generalforsamlingen. *Spørsmålet skal meldes skriftlig til styret innen syv dager før fristen for innkalling til generalforsamling sammen med et forslag til beslutning eller en begrunnelse for at spørsmålet settes på dagsordenen.* Har innkallingen allerede funnet sted, skal det foretas en ny innkalling dersom fristen for innkalling til generalforsamling ikke er ute. En aksjeeier har også rett til å fremsette forslag til beslutning.

I kapittel 5 avsnitt III skal ny § 5-11 a lyde:

§ 5-11 a Unntak fra krav om utsendelse for dokumenter som er lagt ut på selskapets internettsider

Det kan fastsettes i vedtektene at når dokumenter som gjelder saker som skal behandles på generalforsamlingen, er gjort tilgjengelige for aksjeeierne på selskapets internettsider, gjelder ikke lovens krav om at dokumentene skal sendes til aksjeeierne. Dette gjelder også dokumenter som etter lov skal inntas i eller vedlegges innkallingen til generalforsamlingen. En aksjeeier kan likevel kreve å få tilsendt dokumenter som gjelder saker som skal behandles på generalforsamlingen. Selskapet kan ikke kreve noen form for godtgjøring for å sende dokumentene til aksjeeierne.

I kapittel 5 avsnitt III skal ny § 5-11 b lyde:

§ 5-11 b Særregler om innkalling og informasjon til aksjeeierne om generalforsamlingen for selskaper med aksjer som er opptatt til notering på regulert marked

For selskaper med aksjer som er opptatt til notering på regulert marked, jf. lov 29. juni 2007 nr. 74 om regulerte markeder § 3, som ligger i eller har virksomhet i EØS-området, gjelder følgende særregler:

1. *Innkallingsfristen etter § 5-10 annet ledd første punktum er 21 dager, om ikke vedtektene setter en lengre frist, jf. likevel verdipapirhandelloven § 6-17 sjette ledd. I selskaper der aksjeeierne kan stemme på generalforsamlingen elektronisk, jf. § 5-8 a, kan generalforsamlingen med flertall som for vedtektsendring og med virkning frem til den neste ordinære generalforsamlingen beslutte at innkalling til ekstraordinær generalforsamling skal være sendt senest to uker før møtet skal holdes.*
2. *Innkallingen skal i tillegg til kravene etter § 5-10 oppfylle kravene etter forskrift fastsatt av Kongen til gjennomføring av direktiv 2007/36/EF artikkel 5 nr. 3.*

3. *Informasjon og skjemaer som gjelder generalforsamlingen, skal være tilgjengelig for aksjeeierne på selskapets internettsider etter regler i forskrift fastsatt av Kongen til gjennomføring av direktiv 2007/36/EF artikkel 5 nr. 4 og artikkel 14 nr. 2.*

§ 5-16 annet ledd nytt annet punktum skal lyde:

Protokollen skal angi antallet avgitte stemmer, og hvor mange aksjer og hvilken andel av aksjekapitalen de avgitte stemmene representerer, samlet og for og mot den enkelte beslutningen, i den utstrekning dette er relevant for utfallet av avstemningen.

Nåværende annet punktum blir tredje punktum.

§ 7-4 første ledd nytt tredje punktum skal lyde:

I selskaper som nevnt i § 5-11 b skal revisjonsberetningen være styret i hende senest 22 dager før generalforsamlingen.

§ 13-12 annet ledd skal lyde:

(2) *Skal beslutningen i det overtakende selskapet treffes av styret etter § 13-5, skal dokumentene sendes til aksjeeierne senest en måned før generalforsamlingen i hvert av de overdragende selskapene. Har selskapet vedtektsbestemmelse som nevnt i § 5-11 a, kan dokumentene i stedet gjøres tilgjengelige for aksjeeierne på det overtakende selskapets internettsider og på selskapets forretningskontor. I så fall skal aksjeeierne innen fristen etter første punktum underrettes om at dokumentene er tilgjengelige på denne måten ved skriftlig henvendelse til hver enkelt aksjeeier. I underretningen skal aksjeeierne gjøres oppmerksom på at de kan kreve å få tilsendt dokumentene vederlagsfritt.*

III

I lov 16. juni 1989 nr. 69 om forsikringsavtaler gjøres følgende endringer.

§ 8-1 femte ledd skal lyde:

I tilfeller som nevnt i fjerde ledd kan selskapet si opp enhver forsikringsavtale det har med sikrede med en ukes varsel. § 3-7 annet ledd første, annet og fjerde punktum gjelder tilsvarende.

§ 18-1 femte ledd skal lyde:

I tilfeller som nevnt i fjerde ledd kan selskapet si opp enhver forsikringsavtale det har med vedkommende med en ukes varsel. § 12-4 tredje ledd første, annet og fjerde punktum gjelder tilsvarende.

IV

I lov 29. juni 2007 nr. 75 om verdipapirhandel gjøres følgende endringer.

§ 5-9 tredje ledd skal lyde:

(3) Aksjeutsteder skal i innkallingen vedlegge *et skjema for fullmakt til å stemme, med mindre et slikt skjema er tilgjengelig for aksjeeierne på selskapets internettsider og innkallingen inneholder den informasjonen aksjeeierne trenger for å få tilgang til dokumentene, herunder internettdressen.*

§ 6-17 nytt sjettede ledd skal lyde:

(6) *Innkalling til generalforsamling for beslutning av*

vedtektsfestede tiltak som nevnt i tredje og fjerde ledd kan, uten hensyn til fristen for innkalling til generalforsamling etter allmennaksjeloven § 5-11 b nr. 1, sendes aksjeeierne senest to uker før møtet skal holdes. Vedtektene kan sette en lengre frist for innkalling til generalforsamling for beslutning av vedtak som nevnt i fjerde ledd.

VI

1. Loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer. Lovens del III trer likevel i kraft straks.
2. Kongen kan gi forskrift om overgangsregler.

Vedlegg 1

Europaparlaments- og rådsdirektiv 2007/36/EF av 11. juli 2007 om utøvelsen av visse rettigheter for aksjeeiere i børsnoterte selskaper

EUROPAPARLAMENTET OG RÅDET FOR DEN EUROPEISKE UNION HAR –

under henvisning til traktaten om opprettelse av Det europeiske fellesskap, særlig artikkel 44 og 95, under henvisning til forslag fra Kommisjonen, under henvisning til uttalelse fra Den økonomiske og sosiale komité¹, etter framgangsmåten fastsatt i traktatens artikkel 251² og ut fra følgende betraktninger:

1. I sin melding av 21. mai 2003 til Rådet og Europaparlamentet «Om modernisering av selskapsretten og en mer effektiv bedriftsstyring i Den europeiske union – en handlingsplan» påpekte Kommisjonen at det bør tas nye skreddersydde initiativer med henblikk på å styrke aksjeeiernes rettigheter i børsnoterte selskaper, og at problemer med avstemning over landegrensene bør løses omgående.
2. I sin resolusjon av 21. april 2004³ ga Europaparlamentet sin støtte til Kommisjonens formål om å styrke aksjeeiernes rettigheter, særlig gjennom utvidede regler om åpenhet, stemmerett ved fullmakt, muligheten til å delta på generalforsamlinger via elektroniske hjelpemidler og sikring av utøvelsen av stemmeretten over landegrensene.
3. Aksjeeiere som har stemmerett bør kunne utøve disse rettighetene, ettersom de gjenspeiles i den prisen som skal betales ved ervervelsen av aksjene. Dessuten er effektiv aksjeeierkontroll en forutsetning for god bedriftsstyring og bør derfor forenkles og oppmuntres. Det bør derfor vedtas tiltak for å tilnærme medlemsstatenes lover i den henseende. Hindringer som får aksjeeiere til å avholde seg fra å stemme, f.eks. at det ved utøvelsen av stemmeretten stilles krav om at aksjene sperres i et visst tidsrom før generalforsamlingen, bør fjernes. Dette direktiv berører imidlertid ikke Fellesskapets eksisterende

regelverk for andeler som er utstedt av foretak for kollektiv investering eller for andeler som er overtatt eller avhendet i slike og foretak.

4. Fellesskapets eksisterende regelverk er ikke tilstrekkelig til å nå dette mål. I europaparlaments- og rådsdirektiv 2001/34/EF av 28. mai 2001 om vilkår for opptak av verdipapirer til offisiell notering på en fondsbørs og opplysninger som skal offentliggjøres om disse verdipapirene⁴ legges det vekt på de opplysningene som utstedere må gi til markedet og omhandler dermed ikke selve framgangsmåten for aksjeeiernes stemmeavgivning. Ved europaparlaments- og rådsdirektiv 2004/109/EF av 15. desember 2004 om harmonisering av krav til åpenhet med hensyn til opplysninger om utstedere av verdipapirer som er opptatt til notering på et regulert marked, og om endring av direktiv 2001/34/EF⁵ pålegges utstedere en forpliktelse til å stille til rådighet visse opplysninger og dokumenter som berører generalforsamlingen, men disse opplysningene og dokumentene skal stilles til rådighet i utstederens medlemsstat. Det bør derfor innføres visse minimumsstandarder med henblikk på å verne investorene og fremme en smidig og effektiv utøvelse av aksjeeiernes rettigheter knyttet til aksjer med stemmerett. Når det gjelder andre rettigheter enn stemmeretten, kan medlemsstatene utvide anvendelsen av disse minimumsstandardene til også å omfatte aksjer uten stemmerett, så vidt disse aksjene ikke omfattes av slike standarder allerede.
5. Betydelige andeler av aksjer i børsnoterte selskaper innehas av aksjeeiere som ikke bor i den medlemsstaten der selskapet har sitt forretningskontor. Aksjeeiere som er bosatt i en annen stat bør kunne utøve sine rettigheter i forbindelse med generalforsamlingen like enkelt som aksjeeiere som er bosatt i den medlemsstaten der selskapet har sitt forretningskontor.

¹ EUT C 318 av 23.12.2006, s. 42.

² Europaparlamentsuttalelse av 15. februar 2007 (ennå ikke offentliggjort i EUT) og rådsbeslutning av 12. juni 2007.

³ EUT C 104 E av 30.4.2004, s. 714.

⁴ EFT L 184 av 6.7.2001, s. 1. Direktivet sist endret ved direktiv 2005/1/EF (EUT L 79 av 24.3.2005, s. 9).

⁵ EUT L 390 av 31.12.2004, s. 38.

- Dette krever fjerning av de eksisterende hindringene for aksjeeiere som er bosatt i en annen stat i å få opplysninger som berører generalforsamlingen og i utøvelsen av stemmeretten uten å være fysisk til stede på generalforsamlingen. Fjerning av disse hindringene bør også gagne aksjeeiere som er bosatt i medlemsstaten, som ikke deltar eller som ikke kan delta på generalforsamlingen.
6. Aksjeeiere bør kunne avgi stemmer på informert grunnlag på eller før generalforsamlingen, uansett hvor de er bosatt. Alle aksjeeiere bør ha tilstrekkelig tid til å ta stilling til de dokumentene som skal legges fram på generalforsamlingen og til å beslutte hvordan de vil stemme med sine aksjer. For dette formål bør det innkalles til generalforsamlingen i god tid, og aksjeeierne bør få alle de opplysningene som skal legges fram på generalforsamlingen. De mulighetene som moderne teknologi tilbyr for å gjøre opplysninger tilgjengelige øyeblikkelig, bør utnyttes. I dette direktiv forutsettes det at børsnoterte selskaper allerede har en hjemmeside.
  7. Aksjeeiere bør i prinsippet ha muligheten til å føre opp punkter på generalforsamlingens dagsorden og legge fram utkast til beslutninger om punkter på dagsorden. Med forbehold om ulike tidsrammer og regler som for øyeblikket anvendes i Fellesskapet, bør utøvelsen av disse rettighetene omfattes av to grunnleggende regler, nemlig at terskelen som gjelder for utøvelsen av disse rettighetene ikke bør overstige 5 % av selskapets aksjekapital, og at alle aksjeeiere under alle omstendigheter bør få den endelige versjonen av dagsordenen i tide til å kunne forberede seg til diskusjonen og avstemningen om hvert punkt på dagsordenen.
  8. Alle aksjeeiere bør i prinsippet ha mulighet til å stille spørsmål knyttet til punktene på generalforsamlingens dagsorden, og få dem besvart, mens reglene om hvordan og når spørsmålene kan stilles og besvares bør fastsettes av medlemsstatene.
  9. Foretak bør ikke møte rettslige hindringer dersom de tilbyr sine aksjeeiere muligheten til elektronisk deltaking på generalforsamlingen. Stemmegivning per brev eller elektronisk uten personlig deltaking på generalforsamlingen bør ikke omfattes av andre begrensninger enn de som er nødvendige for å fastslå identitet og for sikker elektronisk kommunikasjon. Dette bør imidlertid ikke hindre medlemsstatene i å vedta regler for å sikre at resultatene av avstemningen under alle omstendigheter gjenspeiler aksjeeiernes hensikter, herunder regler for situasjoner der nye omstendigheter oppstår eller avdekkes etter at en aksjeeier har avgitt sin stemme per brev eller elektronisk.
  10. God bedriftsstyring krever en smidig og effektiv framgangsmåte for stemmegivning ved fullmakt. Eksisterende begrensninger og hindringer som gjør det tungvint og kostbart å stemme ved fullmakt, bør derfor fjernes. Men god bedriftsstyring krever også hensiktsmessige sikkerhetstiltak mot et mulig misbruk av stemmer avgitt ved fullmakt. Fullmaktsinnehaveren bør derfor være forpliktet til å følge de instruksene vedkommende har fått av aksjeeieren, og medlemsstatene bør ha mulighet til å innføre hensiktsmessige tiltak for å sikre at fullmaktsinnehaveren ikke har andre interesser enn aksjeeierens, uavhengig av årsaken til at interessekonflikten har oppstått. Tiltak mot mulig misbruk kan særlig omfatte ordninger som medlemsstatene kan innføre for å regulere virksomheten til personer som aktivt samler inn fullmakter eller faktisk har samlet inn flere enn et visst, stort antall fullmakter, særlig for å sikre en tilstrekkelig grad av pålitelighet og åpenhet. I henhold til dette direktiv har aksjeeiere ubegrenset rett til å utpeke slike personer til fullmaktsinnehavere for i aksjeeiernes navn å delta på og stemme ved generalforsamlinger. Dette direktiv berører imidlertid ikke eventuelle regler eller sanksjoner som medlemsstatene kan pålegge slike personer når stemmer er avgitt gjennom ikke godkjent bruk av innsamlede fullmakter. Ved dette direktiv påføres foretak heller ikke noen forpliktelse til å kontrollere at fullmaktsinnehaverne stemmer i samsvar med instruksene fra aksjeeierne som har utpekt dem.
  11. Når finansielle mellommenn er involvert, er effektiviteten ved avstemning etter instruks i stor grad avhengig av hvor effektiv kjeden av mellommenn er, ettersom investorer ofte ikke kan utøve den stemmeretten som er knyttet til aksjene deres uten samarbeid mellom alle mellommenn i kjeden, som ikke nødvendigvis har en økonomisk interesse i aksjene. For å gjøre det mulig for investoren å utøve stemmeretten på tvers av landegrensene, er det derfor nødvendig at mellommennene gjør det lettere å utøve stemmeretten. Kommisjonen bør behandle dette spørsmålet nærmere i en rekommendasjon, for å sikre at investorer har tilgang til effektive avstemningstjenester og at stemmeretten utøves i samsvar med instruksene fra disse investorene.
  12. Tidspunktet for underretning til administrasjons-, ledelses- eller kontrollorgan samt til of-

fentligheten om forhåndsstemmer til generalforsamlingen som er avgitt elektronisk eller per brev er et viktig bedriftsstyrings spørsmål, men kan fastsettes av medlemsstatene.

13. Avstemningsresultatene bør fastsettes ved metoder som gjenspeiler aksjeeiernes stemmehensikter, og de bør offentliggjøres etter generalforsamlingen, i hvert fall på foretakets hjemmeside.
14. Ettersom målsettingen med dette direktiv, nemlig å gjøre det mulig for aksjeeierne å utøve sine rettigheter effektivt i Fellesskapet, ikke i tilstrekkelig grad kan nås av medlemsstatene på grunnlag av Fellesskapets eksisterende regelverk og derfor på grunn av tiltakenes omfang og virkninger bedre kan nås på fellesskapsplan, kan Fellesskapet treffe tiltak i samsvar med nærhetsprinsippet som fastsatt i traktatens artikkel 5. I samsvar med forholdsmessighetsprinsippet fastsatt i nevnte artikkel går dette direktiv ikke lenger enn det som er nødvendig for å nå dette mål.
15. I samsvar med nr. 34 i den tverrinstitusjonelle avtalen om bedre regelverksutforming⁶ bør medlemsstatene oppfordres til, for eget formål og i Fellesskapets interesse, å utarbeide og offentliggjøre egne tabeller, som så langt det er mulig viser sammenhengen mellom dette direktiv og innarbeidingstiltakene.

VEDTATT DETTE DIREKTIV:

Kapittel I

Alminnelige bestemmelser

Artikkel 1

Formål og virkeområde

1. I dette direktiv fastsettes krav i forbindelse med utøvelsen av visse av aksjeeiernes rettigheter knyttet til aksjer med stemmerett i forbindelse med generalforsamlinger i foretak som har sitt forretningskontor i en medlemsstat og hvis aksjer er opptatt til notering i et regulert marked som ligger i eller har virksomhet i en medlemsstat.
2. Den medlemsstaten som er kompetent til å regulere forhold som omfattes av dette direktiv, skal være den medlemsstaten der selskapet har sitt forretningskontor, og henvisninger til «gjeldende lovgivning» er henvisninger til den medlemsstatens lovgivning.

3. Medlemsstatene kan unnta følgende typer foretak fra dette direktiv:

- a) Foretak for kollektiv investering i henhold til artikkel 1 nr. 2 i rådsdirektiv 85/611/EØF av 20. desember 1985 om samordning av lover og forskrifter om visse foretak for kollektiv investering i verdipapirer (UCITS-fond)⁷.
- b) Foretak hvis eneste formål er kollektiv investering av kapital fra allmennheten, og som driver etter prinsippet om risikospredning og ikke søker å oppnå juridisk eller styringsmessig kontroll over noen av utstederne av deres underliggende investeringer, forutsatt at disse foretakene for kollektiv investering er godkjent av og underlagt tilsyn av vedkommende myndigheter, og at de har en depositar som utøver funksjoner tilsvarende dem i direktiv 85/611/EØF.
- c) Samvirker.

Artikkel 2

Definisjoner

I dette direktiv menes med:

- a) «regulert marked» et marked som definert i artikkel 4 nr. 1 underpunkt 14) i europaparlaments- og rådsdirektiv 2004/39/EF av 21. april 2004 om markeder for finansielle instrumenter⁸,
- b) «aksjeeier» en fysisk eller juridisk person som i henhold til gjeldende lovgivning anerkjennes som aksjeeier,
- c) «fullmakt» en aksjeeiers bemyndigelse av en fysisk eller juridisk person til å utøve visse av eller alle denne aksjeeierens rettigheter på generalforsamlingen i aksjeeierens navn.

Artikkel 3

Ytterligere nasjonale tiltak

Dette direktiv skal ikke hindre medlemsstater i å pålegge foretak ytterligere forpliktelser eller på annen måte treffe tiltak for å gjøre det lettere for aksjeeiere å utøve rettighetene omhandlet i dette direktiv.

⁶ EUT C 321 av 31.12.2003, s. 1.

⁷ EFT L 375 av 31.12.1985, s. 3.

⁸ EUT L 145 av 30.04.2004, s. 1.

Kapittel II

Generalforsamling

Artikkel 4

Lik behandling av aksjeeiere

Foretaket skal sikre lik behandling av alle aksjeeiere som er i samme stilling når det gjelder deltagelse på og utøvelsen av stemmerettene på generalforsamlingen.

Artikkel 5

Opplysninger før generalforsamlingen

1. Medlemsstatene skal med forbehold om artikkel 9 nr. 4 og artikkel 11 nr. 4 i europaparlaments- og rådsdirektiv 2004/25/EF av 21. april 2004 om overtakelsestilbud⁹ sikre at foretaket senest den 21. dag før dagen for generalforsamlingen sender ut innkallingen til generalforsamlingen på en av måtene som angis i nr. 2 i denne artikkel.

Medlemsstatene kan fastsette at generalforsamlingen, dersom foretaket tilbyr aksjeeierne muligheten til å stemme elektronisk på en måte som er tilgjengelig for alle aksjeeiere, kan beslutte at foretaket senest den 14. dag før dagen for generalforsamlingen skal sende ut innkallingen til en generalforsamling, som ikke er en årlig generalforsamling, på en av måtene som angis i nr. 2 i denne artikkel. En slik beslutning skal tas med et flertall på minst to tredeler av stemmene som er knyttet til aksjene eller den tegnede kapitalen som er representert, og er ikke gyldig lenger enn fram til neste årlige generalforsamling.

Medlemsstatene trenger ikke å anvende minimumsperiodene nevnt i første og annet ledd når det gjelder den andre eller påfølgende innkallingen til en generalforsamling som sendes ut på grunn av manglende beslutningsdyktighet på den første generalforsamlingen, forutsatt at denne artikkel er etterfulgt i den første innkallingen og at det ikke er tilføyd et nytt punkt på dagsordenen, og at det er minst ti dager mellom den endelige innkallingen og datoen for generalforsamlingen.

2. Med forbehold om ytterligere krav til innkalling eller offentliggjøring fastsatt av vedkommende myndighet som definert i artikkel 1 nr. 2 skal foretaket pålegges å sende ut innkallingen nevnt i nr. 1 i denne artikkel på en måte som sikrer

rask tilgang til den på et ikke-diskriminerende grunnlag. Medlemsstaten skal kreve at foretaket bruker medier som man med rimelighet kan forvente vil spre opplysninger effektivt til offentligheten i hele Fellesskapet. Medlemsstaten kan ikke kreve at bare medier hvis operatører er etablert på dens territorium, benyttes.

Medlemsstaten trenger ikke å anvende første ledd på foretak hvis aksjeeieres navn og adresser framgår av et aktuelt register over aksjeeiere, forutsatt at foretaket er forpliktet til å sende ut innkallingen til hver enkelt av de registrerte aksjeeierne.

Foretaket kan uansett ikke avkreve noen særskilt avgift for utsendelsen av innkallingen på foreskrevet måte.

3. Innkallingen nevnt i nr. 1 skal minst:

a) angi nøyaktig når og hvor generalforsamlingen vil finne sted samt inneholde den foreslåtte dagsordenen for generalforsamlingen, b) inneholde en tydelig og nøyaktig beskrivelse av framgangsmåtene som aksjeeierne må følge for å kunne delta og avgi sin stemme på generalforsamlingen. Dette omfatter opplysninger om:

i. aksjeeiernes rettigheter i henhold til artikkel 6, i den grad disse rettighetene kan utøves etter at innkallingen er sendt ut, og i henhold til artikkel 9, samt fristene for når disse rettighetene kan utøves. Innkallingen kan begrenses til å omfatte bare fristene for når disse rettighetene kan utøves, forutsatt at den inneholder en henvisning til nærmere opplysninger om disse rettighetene på foretakets hjemmeside,

ii. framgangsmåten for å avgi stemme ved fullmakt, særlig hvilke skjemaer som da skal benyttes og under hvilke omstendigheter foretaket er villig til å godta elektroniske meldinger om utpeking av fullmaktsinnehavere og,

iii. eventuelt, framgangsmåtene for å avgi stemmer per brev eller elektronisk,

c) eventuelt angi registreringsdatoen som definert i artikkel 7 nr. 2, og forklare at bare de som er aksjeeiere den datoen skal ha rett til å delta og stemme på generalforsamlingen,

d) angi hvor og hvordan man kan finne den fullstendige teksten til dokumentene og utkastene til beslutninger omhandlet i nr. 4 bokstav c) og d),

e) oppgi adressen til nettstedet der opplysningene nevnt i nr. 4 vil bli gjort tilgjengelig.

⁹ EUT L 142 av 30.04.2004, s. 12.

4. Medlemsstatene skal sikre at foretaket i et forløpende tidsrom som starter senest den 21. dag før dagen for generalforsamlingen og løper fram til og med dagen for generalforsamlingen, gjør følgende opplysninger tilgjengelig på hjemmesiden for sine aksjeeiere:

- a) Innkallingen omhandlet i nr. 1.
- b) Det samlede antallet aksjer og stemmeretter på datoen for innkallingen (herunder det samlede antallet for hver aksjeklasse der foretakets kapital er inndelt i to eller flere aksjeklasser).
- c) Dokumentene som skal legges fram på generalforsamlingen.
- d) Et utkast til beslutning eller, når det ikke er foreslått noen beslutning for vedtakelse, en uttalelse fra vedkommende myndighet i foretaket, som skal utpekes gjennom gjeldende lovgivning, om hvert punkt på den foreslåtte dagsordenen for generalforsamlingen. Dessuten skal utkast til beslutninger som aksjeeiere har lagt fram, så snart som praktisk mulig etter at foretaket har mottatt dem legges ut på hjemmesiden.
- e) Eventuelle skjemaer som skal brukes for å stemme ved fullmakt og for å stemme per brev, med mindre disse skjemaene er sendt direkte til hver enkelt aksjeeier.

Dersom skjemaene nevnt i bokstav e) av tekniske årsaker ikke kan gjøres tilgjengelige på hjemmesiden, skal foretaket på sin hjemmeside angi hvordan man kan få tak i skjemaene i papirform. Foretaket skal i så fall være forpliktet til å sende skjemaene kostnadsfritt per post til alle aksjeeiere som anmoder om det.

Dersom innkallingen til generalforsamlingen i samsvar med artikkel 9 nr. 4 eller artikkel 11 nr. 4 i direktiv 2004/25/EF, eller i samsvar med nr. 1 annet ledd i denne artikkel, sendes ut senere enn den 21. dag før generalforsamlingen, skal tidsrommet fastsatt i dette nummer forkortes tilsvarende.

Artikkel 6

Rett til å føye til punkter på generalforsamlingens dagsorden og legge fram utkast til beslutninger

1. Medlemsstatene skal sikre at aksjeeiere, enkeltvis eller sammen,
  - a) har rett til å føye til punkter på generalforsamlingens dagsorden, forutsatt at hvert enkelt punkt ledsages av en begrunnelse eller et utkast til beslutning som skal vedtas på generalforsamlingen, og

b) har rett til å legge fram utkast til beslutninger om punkter som er oppført eller skal føres opp på generalforsamlingens dagsorden.

Medlemsstatene kan fastsette at retten nevnt i bokstav a) kan utøves bare i forbindelse med den årlige generalforsamlingen, forutsatt at aksjeeiere, alene eller sammen, har rett til å innkalle til, eller kreve at foretaket innkaller til, en generalforsamling som ikke er en årlig generalforsamling, med en dagsorden som omfatter minst alle de punktene som disse aksjeeierne har anmodet om.

Medlemsstatene kan fastsette at disse rettighetene skal utøves skriftlig (per post eller elektronisk).

2. Dersom en av rettighetene nevnt i nr. 1 omfattes av det vilkår at den berørte aksjeeier eller de berørte aksjeeiere innehar en minste andel i foretaket, skal en slik minste andel ikke overstige 5 % av aksjekapitalen.
3. Hver medlemsstat skal fastsette én frist i form av et bestemt antall dager før generalforsamlingen eller innkallingen, innen hvilken aksjeeiere kan utøve retten nevnt i nr. 1 bokstav a). Hver medlemsstat kan på samme måte fastsette en frist for utøvelsen av retten nevnt i nr. 1 bokstav b).
4. Medlemsstatene skal sikre at foretaket, dersom utøvelsen av retten omhandlet i nr. 1 bokstav a) innebærer en endring av generalforsamlingens dagsorden som allerede er oversendt aksjeeierne, skal gjøre den reviderte dagsordenen tilgjengelig på samme måte som den forrige dagsordenen innen den gjeldende registreringsdatoen som definert i artikkel 7 nr. 2 eller, dersom ingen registreringsdato anvendes, tilstrekkelig i forkant av datoen for generalforsamlingen til at andre aksjeeiere kan utpeke en fullmaktsinnehaver eller ev. stemme per brev.

Artikkel 7

Krav ved deltaking og stemmegivning på generalforsamlingen

1. Medlemsstatene skal påse at
  - a) en aksjeeiers rett til å delta på en generalforsamling og avgi stemme i tilknytning til sine aksjer ikke omfattes av noe krav om at vedkommendes aksjer skal deponeres hos eller overføres til en fysisk eller juridisk person eller registreres i denne personens navn før generalforsamlingen, og
  - b) en aksjeeiers rett til å selge eller på annen måte overdra sine aksjer i tidsrommet fra re-

gistreringsdatoen, som definert i nr. 2, til den generalforsamlingen datoen gjelder, ikke omfattes av begrensninger som den ellers ikke omfattes av.

2. Medlemsstatene skal fastsette at en aksjeeiers rett til å delta på en generalforsamling og stemme i tilknytning til sine aksjer, skal fastsettes i forhold til de aksjene denne aksjeeieren innehar på en bestemt dato før generalforsamlingen (registreringsdatoen).

Medlemsstatene trenger ikke å anvende første ledd på foretak hvis aksjeeieres navn og adresser på dagen for generalforsamlingen framgår av et aktuelt register over aksjeeiere.

3. Hver medlemsstat skal sikre at én bestemt registreringsdato gjelder for alle foretak. En medlemsstat kan imidlertid fastsette én registreringsdato for foretak som har utstedt ihendehaveraksjer og en annen registreringsdato for foretak som utstedt aksjer på navn, forutsatt at én enkelt registreringsdato gjelder for hvert foretak som har utstedt begge typer av aksjer. Registreringsdatoen skal være høyst 30 dager før datoen for den generalforsamlingen den gjelder for. Ved anvendelsen av denne bestemmelsen og artikkel 5 nr. 1 skal hver medlemsstat sikre at det går minst åtte dager mellom den seneste tillatte datoen for innkallingen til generalforsamlingen og registreringsdatoen. Ved beregning av antall dager skal disse to datoene ikke medregnes. I tilfeller nevnt i artikkel 5 nr. 1 tredje ledd kan imidlertid en medlemsstat kreve at det går minst seks dager mellom den seneste tillatte datoen for den andre eller påfølgende innkallingen til generalforsamlingen og registreringsdatoen. Ved beregning av antall dager skal disse to datoene ikke medregnes.
4. Bevis for en aksjeeiers egnethet kan bare omfatte krav som er nødvendige for å fastslå aksjeeieres identitet og bare i den grad de står i forhold til å nå dette mål.

Artikkel 8

Elektronisk deltaking på generalforsamlingen

1. Medlemsstatene skal tillate foretak å tilby sine aksjeeiere enhver form for elektronisk deltaking på generalforsamlingen, særlig en av eller alle følgende former for deltaking:
  - a) Sanntidsoverføring av generalforsamlingen.
  - b) Sanntids toveiskommunikasjon slik at aksjeeierne kan henvende seg til generalforsamlingen fra et annet sted.

c) En ordning for å avgi stemmer, enten før eller på generalforsamlingen, uten å måtte utpeke en fullmaktsinnehaver som er fysisk til stede på generalforsamlingen.

2. Anvendelsen av elektroniske hjelpemidler for at aksjeeiere skal kunne delta på generalforsamlinger, kan bare omfattes av krav og begrensninger som er nødvendige for å fastslå aksjeeieres identitet og for sikker elektronisk kommunikasjon, og bare i den grad de står i forhold til å nå disse mål.

Dette berører ikke de lovbestemmelser som medlemsstatene har vedtatt eller måtte vedta om beslutningsprosessen i foretaket i forbindelse med innføringen eller gjennomføringen av en eller annen form for elektronisk deltaking.

Artikkel 9

Rett til å stille spørsmål

1. Alle aksjeeiere skal ha rett til å stille spørsmål om punktene på generalforsamlingens dagsorden. Foretaket skal besvare spørsmålene som aksjeeierne stiller.
2. Retten til å stille spørsmål og forpliktelsen til å svare er omfattet av tiltakene som medlemsstatene kan treffe, eller la foretak treffe, for å fastslå aksjeeiernes identitet, god gjennomføring av generalforsamlinger og forberedelsen til dem samt vern av fortrolige opplysninger og foretaks forretningsinteresser. Medlemsstatene kan tillate at foretak gir ett samlet svar på flere spørsmål med samme innhold. Medlemsstatene kan fastsette at et svar skal anses som avgitt dersom den relevante informasjonen finnes i form av spørsmål og svar på foretakets hjemmeside.

Artikkel 10

Stemmegivning ved fullmakt

1. Alle aksjeeiere skal ha rett til å utpeke en hvilken som helst fysisk eller juridisk person som fullmaktsinnehaver for å delta og stemme på en generalforsamling på aksjeeierens vegne. Fullmaktsinnehaveren skal ha den samme retten til å uttale seg og stille spørsmål på generalforsamlingen som den aksjeeieren vedkommende representerer.

Bortsett fra kravet om at fullmaktsinnehaveren har rettslig handleevne, skal medlemsstatene oppheve eventuelle lovbestemmelser som begrenser eller lar foretak begrense personers mulighet til å bli utpekt som fullmaktsinnehavere.

2. Medlemsstatene kan begrense utpekingen av en fullmaktsinnehaver til én generalforsamling, eller til de generalforsamlinger som avholdes i løpet av et fastsatt tidsrom.

Med forbehold om artikkel 13 nr. 5 kan medlemsstatene begrense antallet personer som en aksjeeier kan utpeke til fullmaktsinnehavere i forbindelse med en særskilt generalforsamling. Dersom en aksjeeier har aksjer i et foretak på mer enn én verdipapirkonto, skal denne begrensningen ikke hindre aksjeeieren i å utpeke en egen fullmaktsinnehaver for aksjene på hver verdipapirkonto i forbindelse med en særskilt generalforsamling. Dette berører ikke bestemmelsene i den gjeldende lovgivning om forbud mot å stemme forskjellig for aksjer som innehas av en og samme aksjeeier.

3. Bortsett fra begrensningene som er uttrykkelig tillatt i nr. 1 og 2, skal ikke medlemsstatene begrense eller tillate foretak å begrense utøvelsen av en aksjeeiers rettigheter gjennom fullmaktsinnehavere for noe annet formål enn for å håndtere eventuelle interessekonflikter mellom fullmaktsinnehaveren og aksjeeieren i hvis interesse fullmaktsinnehaveren skal handle. Medlemsstatene skal dermed ikke stille andre enn følgende krav:

- a) Medlemsstatene kan pålegge fullmaktsinnehaveren å opplyse om visse særskilte fakta som kan være relevante for aksjeeierne ved vurdering av en eventuell risiko for at fullmaktsinnehaveren kunne forfølge andre enn aksjeeierens interesser.
- b) Medlemsstatene kan begrense eller utelukke utøvelsen av aksjeeierens rettigheter gjennom fullmaktsinnehavere uten særskilte stemmeinstruksjoner for hver beslutning der fullmaktsinnehaveren skal stemme på vegne av aksjeeieren.
- c) Medlemsstatene kan begrense eller utelukke at fullmakten overdras til en annen person, men dette skal ikke hindre en fullmaktsinnehaver, som er en juridisk person, i å utøve den myndighet vedkommende er tillagt gjennom et medlem av sitt administrasjons- eller ledelsesorgan eller en av sine medarbeidere.

En interessekonflikt i henhold til dette nummer kan særlig oppstå når fullmaktsinnehaveren:

- i. er en kontrollerende aksjeeier i foretaket, eller er et annet rettssubjekt som er kontrollert av en slik aksjeeier,
- ii. er medlem av foretakets administra-

- sjons-, ledelses- eller kontrollorgan, eller er kontrollerende aksjeeier eller et kontrollert rettssubjekt som nevnt punkt i),
- iii. er ansatt i eller revisor for foretaket, eller hos en kontrollerende aksjeeier eller et kontrollert rettssubjekt nevnt i i),
- iv. er i familie med en fysisk person nevnt i punkt i) – iii).

4. Fullmaktsinnehaveren skal avgi stemmer i samsvar med instruksene fra den aksjeeieren vedkommende er utpekt av.

Medlemsstatene kan kreve at fullmaktsinnehavere oppbevarer stemmeinstruksene i et fastsatt minste tidsrom og etter anmodning kan bekræfte at stemmeinstruksene er etterfulgt.

5. En person som handler som fullmaktsinnehaver kan inneha en fullmakt fra flere enn én aksjeeier uten begrensninger av det antallet aksjeeiere vedkommende representerer. Når en fullmaktsinnehaver innehar fullmakter fra flere aksjeeiere, skal gjeldende lovgivning gjøre det mulig for ham eller henne å stemme forskjellig på vegne av forskjellige aksjeeiere.

Artikkel 11

Formaliteter ved utpeking av fullmaktsinnehavere og underretning om dette

1. Medlemsstatene skal tillate aksjeeiere å utpeke en fullmaktsinnehaver elektronisk. Medlemsstatene skal dessuten tillate foretak å godta en elektronisk underretning om utpekingen, og skal sikre at alle foretak tilbyr sine aksjeeiere minst én effektiv metode for elektronisk underretning.
2. Medlemsstatene skal sikre at fullmaktsinnehavere bare kan utpekes skriftlig, og at foretakene underrettes skriftlig om dette. Utover dette grunnleggende formelle kravet kan utpekingen av en fullmaktsinnehaver, underretningen om denne til foretaket og utstedelse av eventuelle stemmeinstruksjoner til fullmaktsinnehaveren bare omfattes av de formelle krav som er nødvendig for å fastslå aksjeeierens og fullmaktsinnehaverens identitet, eller for å sikre muligheten til å bekrefte innholdet i stemmeinstruksene, og bare i den grad dette står i forhold til å nå disse mål.
3. Bestemmelsene i denne artikkel får tilsvarende anvendelse på tilbakekalling av utpekingen av en fullmaktsinnehaver.

Artikkel 12

Stemmegivning per brev

Medlemsstatene skal tillate foretak å tilby sine aksjeeiere muligheten til å stemme per brev før generalforsamlingen. Stemmegivning per brev kan bare omfattes av krav og begrensninger som er nødvendige for å fastslå aksjeeieres identitet og bare i den grad de står i forhold til å nå dette mål.

Artikkel 13

Fjerning av visse hindringer for effektiv utøvelse av stemmeretter

1. Denne artikkel får anvendelse når en fysisk eller juridisk person som ved gjeldende lovgivning er anerkjent som aksjeeier i forbindelse med forretninger handler på vegne av en annen fysisk eller juridisk person (kunden).
2. Når gjeldende lovgivning omfatter krav om offentlighet som en forutsetning for utøvelsen av en aksjeeiers stemmeretter omhandlet i nr. 1, skal disse kravene bare omfatte en liste som gir foretaket opplysninger om hver kundes identitet og antallet aksjer det stemmes for på vedkommendes vegne.
3. Når det i gjeldende lovgivning stilles formelle krav om godkjenning av en aksjeeier nevnt i nr. 1 til å utøve stemmeretter, eller om stemmeinstruksjer, skal disse formelle kravene ikke gå lenger enn det som er nødvendig for å fastslå kundens identitet, eller muligheten til å bekrefte innholdet i stemmeinstruksjer, og at de står i forhold til å nå disse mål.
4. En aksjeeier som nevnt i nr. 1 skal ha rett til å stemme forskjellig for forskjellige aksjer.
5. Når antallet personer som en aksjeeier kan utpeke som fullmaktsinnehavere i samsvar med artikkel 10 nr. 2 i henhold til gjeldende lovgivning skal begrenses, skal ikke begrensningen hindre en aksjeeier nevnt i nr. 1 i denne artikkel i å tildele hver og en av sine kunder, eller en tredjemann som kunden har utpekt, en fullmakt.

Artikkel 14

Avstemningsresultater

1. Foretaket skal for hver beslutning fastsette det minste antallet aksjer som det er avgitt gyldige stemmer for, andelen av aksjekapitalen som er representert ved disse stemmene, det samlede antallet gyldig avgitte stemmer og antallet avgit-

te stemmer for og i mot hver beslutning samt eventuelt antallet blanke stemmer. Medlemsstatene kan imidlertid fastsette eller tillate foretak å fastsette at det, dersom ingen aksjeeiere anmoder om en fullstendig redegjørelse for avstemningen, skal være tilstrekkelig å fastsette avstemningsresultatene bare i den grad det er nødvendig for å sikre at nødvendig flertall oppnås for hver beslutning.

2. Foretaket skal innen et tidsrom som skal fastsettes i henhold til gjeldende lovgivning, men høyst 15 dager etter generalforsamlingen, offentliggjøre avstemningsresultatene fastsatt i samsvar med nr. 1 på sin hjemmeside.
3. Denne artikkel berører ikke lovbestemmelser som medlemsstatene har vedtatt eller kan vedta om formaliteter som er nødvendige for at en beslutning skal bli gyldig eller om muligheten for et senere søksmål mot avstemningsresultatene.

Kapittel III

Sluttbestemmelser

Artikkel 15

Innarbeiding i nasjonal lovgivning

Medlemsstatene skal innen 3. august 2009 sette i kraft de lover og forskrifter som er nødvendige for å etterkomme dette direktiv. Medlemsstatene skal umiddelbart underrette Kommisjonen om ordlyden i disse bestemmelsene.

Uten hensyn til første ledd skal de medlemsstatene som 1. juli 2006 hadde gjeldende nasjonale bestemmelser som begrenser eller forbyr utpekingen av en fullmaktsinnehaver i tilfeller omhandlet i artikkel 10 nr. 3 annet ledd underpunkt ii), innen 3. august 2012 sette i kraft de nødvendige lover og forskrifter for å etterkomme artikkel 10 nr. 3 når det gjelder en slik begrensning eller et slikt forbud.

Medlemsstatene skal umiddelbart oversende Kommisjonen antallet dager fastsatt i henhold til artikkel 6 nr. 3 og artikkel 7 nr. 3, og eventuelle senere endringer av dette, og Kommisjonen skal kunnngjøre disse opplysningene i *De europeiske felleskaps tidende*.

Når medlemsstatene vedtar bestemmelsene nevnt i nr. 1, skal de inneholde en henvisning til dette direktiv, eller det skal vises til direktivet når de kunnngjøres. Nærmere regler for henvisningen fastsettes av medlemsstatene.

*Artikkel 16***Ikrafttredelse**

Dette direktiv trer i kraft den 20. dag etter at det er kunngjort i *Den europeiske unions tidende*.

*Artikkel 17***Adressater**

Dette direktiv er rettet til medlemsstatene.

Utferdiget i Strasbourg, 11. juli 2007.

For Europaparlamentet

H.-G. PÖTTERING

President

For Rådet

M. LOBO ANTUNES

Formann